LETO IX. ŠT. 42 (429) / TRST, GORICA
ČETRTEK, 18. NOVEMBRA 2004

NOVI GLAS

SETTIMANALE
Poste Italiane S.p.a. - Spedizione in abbonamento postale
D.L. 353/2003 (conv. in L. 27/02/2004 n. 46)
art. 1, comma 1, DCB (Padova)
ISSN 1124 - 6596

TAXE PERCUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE PADOVA - ITALY

CENA 1 EVRO

www.noviglas.it

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

Uvodnik

Danijel Devetak

Goriške kulture naj imajo svoj dom!

Kaj vsega bi imeli pripovedovati zidovi Trgovskega doma v središču Gorice, ko bi le mogli govoriti! Koliko različnih napisov se je pojavilo na pročelju mogočne palače, ki jo je sloviti arhitekt in urbanist Max Fabiani leta 1903 načrtoval na vogalu med "Tekališčem Verdi" in Petrarcovo ulico za slovenske kulturne in gospodarske mestne ustanove! Od "krsta" za goriške Slovence zgodovinske stavbe ob koncu leta 1904 do danes je mimo (pre)teklo nešteto tramvajev in kočij, kasneje mestnih avtobusov in avtomobilov... in celih sto let! Korzo so v vsem tem času bolj ali manj mrzlično prepešačili štirje rodovi Goričanov, Trgovski dom pa še vedno nemo stoji na istem vogalu in vse manj mimoidočih ve, katero ime mu je bilo sploh dano ob "rojstvu".

Starejši občani se bodo verjetno spomnili, da je na fasadi po prvi svetovni vojni pisalo Viva l'Italia, v tridesetih letih Casa del Fascio, po drugi vojni Ljudski dom in Casa del popolo itd., notri pa, da so nekdaj bili uradi Trgovsko obrtne zadruge, knjižnica, gledališče, telovadnica, sedeži kulturnih ustanov, celo restavracija itd. Pravi narodni dom goriških Slovencev! Črne skvadre so s protizakonitim postopkom vsemu temu naredile konec, stavba je bila leta 1927 zarubljena, Zavezniška vojaška uprava pa jo je kasneje izročila italijanski državi. Danes so v njej prisotni uradi finančne službe, skladišče Državne knjižnice, ambulanta finančnega ministrstva in drugi uradi. Do pred kratkim so v marsikaterem delu palače, s podstrešja katere se odpira čudovit razgled na mesto, imeli varno zavetišče tudi golobi...

Pretresljiva zgodovina! Upati pa smemo, da nad njo še ni padel zastor. Na osnovi državnega zakona 38/2001 si je današnja - nam naklonjena - občinska uprava zamislila ambiciozen načrt: nekdanji Trgovski dom naj postane vitrina goriških kultur: slovenske, italijanske, furlanske, nemške in judovske. Dobronamernosti mestne uprave želimo zaupati, toda zadeva je vse prej kot preprosta; v prvi vrsti zaradi nejasnosti in nedorečenosti zaščitnega zakona, katerega sibilski 19. člen ne omogoča neposredne izvršitve nakazanih določil, ampak to zaupa dogovarjanju med različnimi ustanovami na različnih ravneh ter iskanju alternativnih rešitev za obstoječe dejavnosti. Italijanska birokracija in hitro ter učinkovito reševanje konkretnih problemov pa sta - milo rečeno - nezdružljiva pojma... Čas teče. Lani decembra je odgovorni na deželi obljubljal konkretno znamenje ob letošnjem 1. maju. Zadeva pa se kljub dobri volji nekaterih ni bistveno premaknila z mrtve točke.

Zaradi vsega tega je pomembno, da se vsi Slovenci, pa tudi prijatelji Furlani in Italijani, ki imamo pri srcu naše mesto in kakovostno kulturno sožitje v njem, udeležimo spominske proslave, ki jo ob 100-letnici Trgovskega doma prirejajo slovenska občinska konzulta, krovni organizaciji, ZSKP in ZSKD. V soboto, 27. novembra, ob 15. uri, na Verdijevem korzu jasno izpričajmo, kakšno Gorico želimo. S slovensko, italijansko in furlansko besedo ter pesmijo želimo izraziti upanje, da bodo goriške kulture le našle dom v prenovljenem večkulturnem centru. Zavedamo se, da Trgovski dom ne more več biti to, kar je bil pred sto leti. V duhu vzajemnega spoštovanja in spoznavanja ter tvorne integracije pa naj postane dom različnih goriških duš v zdravem evropskem duhu; tudi to naj bo naš prispevek Gorici. Zato, kot so pravili pred sto leti: "Pridite trumoma!"

Foto DPD

TRGOVSKI DOM GORIŠKIH 1904 2004 DOM KULTUR?

Zakon št. 38 z dne 23. februarja 2001, člen 19 ("Vračanje nepremičnin"):
"... v poslopju na Korzu Verdi v Gorici, nekdanjem Trgovskem domu, se namestijo kulturne in znanstvene institucije slovenskega jezika... in italijanskega jezika, v skladu z obstoječimi dejavnostmi v omenjenih stavbah, potem ko bo Dežela sklenila konvencijo s Finančnim ministrstvom za poslopje na Korzu Verdi v Gorici..."

V soboto, 27. novembra 2004, ob 15. uri množično na proslavo pred Trgovski dom!

Na poti duhovništva

Goriški nadškof bo 21. novembra v Pevmi podelil Alessiu Stasiju iz Števerjana lektorat in akolitat 6

Pogovor

Prof. Tatjana Rojc o svoji knjigi Le lettere slovene, ki je nedavno izšla pri Goriški Mohorjevi družbi 9

Priznanje

Predsednik Janez Drnovšek je z redom za zasluge odlikoval tudi prof. Lojzko Bratuž iz Gorice 8

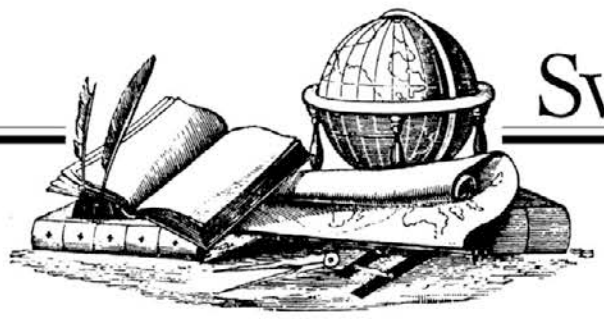

Italijanska notranja politika

Tremonti razgibal italijansko politiko

Z daljšim intervjujem v milanskem dnevniku Corriere della sera se je pred dnevi nepričakovano spet pojavil v italijanskem notranjepolitičnem življenju bivši gospodarski minister Giulio Tremonti in med drugim napovedal, da se bo aktivno udeležil boja za deželne in državnozborske volitve. Njegova drža je bila bojevita in hkrati stvarna, iz česar moremo upravičeno sklepati, kako ne more pozabiti, da ga je predsednik vlade Berlusconi prisilil, naj odstopi, potem ko sta bila tako zahtevala voditelja Nacionalnega zavezništva Fini in Krščanskodemokratske zveze Follini. Tremonti je tudi napovedal, da bo v svoji volilni kampanji obravnaval predvsem davčno reformo in probleme na Jugu države. Priznati je treba, da je njegova vrnitev v italijansko politično areno naravnost presenetila še tako pozorne opazovalce italijanskega notranjepolitičnega dogajanja, saj se še ni polegel mučen vtis, ki ga je na italijansko javnost naredil sam Berlusconi, ko je po "vrhu" Doma svobočin javno priznal, da se davčna reforma, ki jo predvideva njegova "pogodba z Italijani"- sklenjena je bila pred državnozborskimi volitvami leta 2001- ne bo začela izvajati v januarju prihodnjega leta, temveč šele eno leto kasneje, to je v januarju leta 2006! Ko je tako govoril, je pripomnil, da je sam sicer pogumen, a da "se mora vojskovati z vojaki, ki jih ima na razpolago". Če ne more spoštovati danih obljub, ni torej njegova krivda, ampak so za takšno ravnanje odgovorni njegovi politični zavezniki v vladni koaliciji!

Na "vrhu" vladne koalicije so se sporazumeli, da se bodo že prihodnje leto nekoliko razbremenile davčne dajatve malih in srednjih podjetij, nekaterih ugodnosti v tem smislu pa naj bi bile deležne tudi družine s številnimi otroki in nizkimi osebnimi dohodki. Finančni zakon, ki je zdaj v razpravi v poslanski zbornici, naj bi določil višino teh razbremenitev. Gospodarski minister Siniscalco je izjavil, da bi v ta namen bila baje na razpolago vsota 3,5 milijarde evrov. Kot vidimo, vlada v zvezi s tem vprašanjem precejšnja zmeda, kar je gotovo tudi eden izmed vzrokov hudih napetosti znotraj same vladne koalicije.

Na "vrhu" vladne koalicije so odložili na kasnejši čas sklepanje o spremembah v vladi, Berlusconi pa je izjavil, da je Gianfranco Fini doslej edini resni kandidat za novega zunanjega ministra, vendar bo odločitev padla v trenutku, ko bo dosedanji zunanji minister Frattini postal evropski komisar.

/ stran 12

Drago Legiša

Luka Koper in trajektna zveza z Grčijo

Dva umika iz tržaškega pristanišča

Medtem ko se tržaške politične in druge oblasti na vse kriplje prizadevajo, da bi bila mestu poverjena organizacija svetovne razstave Expo leta 2008 (o tem bo pristojni mednarodni urad odločil prihodnjega 16. decembra), pa je tržaško pristanišče prav v tem času doživelo dva značilna udarca, to je umik Luke Koper iz upraviteljske družbe za kontejnerski promet na sedmem pomolu ter odpoved desetletne trajektne zveze z Grčijo. Sredi minulega meseca oktobra je namreč vodstvo Luke Koper sporočilo, da je prodalo svoj 70-odstotni lastninski delež v kontejnerski družbi Tiet, ki upravlja promet z zabojniki na sedmem pomolu, manjšinskemu partnerju družbi Delta oz. Tržaškemu Lloydu in s tem končalo svoje skoro trileto sodelovanje s tržaškim pristaniščem. Glavni direktor Luke Koper Bruno Korelič je ob tej priložnosti povedal, da so se za omenjeni umik odločili zato, ker so od začetka imeli "težave s tržaško politiko", ki jih očitno ni bilo mogoče preseči. Dodal je še: "Jasno nam je bilo rečeno, da Slovenci ne moremo upravljati srca tržaškega pristanišča." Zaradi tega so pri Luki Koper ocenili, da ne bi bilo smiselno čakati do leta 2007, ko bi redno potekla pogodba o upravljanju sedmega pomola v okviru omenjene družbe Tiet.

V treznih tržaških krogih so obžalovali odločitev Luke Koper o predčasnem umiku, ker je sodelovanje med obema pristaniščema nujno potrebno in koristno za obe strani. Edinole znani poslanec Nacionalnega zavezništva Roberto Menia je odhod Luke Koper iz Trsta z zadovoljstvom pozdravil kot "najlepše darilo za bližnje praznovanje 50-letnice vrnitve Trsta Italiji"! S tem svojim zadržanjem je javno pokazal, koliko mu je pri srcu gospodarski napredek mesta zlasti v luči sodelovanja s sosednjo Slovenijo.

Komaj je minilo praznovanje 50-letnice vrnitve Italije v Trst, pa je grška pomorska družba Anek Lines, ki že deset let povezuje Trst z Grčijo z velikimi trajekti za potnike, osebna vozila in tovornjake, sporočila, da bo v kratkem opustila omenjeno zvezo in jo preusmerila v Benetke. To svojo odločitev grški ladjar utemeljuje z ugotovitvijo, da privez na tržaškem sedmem pomolu ne nudi osnovnih pogojev za udobnost potnikov. Več let so se njegovi trajekti privezovali ob pomol Pomorske postaje, pred nekaj leti pa so omenjenim ladjam namenili privez ob sedmem pomolu, da bi tako odpravili zastoj v mestnem prometu ob vkrcanju in izkrcanju turistov in vozil. Tu pa so pogoji za takšen promet povsem neustrezni, saj morajo potniki čakati pod soncem in dežjem ob nezadostnih sanitarijah in drugih storitvah za potnike. S trajekti Anek Lines je namreč potovalo letno nad sto tisoč turistov predvsem iz Nemčije in Avstrije.

Tržaški župan in predstavniki drugih ustanov so v minulih dneh skušali prepričati omenjeno grško pomorsko družbo, da bi preklicala svoj sklep, vendar, kot kaže, za zdaj brez uspeha. Predstavniki družbe so jim namreč dejali, kje so bili doslej, saj so dobro vedeli za neurejene razmere na sedmem pomolu.

Tako se ponavlja zgodba o tržaških politikih, ki zasledujejo visokoleteče cilje, pri tem pa zanemarjajo probleme pred svojim pragom. Za nekatere je očitno bolj važno razkazovanje anahronističnega patriotizma kot skrb za ustvarjanje ugodnih razmer za razvoj mesta in prihodnost mladih generacij v novih razmerah ob odprtem sodelovanju z vsemi, predvsem pa s sosedi.

Alojz Tul

NOVI GLAS

Glavni urednik Andrej Bratuž - **Odgovorni urednik** Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - **Predsednik** dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail **gorica@noviglas.it**
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail **trst@noviglas.it**
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail **uprava@noviglas.it**
www.noviglas.it

Tisk Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Viale della Navigazione Interna, 40 - 35129 Padova PD, tel. 049 8073263 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

Letna naročnina: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 65 evrov, prioritetna pošta 85 evrov - **Poštni tekoči račun** 10647493
Cena oglasov po dogovoru
Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji **USPI** in Zveze katoliških tednikov v italiji **FISC**

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakona št. 675/96 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

To številko smo poslali v tisk v torek, 16. novembra, ob 14. uri.

Umrl je Jaser Arafat

"Kdorkoli živi in se zavzema za pravičnost, ne more biti terorist!"

V četrtek, 11. novembra, je ob 3.30 umrl Jaser Arafat, palestinski voditelj, ki je vse svoje življenje posvečal boju za neodvisnost Palestincev.

Rodil se je v Kairu 24. avgusta1929. Že pri štirih letih je izgubil globoko verno palestinsko mater, tako da je otroštvo, razen štirih let bivanja pri stricu v Jeruzalemu, preživel v Kairu z očetom, palestinskim trgovcem s tekstilom. Že kot otrok se je navdušil za "palestinsko stvar" in že pri sedemnajstih letih je začel pomagati pri tihotapljenju orožja v Palestino. Le dve leti kasneje, ko je izbruhnila vojna med novoustanovljenim Izraelom in arabskimi državami, je Arafat opustil univerzitetni študij in odšel v vojno proti Izraelu. Izrael je premagal Arabce in se uveljavil kot neodvisna in samostojna država. To je mladega Arafata močno prizadelo in ga pripeljalo do odločitve, da gre študirat v Združene Države Amerike, in sicer v Teksas. Sanje o neodvisni Palestini pa ga niso zapustile. Kmalu nato se je vrnil na univerzo v Kairo in tam postal gradbeni inženir. Po diplomi se je odpravil v Kuvajt, kjer je ustanovil lastno podjetje, večino finančnih dohodkov pa dodelil političnim dejavnostim. Tako je leta 1958 ustanovil gverilsko gibanje Fatah, ki je imelo kot glavni cilj oboroženi odpor proti Izraelu. "Poklicni" revolucionar je postal leta 1964, ko je iz Jordanije organiziral gverilske vpade v judovsko državo. Istega leta je bila, pod pokroviteljstvom Arabske lige, ustanovljena PLO (Palestinska osvobodilna organizacija), Arafat pa je postal predsednik izvršnega odbora te organizacije, s sedežem v Jordaniji.

Arafat je izvajal nenehne oborožene napade proti Izraelu, jordanski kralj Husein pa se ga je naveličal, tako da so napetosti postajale vedno večje, dokler ni PLO doživela svojega "črnega septembra", in sicer velikega poraza, zaradi katerega se je moral leta 1971 Arafat preseliti v Bejrut, kjer je skušal obnoviti delovanje PLO.

Julija 1974 so Združeni narodi PLO odobrili status opazovalke. Arafat pa si je v Izraelu in v ZDA pridobil sloves neusmiljenega terorističnega voditelja, ki bi ga bilo treba čimprej odstraniti. Tako je njegovo življenje potekalo kot nenehno potovanje, bežanje, skrivanje. Leta 1988 je razglasil neodvisno državo Palestino, nato pa presenetil ves svet z odpovedjo terorizmu v imenu "pravice vseh strani v bližnjevzhodnem sporu, da živijo v miru, vključno s Palestino in Izraelom".

V Zalivski vojni pa je Arafat podprl Saddama in to ga je drago stalo. Leta 1992 se je poročil s Suho Tavil. Rodila se jima je hči Zahva. Leta 1994 je prejel Nobelovo nagrado za mir z Izraelcema Yitzhakom Rabinom in Shimonom Peresom. Leta 1996 je bil izvoljen za predsednika palestinskih oblasti, a njegovo vladanje se je izkazalo bolj za diktatorsko kot demokratično. Izrael ga je zopet označil za terorista. Arafat je zbolel, Izrael mu je prvič dovolil, da odide v tujino. Konec oktobra 2004 so Arafata sprejeli v bolnišnico v bližini Pariza, kjer je le nekaj dni zatem umrl.

Po tržaških praznovanjih

Neverjetno!

Preživeli smo vihro praznovanj ob petdesetletnici Londonskega sporazuma in zdaj se Trst vrača v svojo sivo vsakdanjost brez velikih zadoščenj, ki se omejujejo skoro povsem na uradno proslavo in obisk predsednika republike. V preostalem so praznovanja potekala brez odmevnih dogodkov, brez tistega posebnega vzdušja, ki je potrebno za vsako pristno doživetje. Bili smo seveda priče plazu spominskih zapisov, mnenj, prispevkov politikov, zgodovinarjev, kulturnikov, pri katerih smo zasledili kopico neresnic in laži, površnosti, neznanja in nepoznanja nekdanjih dogajanj, bili smo priče navajanju prikrojenih dogodkov, ki so bili marginalni, a so dobili povsem drugačno razsežnost in pomen v mnenju komentatorja... Neverjetno, kaj vse so si izmišljali ljudje pred TV kamerami in na straneh časopisov, ne da bi jih kdorkoli popravil ali demantiral.

/ stran 15

Povejmo na glas

Balada o Srebrenici

Bil je to čas Srebrenice tistega leta 1995, ko je srbsko-bosanska vojska pobila okrog osem tisoč muslimanov in je bil to največji pokol po drugi svetovni vojni v Evropi. Bil je to čas, ko se je Evropa obotavljala in ni bila pripravljena odločneje poseči v krvave dogodke razpadle Jugoslavije. Bil je to čas, ko je bil Slobodan Milošević še vedno verodostojen mednarodni sogovornik in je užival dovoljšnjo mero zaupanja. Bil je to čas, ko smo vedeli in ko nismo vedeli, kaj vse se v tistih krajih dogaja. Že so bile objavljene fotografije taborišč s sestradanimi telesi in obrazi in vendar kot da tega ne vemo. Osupljiva je moč nasilja - ko enkrat udari, in tudi če zanj vsi vedo, se ne ve, kaj storiti. Ob vsem tem pa se spomnim nekoga, ki je govoril in vse napovedal, namreč še strašnejša grozodejstva po imenu Srebrenica. Bil je to četam OZN poveljujoči francoski general, njega se je mogoče spomniti v teh dneh, ko je Republika srpska izrekla javno obžalovanje in opravičilo zaradi pokola osmih tisočev ter priznala krivdo žrtvam in njihovim svojcem. In ta general je s televizijskih zaslonov Evrope in vsega sveta ne enkrat opozoril, da se bo zgodilo, kar se je potem zgodilo, zaradi česar ne bi smeli stati ob strani, ampak bi morali storiti dosti več, dosti več. Na njegovem obrazu je bilo jasno videti, da govori v imenu človečnosti in da se točno zaveda, kako so njegove besede mnogim, premnogim nadvse neprijetne. Neprijetne tedanjemu stališču francoske in mednarodne skupnosti, se pravi neodločnemu mirovnemu posredovanju, ki balkanskega nasilja ni zaustavilo. Res, večkrat je ta oseba ponovila isto in vselej je bil ta nastop resen in odločen, saj je v igri na stotine in tisoče življenj. In kadar je v igri toliko življenj, je pač treba pozabiti na pokorščino, tedaj je čas, da človek nastopi kot človek in ravna po svoji vesti in mu je vseeno, kako gleda na stvari politika, je končno vseeno, če so na kocki kariera, napredovanje in uradni ugled. Politika pa je seveda mislila drugače in je generalu zamerila njegov človeški nastop, ker je bil v nesoglasju z njo, ki vse vodi in za vsako ceno mora vedno vse voditi. Minilo ni dolgo časa in general je bil s svojega položaja odstavljen, da bi tistega strašnega leta 1995 v Srebrenici srbsko-bosanska vojska pobila osem tisoč muslimanov in je bil to v Evropi po drugi svetovni vojni največji pokol. Tako nam zatrjuje statistika, ki zna vselej vsako stvar natančno opredeliti in umestiti. Srebrenica pa ostane še naprej Srebrenica in vse njene žrtve pokopane, kot so bile že pokopane prej. Pokopane, a ne pozabljene, nikdar pozabljene s strani vseh tistih, ki so jim bili blizu. In kot si velja za vedno zapomniti poveljujočega francoskega generala, ker je njegov nastop dokazal, da je čut za sočloveka v človeku živ, pa si seveda velja toliko bolj zapomniti vse žrtve. Žal ne, ker bi jih mogli obuditi, pač pa zato, da ne bi bilo novih žrtev danes, jutri, v prihodnosti in sploh nikdar več.

Janez Povše

Predsednik SSO Sergij Pahor je dopolnil 70 let

"Živeti kot skupnost!" je vodilna misel njegovega javnega dela

Prepričani smo, da bo marsikatera bralka ali bralec kar ostrmel, ko bo ob prebranem zapisu takoj uvidel, da pišemo o slavljencu Sergiju Pahorju zato, ker je dopolnil sedemdeset let, kar se zdi za mladostnega predsednika Sveta slovenskih organizacij skorajda neverjetno. Pa je res!

Sergij Pahor se je rodil 17. novembra leta 1934 v Trstu materi Mariji Godnič in očetu Jožefu, ki sta se v dvajsetih letih minulega stoletja iz Komna preselila v Trst, kjer je Sergij odraščal in se torej upravičeno ima za Tržačana, pa čeprav danes z družino živi v Repnu na Krasu. 1956. leta je Sergij Pahor maturiral na takratni realni gimnaziji v Trstu in se takoj dejavno vključil v javno življenje narodne manjšine v Italiji, postal je član slovitega Radijskega odra, pri katerem je izpilil slovenščino in se naučil uglajenega javnega nastopanja, bil dolga leta zunanji sodelavec sporedov Radia Trst A, pri katerem se je leta 1971 stalno zaposlil kot poklicni časnikar.

Pred časom se je upokojil, a ostal dejaven v naši skupnosti. Sila težko bi našteli vse zadolžitve in vsa udejstvovanja našega slavljenca, saj se je Sergij Pahor že kot mladenič včlanil v Slovensko dijaško zvezo v Trstu in kasneje v Slovensko prosveto v Trstu, v okviru katere je tudi danes aktiven.

Kot politik se je večkrat pojavil na volitvah s stranko Slovenska skupnost in bil izvoljen v pokrajinski svet Slovenske skupnosti, od same ustanovitve pa je med vodilnimi možmi v okviru krovne organizacije Sveta slovenskih organizacij.

Gotovo pa je eno najpomembnejših stalnih Pahorjevih udejstvovanj sodelovanje pri pripravi in izvedbi tako imenovanih ponedeljkovih kulturnih večerov v Društvu slovenskih izobražencev v Trstu, kamor vabijo ugledne slovenske javne osebnosti iz našega prostora, iz domovine Slovenije in iz zdomstva. Lahko zapišemo, da je Društvo slovenskih izobražencev v našem prostoru naredilo ogromno pri spoznavanju in kulturnem dialogu med enako in različno mislečimi, odkrilo marsikoga in marsikatero idejo, za kar gre zasluga tudi in predvsem predsedniku Društva slovenskih izobražencev Sergiju Pahorju, ki zna z umirjeno besedo voditi še tako zahtevne sogovornike in še tako težke teme.

Ne smemo seveda pozabiti na študijske dneve Draga, pri katerih naš slavljenec aktivno sodeluje kot eden od glavnih organizatorjev že od samih začetkov te najbolj pomembne slovenske javne tribune, na kateri se je zvrstil dobesedno ves cvet slovenskega gospodarskega, političnega, kulturnega in javnega življenja.

Sergij Pahor pa je seveda predvsem časnikar, tesen sodelavec revije Mladika in tudi naš cenjeni sodelavec. V svojih komentarjih zna biti preprosto poveden, nikdar banalen, jasen in včasih je nagnjen k "zdravemu pesimizmu", kot bi lahko označili njegovo dobro lastnost, da zna znižati ton tam, kjer je to potrebno, da "zna umiriti žogo", ko je to najbolj potrebno, kot zna seveda tudi vedno jasno zastaviti svoje pero za dobrobit naše skupnosti.

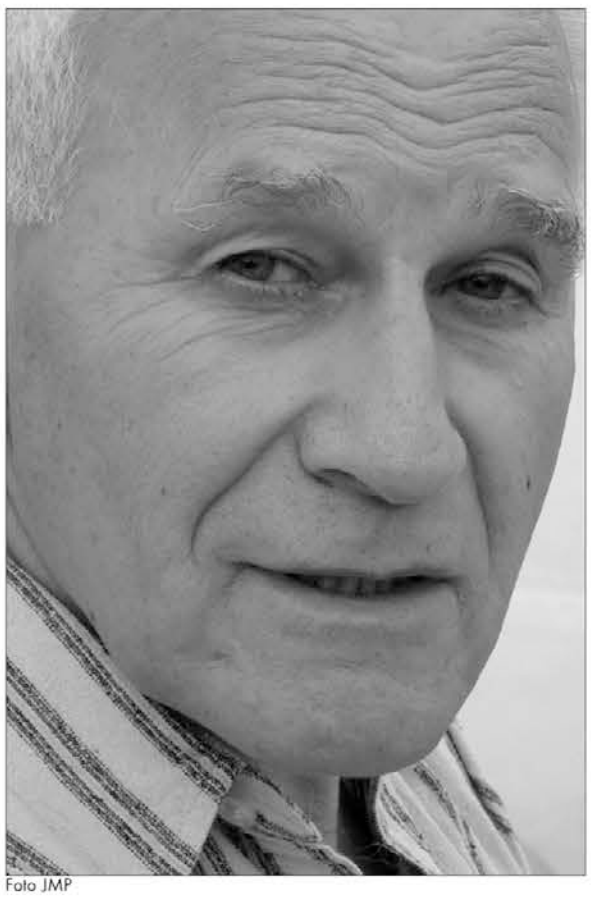
Foto JMP

Seveda pa je Sergij Pahor tudi in predvsem predsednik Sveta slovenskih organizacij, ene od dveh krovnih organizacij naše narodne skupnosti v Italiji. Vemo, da mu ni bilo in mu na čelu SSO-ja ni vedno lahko, saj je pogosto tarča ostrih kritik, a priznati mu moramo, da je vedno znal in zna prisluhniti vsakomur, ki se hoče z njim iskreno pogovoriti. Prav njemu in kolegu Rudiju Pavšiču, ki vodi SKGZ, je treba pripisati tudi nove, bolj plodne in bolj odprte odnose med krovnima organizacijama in med "dvema stranema iste zamejske duše" kot tudi veliko delo, ki sta ga opravila za zaščitni zakon in nasploh pri uveljavljanju naših pravic ter pri večji prepoznavnosti naše manjšine in vseh nas v Italiji in v domovini Sloveniji.

"Živeti kot skupnost!" je eden temeljev, na katerih gradi vse svoje delo naš slavljenec, in nobena skrivnost ni, da je naš tednik Novi glas vedno podpiral to njegovo vodilo, kar pomeni, da si tudi sami prizadevamo za ploden dialog, soočanja in ohranitev naše samobitnosti, ki se izraža tudi skozi naše skupno prizadevanje za polno rast narodne manjšine v Italiji kot tudi za dostojanstvo vsakega posameznika.

Predsedniku Sergiju Pahorju, sodelavcu ter prijatelju Sergiju v imenu vseh naših bralcev in seveda celotnega uredništva kličemo Na mnogaja leta! in mu želimo še veliko dobrega sredi nas, kot si tudi v prihodnje želimo njegove jasne in razsodne besede!

JUP

Dežela Furlanija-Julijska krajina

Svetnik SSk Spazzapan za slovenščino

Deželni svetnik Slovenske skupnosti/Marjetice Mirko Spazzapan je predstavil novo svetniško vprašanje, vezano na uporabo jezikov narodnostnih skupnosti v naši deželi. Spazzapan je o istem problemu že večkrat pisal deželnim uradom, predsedniku deželnega sveta Tesiniju kakor tudi samemu predsedniku dežele Illyju. Pripravo zadnjega svetniškega vprašanja je sprožil neljubi dogodek, ki se je pripetil v deželnem uradu, zadolženem za osebje. Urad je namreč zavrnil zdravniško potrdilo (potrebno za opravičilo odsotnosti), ker je bilo pisano samo v slovenščini, saj ga je izdala ambulanta v Novi Gorici. Odgovorni na pristojnem uradu so razložili, da mora biti k originalu priložen tudi overovljeni prevod, saj dežela nima predvidene službe, ki bi to opravljala.

V vprašanju, ki ga je poleg Spazzapana podpisalo vseh deset ostalih kolegov v Marjetici, so navedena načela iz zakonov št. 38 ter št. 482. Svetniki tudi opominjajo, da se prav v tem času snuje nov deželni statut, ki naj bi podčrtoval večjezičnost in narodno barvitost naše dežele, ki uživa status avtonomije prav zaradi prisotnosti slovenske manjšine na svojem ozemlju. Pogosto slišimo izjave o pomenu in vlogi manjšin in tudi sam Predsednik Illy večkrat ponavlja, da so prav manjšine tiste, ki lahko bistveno pripomorejo k povezavi različnih držav, kakršna bi morala biti v bodočih Evroregijah. Dežela Furlanija-Julijska krajina želi in mora imeti vodilno vlogo v mednarodnih odnosih, to pa si je težko misliti, če obstajajo že v sami deželni upravi take ovire, kakršen je opisani primer. Nič čudnega - piše še v vprašanju -, če se deželni uslužbenci poslužujejo zdravniških uslug preko deželnih meja in da so torej zadevne dokumentacije pisane v slovenščini ali nemščini. Svetniki ob koncu vprašujejo Predsednika dežele, ali resnično drži opisana situacija in če se mu ne zdi primerno uvesti urad, ki bi skrbel izključno za poslovanje v manjšinskih jezikih.

Na dnu...

Koroški Slovenci spet pred novostjo

Novice dobile novega trenerja

Izbira nogometne metafore za analizo političnih dogodkov je zadnje čase zelo pogosta. Italijanski premier Berlusconi od samega vstopa v politiko se rad poslužuje nogometnega žargona, da bi bil ljudem razumljivejši. Ker je situacija pri časopisu Novice tudi sama zelo zamotana, jo bomo skušali v nadaljevanju analizirati in razgraditi na (nogometne) prafaktorje in aksiome.

V italijanskem nogometnem svetu velja rečenica, da zmagovita ekipa ostane neizpremenjena.

Vraževernost, morda, seveda pa za tem se skriva tudi upanje in prepričanje, da je igra, ki jo izraža ekipa, najboljša. Trenerja in nogometaše navijači takrat kujejo v zvezde, sicer pa ob prvih porazih se situacija temeljito spremeni. Ekipa je pod pritiskom, trenerja ponavadi odslovijo, vprašanje, zakaj ekipa pravzaprav slabo igra, pa ostane nerešeno, saj se vsi raje izognejo vprašanju organizacije lastnih vrst. V samih dveh letih so pri Novicah zamenjali kar tri trenerje (glavne urednike) in se s tem približali poprečju, s katerim nekateri italijanski klubi odslavljajo lastne trenerje. Z razliko od italijanskih klubov, ki vseeno lahko računajo na množično podporo zvestih navijačev, pa so Novice v teh letih izgubile ves kapital bralcev, ki sta jih imela oba predhodnika, in sicer Naš tednik in Slovenski vestnik.

Glavna teza, ki je pripeljala do združitve časopisov, je bila, da je bolj smotrno imeti en časopis, saj naj bi to stalo manj kot dva lista. V zadnjih dveh letih pa je nastanek Novic najprej razdvojil (ali raztrojil?) koroške Slovence, časopis pa je, kot že rečeno, izgubil bralce in akumuliral dolgove. Sklicevanje na zunanje okoliščine - pri nogometu na sodnikove odločitve - pa še ni nadomestilo za analizo dogodkov in seveda samega stanja.

Brez ustreznega števila gledalcev-abonentov pa noben nogometni klub ali časopis ne more dolgoročno obstajati, saj nima potrebne podlage, da bi sploh lahko verodostojno zaprosil za kakršnokoli sponzorizacijo ali subvencijo.

Na zadnjih sejah družbe Slomedia, ki izdaja Novice, so prišli do sklepa, da je treba najprej oziroma ponovno pridobiti bralce. Tudi novi - sicer začasni - glavni urednik Silvo Kumer je izjavil, da se bo odslej uredništvo zavzemalo za uresničitev nekaterih projektov, s katerimi mislijo, da bodo pridobili bralce. Dejstvo, da je Silvo Kumer koroški javnosti znan tudi kot nogometni delavec, je morda naključje, seveda pa je na dlani, da bo moral čimprej razumeti vzroke za krizo in ustvariti pogoje za boljšo igro. Slednja, kot je vsem znano, privablja tudi občinstvo na stadione in motivira igralce, da dosežejo boljše rezultate. Imenovanje novega trenerja, ne da bi pred tem razjasnili vzrokov za sedanjo krizo, pa bi pomenilo samo predstavljanje problemov.

Peter Rustja

ČLOVEK JE PRISTAL NA LUNI? DA, DA, NEDVOMNO...

Veselite se! In na maskoto ne pozabite!

Emancipirane ženske, veselite se! Radujte se, zagovornice enakih pravic nežnejšega spola! Osvajate televizijo, medijski prostor je vse bolj vaš. Osvojile ste trdnjavo moškega ponosa, splezale ste na najnedostopnejšo steno moškosti. Seveda ne govorim o politiki: moško področje, ki ga osvajate že dalj časa. Govorim o najbolj mačistični panogi, kar jih lahko ponuja današnje prizorišče... nogomet... in kaj je bolj moškega in šovinistično obarvanega kot nogomet? Pa kaj, ko je Simona Ventura s svojim tipičnim slogom vstopila v vsako italijansko hišo prav preko uspešne nogometne oddaje, ki jo je podedovala po odhodu Fabia Fazia na La7. Odločna, mestoma groba in vsekakor androgina Simona se je znala postaviti po robu takim osebnostim, kot je minister za telekomunikacije Maurizio Gasparri, odlično je parirala bossu Tonyju Renisu. Skratka, ženska, ki res drži tri vogale v hiši ... Za podrobnejše informacije se lahko obrnete na zdaj že nekdanjega moža, nogometaša (glej naključje!!) Stefana Bettarinija. Branilec Sampdorie in bivši mož se je samo na nogometnih igriščih lahko bahal, da nosi hlače. Doma se s tem gotovo ni mogel ponašati.

Simona Ventura je osvojila gledalce. S svojim reality šovom je pravzaprav začela resno konkurirati na italijanskem medijskem trgu. Postavila se je ob bok Paolu Bonolisu, Fiorellu in Gerryju Scottiju. Njena komercialna vrednost je danes na višku in ji, po gledanosti sodeč, na RAI-u naravnost v oči lahko gleda samo Bonolis. Vsi ostali so stopničko niže. Gospa Ventura torej uspešno drži tri vogale tudi na drevoredu Mazzini in ne samo doma (Bettarinijeve stiske so tako občutili tudi na RAI-u).

Ženske prevzemajo medijski prostor: na nacionalni televiziji Simona Ventura, na Mediasetu Maria De Filippi. Od kod torej predsodki o dekletih na tv-ju, o blondinkah z malega ekrana? Saj so popolnoma neutemeljeni. Posebno še, odkar se na velikem platnu vrti novi film bratov Vanzina, In questo mondo di ladri. Glavno vlogo v filmu je po zelo strogem izboru prevzela nova Sophia Loren. Kdo je to? Mednarodna zvezda Monica Bellucci? Ne, kje pa. V Holliwoodu uveljavljena Valeria Golino? Ne, kje pa. Torej kdo? Valeria Marini!!! Ja, pa še res je. Po zelo, zelo strogem izboru. Šušlja se, da je nad izborom glavne igralke bdelo neutrudno oko producenta, ki si je za svoj film želel v vlogi protagonistke prvorazredno igralko. In kdo je producent? Vittorio Cecchi Gori: on je pri izboru Valerie Marini za svoj film bil res nepristranski. Saj je bil izbor strog. No, in da pogledamo še na drugo mačistično področje, tisto, ki sicer zaostaja za nogometom, a še vedno trdno vztraja: politika. Saj je nežnejši spol že uspešno prodrl v politiko. Ampak: žal večkrat le kot maskota. Se še spomnite letošnjih huronskih proslavljanj desetletnice stranke Forza Italia? No, kdo je takrat povezoval program in v navijaškem slogu cheer-leaderke predstavljal govornike? Odgovor bi moral biti jasen, saj ima Berlusconijev Mediaset malo morje televizijskih deklet. Napačen odgovor! Navijaška povezovalka je takrat bila ministrica (!!!) za enake možnosti Stefania Prestigiacomo. Kaj???? Da! čudno le, da ni takrat tudi zaplesala priložnostni "break-dance" s priložnostnimi Mediaset dekleti.

Vladna maskota? Ne, ministrica za enake možnosti.

Andrej Černic

Kardinal Ersilio Tonini maševal v Gorici za lani umorjene italijanske vojake v Nasiriji

"Blagoslavljajte vsak svoj dan!"

Foto DPD

"Blagoslov nima v sebi nič magičnega! Vsi mi smo blagoslovljeni, smo upanje človeštva. Zato blagoslavljajte življenje! Vsak dan si poklanjajte ta dar!" S temi besedami je več kot 90-letni kardinal Ersilio Tonini, ki ga javnost dobro pozna zlasti zaradi njegovih medijsko (oz. televizijsko) zelo učinkovitih nastopov, sklenil mašo v petek, 12. t.m., s katero se je vodstvo goriških oboroženih sil želelo spomniti padlih italijanskih vojakov v Nasiriji pred letom dni. Cerkev sv. Ignacija na Travniku je bila nabito polna (ljudi v uniformah, zelo malo je bilo Goričanov), ganjenost je bilo mogoče rezati z nožem. V prvih vrsah so med visokimi predstavniki oboroženih sil sedeli prefekt Vergone, kvestor Marangoni, župan Brancati in podpredsednik pokrajinske uprave Sturzi. In vendar je visoki cerkveni dostojanstvenik v homiliji - po branju govora na gori iz Matejevega evangelija - zapel pravo hvalnico življenju, vstajenju, prerojenju in novemu stvarstvu. S svojimi preroškimi mislimi je pretresel poslušalce: ponudil jim je neobičajno "branje dogodkov", popolnoma je sprevrgel perspektivo žalosti in smrti. "Blagor umorjenim v Nasiriji, zakaj ti so umrli za naše brate!" Zbrani smo, je rekel kardinal, da se spomnimo lani ubitih vojakov. "Lepo je se spominjati na ta dan." V nas se je namreč rodila močna pripadnost isti skupnosti, rodilo se je čisto in neomadeževano čustvo enotnosti. Prisotne je pozval, naj gledajo stvarnost "z očmi matere in očeta, ki prisostvujeta rojstvu otroka - stvarjenju. V vsakem rojstvu je nekaj čudovitega in čudežnega!" Fantje v Nasiriji niso umrli v prometni nesreči, "ampak za sobrate, za druge Božje otroke. Njihova žrtev naznanja nove čase." Živimo v izrednem zgodovinskem trenutku, je še povedal kard. Tonini, ko nismo pripravljeni umirati samo za brate, ampak tudi za tujce, ki zato niso več tujci. "Vsi si pripadamo! To je velika novost! Odpirajo se nova obzorja!" S to zavestjo se moramo preroditi "svobodni, svobodni, svobodni". Zato "ne dovolimo, da bi nas, ki smo Božji tempelj, skrunila neumnost televizijskih 'reality show-ov', neumnost, ki maže spomin naše družbe." Navadimo se "gledati vsakega človeka z očmi staršev, z neizmerno, absolutno in brezpogojno ljubeznijo!"

DD

Aktualno

Religiozno nasilje v islamu

V islamu ima nasilje izredno pomembno vlogo. Alah v Koranu in Mohamed v svojih izrekih proglašata SVETO VOJNO za eno od glavnih zapovedi islama. Ta je za vsakega ortodoksnega muslimana sama po sebi umevna. To zagovarjajo vsi vidnejši predstavniki in razlagalci islama kot tudi poznavalci islama na zahodu. Drugačno mnenje o sveti vojni imajo samo katoliški teologi, zlasti tisti, ki iščejo "dialog" z islamom in želijo biti tudi nekakšni medijski eksperti.

Če izvzamemo dobronamerno ponarejeno tolmačenje islama, se sveta vojna v islamu povezuje z nevednostjo. Veliko je avtorjev, ki trdijo, da je DŽIHAD nekaj, kar se v tradiciji islamskega šolstva in prava mora razumeti duhovno (Huber-Rudolf, str. 54), in tako opozarjajo na pomanjkljivo znanje.

V PERZIJSKEM SLOVARJU, pa naj bo ta iz časa šaha ali Homeinia, vidimo razlago džihada čisto drugače. V nemškem slovarju (DUDEN) pomeni džihad versko vojno ali vojno muslimanov proti nevernikom (nemuslimanom). V arabskem kot tudi v perzijskem jeziku rabijo besedo džihad tudi še širše, vendar so to posebnosti.

Zanimiv je pojem "DŽIHAD za OBNOVO DEŽELE". Ko iranski inženirji skušajo ozdraviti okuženo zemljo, je to džihad, kot izredni napor, da zemlja postane spet plodna. Tu se ta beseda ne uporablja v pomenu verske vojne.

Obstaja tudi pojem "PALESTINSKI DŽIHAD proti JUDOM".

Znani muslimanski pridigar Garadawi govori o "DŽIHADU SVETOVNE ISLAMSKE DRUŽBE PROTI NEVERNIM". Ta pomen se pokriva z razlago in jasno pove, da ne gre za nekako versko prizadevanje ali duhovni napor, ampak za nasilje nad drugimi. Pomanjkljivo poznanje najvažnejših osnovnih izrazov islama lahko pri marsikom povzroči velike napake.

Zanimivo je učenje v pakistanski šoli korana. Mučenik (to je tisti, ki je umrl za islam in je bil samomorilski atentator, terorist...) si sme izbrati 70 sorodnikov, ki mu bodo sledili v raj po mučeništvu. To povezujejo z Mohamedovim izrekom (Munzini,Bp VI, str: 307).

Eden od duhovnih voditeljev Bin Ladna, Abdulah Azzam pa trdi, da bo muslimanski mučenik v nebesih imel pravico do 72 žensk. To se nanaša na Mohamedov izrek (Mundhiri, Bp VI. Str. 3o7 ff), ki je potrjen tudi v Koranu (Koran, 2: 25;3:170:44:54).

Težko se prizna resnica, da je nasilni islam že dolgo časa del evropskega vsakdana. Krščanski zahod je postal prizorišče tudi Alahovih borcev. Islam celo ukazuje in opravičuje sleherni tip nasilja proti "brezvercem", to je tistim, ki ne verujejo v Alaha, to pa zato, da se služi Alahu. Ob vsem tem je težko verjeti prepogostim trditvam, da ni bistvo islama v nasilju.

Teror sploh ni skrajna razlaga islama ali iznajdba muslimanov, ampak prepogosto izvrševanje Alahovega nauka, ki se hrani z njegovo duhovno močjo. V tem se tudi vidijo Bin Ladnovi cilji, da svet podredi islamu. Naivno gledanje na islam, popuščanje islamskemu prodoru in vsiljevanju njihovim zahtevam utegne Evropo drago stati.

Evropa se bo obvarovala te islamske zmede nasilja, samo če se bo vrnila k svoji duhovni dediščini ne glede na kakršne koli islamske grožnje in živela živo vero v Boga.

Ambrož Kodelja

Tržaška Karitas Statistični pregled o priseljevanju

Tretji svet išče izhod iz življenjske stiske

Sodobna družba posveča problematiki priseljeništva premalo pozornosti. Za boljše razumevanje pojava, ki dosega vse večje razsežnosti, je tržaška Karitas pred dnevi posredovala širši javnosti statistični pregled o priseljevanju. Ob tej priložnosti so predstavili XIV. Poročilo o priseljevanju, ki ga je pripravil študijsko-raziskovalni center za dokumentacijo in statistično analizo priseljeništva IDOS iz Rima. Pod skupnim geslom Odprta družba, dinamična in varna družba je Karitas/Migrantes, ki skrbi za vprašanja priseljevanja, prikazala stanje v letu 2003. Vsedržavno predsedstvo te veje Karitas poudarja, da je mogoče vrsto problemov obravnavati in reševati le, če pride do programiranja, sprejemanja in integracije priseljencev.

Lani je legalno vstopilo v Italijo le 107.500 priseljencev. Pri tem poročilo ne upošteva 68.000 delavcev z začasnim dovoljenjem bivanja, 66.000 prihodov zaradi družinskih razlogov in 18.000 mladih, ki so prišli v Italijo za študij. Bistveno bolj zapleteno je ugotavljanje prisotnosti nelegalnih prišlekov. Sindikalne zveze trdijo, da gre za 600.000 primerov, ustanova Eurispes pa za 800.000 ljudi. V prvih mesecih letošnjega leta se je sicer zmanjšalo število tistih, ki so jih na mejah zavrnili ali izgnali iz države, vendar to ne pomeni, da imigracija upada. Glavni vzrok je seveda neenakomerna porazdelitev dobrin: 60% svetovnega bogastva je v rokah evropskih in severnoameriških držav, katerih prebivalstvo pa sega le do četrtine vsega človeštva.

Najhujši poraz globalnega gospodarstva je v tem, da ni sposobno ustvarjati novih delovnih mest v krajih, kjer živi večina človeštva. Jasno je torej, da tretji svet išče izhod iz stiske tako, da se seli v kraje z večjim blagostanjem. Pojav je nezadržen. Tako je v Italiji število rednih priseljencev od leta 2000 naraslo na 2.600.000 ljudi. Najbolj številne so skupnosti Romunov, Maročanov in Albancev, vsaka šteje 230-240 tisoč ljudi, sledijo Ukrajinci, ki jih je približno 113 tisoč, 100 tisoč je Kitajcev, med 70 in 60 tisoč je Filipincev, Poljakov in Tunizijcev, okrog 40 tisoč pa je Senegalcev, državljanov ZDA, Indijcev, Srbov, Egipčanov in državljanov Peruja, Ekvadorja in Sri Lanke. Največ priseljencev, približno 60%, živi in dela v severnoitalijanskih deželah (Lombardija jih šteje 606 tisoč), 30% v Srednji Italiji s kar 369 tisoč v Laciju, na jugu države pa 10%.

Dve tretjini priseljencev sta zapustili domovino in prišli v Italijo, da bi dobili službo, ena četrtina pa zaradi družinskih razlogov. To potrjuje, da priseljenci iščejo gotovost in trajno vključitev v italijansko družbo. Pri integraciji pa se pojavlja vrsta težav. Boleče je prisotna nestrpnost do tujcev, kar se včasih izrodi tudi v nasilje. Priseljenci pa se soočajo s hudim problemom iskanja stanovanja, zaposlitve, izobraževanja otrok, oskrbovanja malih otrok, združevanja in omogočanja izražanja verskih predpisov in kulturnih običajev, vprašanje zase pa je spoznavanje in obvladovanje italijanskega jezika. V okviru vseh navedenih vprašanj ima ključno vlogo šola. V šolskem letu 2003/04 je obiskovalo šolo 282.683 otrok priseljencev, to število pa iz leta v leto narašča.

Problematika priseljevanja je torej obvladljiva, a kot pravi Karitas/Migrantes, je potrebno ne le programirati in zakonsko določiti okvire vstopanja v državo, ampak ustvariti pogoje za spoštljivo sprejemanje in soočanje s priseljenci tudi z namenom, da pride do dejanske integracije. Vprašanju bomo vsekakor lažje kos, če ga bo znala Evropska zveza reševati v soglasju in s skupnimi merili, kajti vsi se zavedajo, da so priseljenci tudi dragocena človeška delovna sila, ki posredno s pomočjo svojim družinam v izvirnih državah pomagajo lajšati težave tega sveta.

MR

Evangelij

Viljem Žerjal

Zadnja, 34. NAVADNA NEDELJA - JEZUS KRISTUS, KRALJ VESOLJSTVA

2 Sam 5,1-3; Ps 122; Kol 1,12-20; Lk 23,35-43

Slavna rimska mučenka sv. Cecilija (goduje 22.11.) je ena izmed prič Jezusovega kraljestva. Take priče so slavne ne po videzu, saj so umrle zaničevane in skrajno ponižane, prav kakor Jezus, ki je veličasten Davidov potomec po svoji ponižnosti.

Jezus je namreč govoril in pričal o nebeškem ali Očetovem kraljestvu, ki ga svet ni sprejel zato, ker ni oznanjal uživanja tega sveta, marveč odpoved svetu in oblasti in moči in denarju. Učil pa je ponižno molitev: "Pridi k nam tvoje kraljestvo" (Mt 6,9 nss; Lk 11,2-4).

Današnji evangelij nam poroča o umiranju Kralja vseh in vsega. A voditelji ljudstva se iz njega norčujejo. Vojaki, med katerimi niso bili samo rimski legionarji, mojstri v križanju, so se mu posmehovali. Za žejo so mu nudili kisa, to pa zato, da bi mu podaljševali trpljenje.

Na križ so pribili trojezično tablo z napisom J.N.K.J. (Jezus Nazarečan Kralj Judov, ali, v latinščini, JNRJ). Pilat ga oholo sprašuje, Heroda muči gola radovednost, levi razbojnik pa Jezusa preklinja (Lk 23,35-43; Jn 18,33.36.37.39; 19,3.12.14.15.19.21).

Duhovna oblast: veliki duhovniki in pismouki ter starešine so Jezusa že prej obsodili na smrt. Ves čas so se vsajali, da bi ga tudi Pilat uradno obsodil na smrt. Motil jih je tudi napis na njegovem križu. Slepo, trmasto in podlo odklanjajo drugačno, človeško podobo Boga: "Proč s tem! Križaj, križaj ga!" (Lk 23,8.21).

Kot nerazumljivo ljubezen pa ga prepoznajo le desni razbojnik, rimski stotnik in prestrašene žene. Apostoli so že itak zbežali, razen Janeza (Jn 19,26-27).

Tema, ki je ob Jezusovem umiranju nastala, spominja na temo ob begu iz Egipta z Mojzesom. Pavel nas pa v drugem današnjem berilu spominja, da nas je Oče po Sinu iztrgal iz oblasti teme in nas prestavil v kraljestvo svojega ljubljenega Sina (Kol 1,13). Ob njegovi smrti so se skale razpočile, mrtvi so vstajali in se prikazali domačim. Zagrinjalo v templju se je pretrgalo na dvoje, da je spričalo o novi zavezi v umiranju, v krvi Boga-človeka, ki nas tako ljubi, da je za nas umrl. Jezus doživlja osamljenost, zapuščenost in nezanimanje sveta za tako ljubezen. Na koncu pa zakriči v vesolje nekaj, kar prisotne, še posebej poganskega vojaškega stotnika presune, ker v njem spozna Boga. Jezus je verjetno zavpil, kakor nobeden od umirajočih doslej, saj so bili že na smrt izčrpani, da je svet premagal (Mt 27,50; Mr 15,37).

Odtod razumemo Pavlove besede o križu, ki so za neverujoče pravi nesmisel, norost. Za vernega človeka pa so življenje (1 Kor 1,18 nss).

Jezusovo kraljestvo je edinstveno: objema najbolj oddaljene in zavržene. Jezus je do pičice spolnil nauk: "Ljubite svoje sovražnike!" (Mt 5,44), ko je sam prosil umirajoč: "Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo" (Lk 23,34).

Tudi Cerkev se razpoznava po življenju in oznanjevanju Križanega. To ji prinaša razočaranja, pohujšanja, napade, sovraštvo ipd. S tem moramo računati, kajti rešenje je le v slavi križa.

Pilat je predstavil Jezusa ljudstvu, rekoč: "Glejte, človek!", češ: Ali je ta še podoben človeku, saj so ga nečloveško prebičali, opljuvali in ponižali? (Jn 19,5).

Ali smo zmožni priznati takšnega Jezusa za Boga in Kralja? Četudi ga Pavel vernikom v Kolosah oriše kot podobo nevidnega Boga, po katerem je bilo vse ustvarjeno: vse vidno in nevidno. On je od vekomaj (Kol 1,1 nss).

Tega ne zmoremo, zato sledimo sv. Pavlu, ki nas vabi takole: "Pojdimo mu torej naproti, ven iz šotorišča (iz samoljubja), in prenašajmo njegovo sramoto" (Heb 13,13). Tedaj nas bo gotovo sprejel tako, kakor je sprejel skesanega razbojnika, kakor vse druge grešnike, ki ga želijo srečati, obloženi s križem, v odpovedi sebi ter s hrepenenjem po večnem kraljestvu.

Ob 40-letnici smrti dekana, ki je veliko naredil za mirensko župnijo in vso Goriško

Spomin na msgr. Oskarja Pahorja

Velika mirenska župnija, hitro onkraj državne meje, ki iz Gorice pelje v Trst, je v nedeljo, 22. novembra 1964, izgubila dolgoletnega župnika in dekana Oskarja Pahorja.

Na Goriškem je mirenski dekan Pahor bil znana osebnost, saj so ga osebno poznali po vseh župnijah spodnje Vipavske doline, kjer je ob eni ali drugi priložnosti pridigal, spovedoval ali maševal. Najbolj so ga seveda poznali in čutili z njim njegovi župljani, saj je med njimi preživel 43 let.

Upokojeni msgr. Oskar Pahor je umrl nenadoma, zadela ga je kap v svojem stanovanju v Mirnu. Teden poprej je škof dr. Jenko, apostolski administrator slovenskega dela Primorja, sporočil iz Rima, da mu je sveti oče Pavel VI. v priznanje za zasluge izposloval imenovanje za tajnega papeškega komornika. Medtem ko so mirenski župljani in sobratje pripravljali, da izrazijo novemu monsinjorju simpatijo in veselje ob toliki časti, jih je nepričakovana izguba tako dragega pokojnega prešinila z bolestjo in žalovanjem.

Msgr. Pahor se je rodil 10. avgusta 1886 v Kojskem v Goriških Brdih. Leta 1907 je vstopil v goriško bogoslovje. Tržaški škof Franc Ks. Nagel je dosegel od goriškega nadškofa Sedeja, da mu je prepustil nadarjenega bogoslovca, ki ga je bil po prvem letniku bogoslovja inkardiniral v tržaško škofijo. Po opravljenem bogoslovju ga je nadškof Sedej dne 26. julija 1911 posvetil v duhovnika. Nato je novomašnik šel v Trst. Škof Andrej Karlin ga je septembra 1911 imenoval za kanclista pri škofijskem ordinariatu in za svojega hišnega kaplana. Tri leta pozneje mu je poveril še mesto tajnika. Mladi tajnik je stal zvesto ob strani svojemu škofu v težkih vojnih in povojnih letih, dokler se nista oba umaknila iz Trsta v Ljubljano. Škof Anton B. Jeglič je g. Pahorja inkardiniral v ljubljansko škofijo in ga aprila 1920 imenoval za prvega tajnika ljubljanskega škofijskega ordinariata. Pozneje mu je poveril še posle namestnega tajnika pri škofijskem cerkvenem sodišču. Toda g. Pahorja je vleklo nazaj na Primorsko, da bi pod Italijo delil usodo svojega ljudstva. Nadškof Sedej mu je avgusta 1922 poveril upravo Šempetra in dve leti pozneje, 23. septembra 1924, mu izročil župnijo Miren.

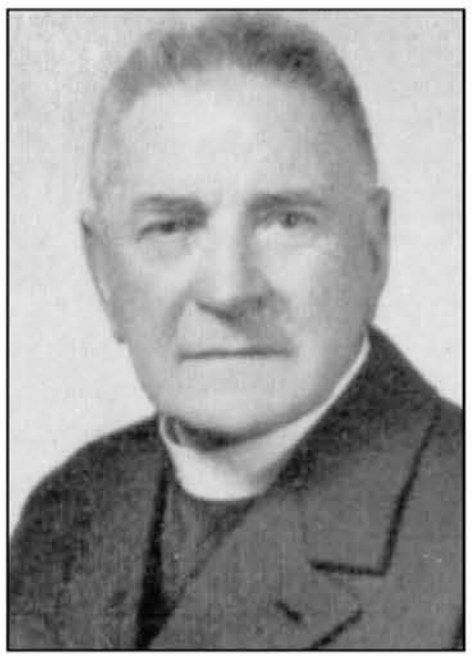

Župnik g. Pahor je razvil v Mirnu zelo široko pastirsko delovanje. Rane, ki jih je zadala prva svetovna vojna, so bile še vedno odprte. Goreče je delal za poglobitev verskega življenja. Po Don Boscu si je pokojni izbral kot sredstvo apostolata češčenje Matere Božje in pogosto prejemanje svetega obhajila ter drugih zakramentov. Tako je v Mirnu zrasla in se utrdila Marijina družba za dekleta in žene, ki je bila najbolj delavna na južnem Vipavskem. Preko družbe in zakramentov je g. Pahor vtisnil Mirnu svoj pečat: še danes traja in se pozna pokojnikovega neugasljiva trajna beseda.

Druga svetovna vojna je spet strahovito prizadela Miren; mnogi so padli kot vojne žrtve. Velik del vasi so septembra 1943 požgali Nemci, uničena sta bila svetišče Žalostne Matere Božje na Gradu in romarska hiša. In spet je župnik posredoval in reševal. Tudi v letih fašizma in komunistične revolucije je ostal na svojem mestu. V majhni cerkveni dvorani je vsa leta učil krščanski nauk in za dekleta družbe prirejal primerne igre ter tako poleg verske gojil tudi narodno zavest. V pomoč so mu bile družbenice.

Nadškof ga je sicer dekretiral za Štmaver-Brda, toda g. Pahor je bdel nad svojimi verniki in z njimi je po vojni vihri postavljal temelje za novo življenje.

Delovanje g. Oskarja Pahorja pa ni ostalo omejeno samo na Miren. Že nadškof Sedej ga je leta 1929 imenoval za škofijskega konzultorja, nadškof Karel Margotti pa za dekana. Tudi msgr. dr. Mihael Toroš ga je poklical v zbor škofijskih svetovalcev po državni obmejni črti 1947. Leta 1961 je obhajal zlato mašo: zvesti Mirenci so mu pripravili slovesno slavje. Ponovitev je imel 15. avgusta v rojstnem kraju, v Kojskem, popoldne istega dne je vodil Marijino procesijo v Medani. Ko je junija leta 1964 prišel novi župni upravitelj Gašper Rudolf, doma s Črnega Vrha nad Idrijo, se je msgr. Pahor umaknil v pokoj, še vedno svež in poln načrtov.

V torek, 24. novembra 1964, je pogrebno svečanost v župni cerkvi vodil sovaščan g. Andrej Simčič; ob njem je bilo 80 duhovnikov z vseh koncev Goriške. V raznih cerkvah so se oglašali zvonovi in turobno naznanjali, da je dobri pastir odšel po plačilo. Pred pogrebom je bilo truplo rajnega dva dni izpostavljeno v župnišču. Izredno velika množica je pokojnika pospremila na novo pokopališče romarskega svetišča Žalostne Matere Božje, kjer si je blagi pokojni želel počivati. Bil je že mrak, preden je sprevod prišel do cilja. Tedaj so pročelje svetišča okrasili z električno razsvetljavo. To je napravilo na pogrebce sredi teme in turobnega zvonjenja mogočen vtis, da se je marsikatero oko orosilo. Poslovilni govor v imenu občine je imel g. Andrej Budin, pokojnikovo življenje je opisal g. Efren Mozetič, v cerkvi g. Simčič, v imenu mladine pa študent, po imenu Marko Vuk. Ljudstvo je obsulo sveži grob z molitvijo in obilnim cvetjem.

Msgr. Oskarja smo vedno imeli radi. Šele tedaj smo živo občutili, kaj je bil za nas. Naj v miru počiva v Bogu, za katerega je živel.

LM

Razmišljanje

Ali verjamem v moč svetega krsta?

Pred časom sem bil soudeležen pri svetem krstu novorojenčka. Ker sta mi bodisi novorojenček kot tudi njegovi starši zelo pri srcu, me je prizadelo, ko starši tega otročiča niso pristopili k svetemu obhajilu. Zakrament svetega krsta je bil namreč podeljen med sveto mašo.

Ker je tako doživljanje svetega krsta postalo tu v zamejstvu skoraj navaden običaj, se sprašujem, kako in zakaj je do tega prišlo.

V začetku sedemdesetih let prejšnjega stoletja je Jean Guitton zapisal o veliki skušnjavi, ki bo pretila Cerkvi v enaindvajsetem stoletju, takole: "Za katoliško Cerkev je najbolj podtalna nevarnost, ki ji je kdajkoli pretila, zamena vere človeškega tipa s tisto božjega tipa, in to na tak način, da se na zunaj ne opazi nič bistvenega, samo neka skoraj neobčutljiva sprememba."

V knjižici "Kristjan moli", izdani v Ljubljani leta 1982, je takole napisano: "Večinoma krščujemo otroke, ki še ne vedo, kaj se z njimi dogaja. S tem dejanjem jim omogočimo prijateljsko zvezo s Kristusom. Ker je krst zakrament vere, moramo vero v otrokovem imenu izpovedati mi Cerkev. To so otrokovi starši, botri, sorodniki, župnijska skupnost in končno vsi krščeni. Starši naj bi se odločali za krst otroka res iz vere, ki oblikuje njihovo življenje. Duhovnik jim bo v pripravi na krstno slavje pomagal do globlje krščanske zavesti."

Sveti krst novorojenčka, katerega starši pristopijo k svetemu obhajilu, ali pa sveti krst novorojenčka, katerega starši ne pristopijo k svetemu obhajilu, nam lahko da dojeti, da smo posebno zamejci v Italiji že padli kar globoko v tisto veliko skušnjavo, o kateri govori Guitton.

Važno bi bilo vedeti, koliko staršev in koliko botrov pozna krstna znamenja in njihov namen. Kaj jim pomenijo besede kot občestvo, ime, ki se daje novorojenčku, križ, krstno olje, voda, belo oblačilo, luč. Kaj jim pomeni odpovedati se grehu in tako živeti v svobodi božjih otrok; odpovedati se hudemu duhu, ki je začetnik in vzrok greha. Kaj jim pomeni verovati v Boga Očeta, v Jezusa Kristusa, v Svetega Duha, sveto katoliško Cerkev, občestvo svetnikov, odpuščanje grehov, vstajenje mesa in večno življenje.

Ena možnost, kako priti do spoznanja o tem, kakšno mnenje imajo starši in botri glede svetega krsta, vere in Cerkve, je tudi tista, ki jo skušajo udejanjiti patri v župniji na Kostanjevici, kjer - kot sem prebral v navodilih za sprejem zakramenta svetega krsta - predlagajo staršem, ki nameravajo krstiti otroke, vsaj pet predhodnih srečanj (katehez).

Kako je po naših župnijah to "uradno" urejeno, ne vem. Moje prepričanje, ki izhaja iz neposredne prisotnosti pri obredu zakramenta svetega krsta, in to v raznih župnijah, je, da vsak župnik dela po lastnem izkustvu; da ni neke premišljene in usklajene metode, ki bi obvezovala vse, ki so na kateri koli način soudeleženi pri obredu svetega krsta.

Vtis imam, kot da bi se naša verska skupnost kot celota ne zavedala več dragocenosti in temeljne važnosti daru svetega krsta.

Poglejmo, kaj je napisano, med drugim, v Katekizmu Katoliške Cerkve glede svetega krsta: "Krst je najlepši in najveličastnejši od božjih darov. Imenujemo ga dar, milost, maziljenje, oblačilo nestrohljivosti, kopel prerojenja, pečat in vse, kar je še najdragocenejšega. Dar, ker se podeljuje tistim, ki ne prispevajo ničesar; milost, ker se daje celo z grehom zadolženim; krst, ker se greh utopi v vodi; maziljenje, ker je posvečen in kraljevski (taki so tisti, ki so maziljeni); razsvetljenje, kot sijoča luč; oblačilo, ker pokriva našo sramoto; kopel, ker očiščuje; pečat, ker nas varuje in je znamenje božjega gospostva".

Ta dar, ki je sad trpljenja in smrti na križu našega gospoda Jezusa Kristusa, se mi včasih zdi, kot da se razprodaja po zelo nizki ceni.

In tu ne mislim na večjo ali manjšo grešnost naših družin niti posameznikov, ampak na to, kako ceni ta dar naša verska skupnost, naša Cerkev, in koliko je pripravljena se žrtvovati tudi in predvsem s predhodno katehezo odraslih, da bi čim več ljudi spoznalo in cenilo neizmerno moč svetega krsta.

Že omenjeni Guitton je zapisal: "Ne vem, ampak bolj ko se staram, bolj verujem, ker bolj ko se staram, bolj se čutim pripravljenega živeti. Zato sem vedno bolj prepričan, da bom umrl kot zarodek in nedovršen, da me vera dela primernega bližajočemu se svetu, k bližnjemu prehodu. Tak je tudi smisel vprašanja, ki ga Cerkev postavlja ob krstu otrok: 'Kaj želite od Cerkve? Vero. Kateri je sad vere? Večno življenje'. Ti dve besedi, vera in večno življenje, povzemata vse".

Evangelij po svetem Marku se zaključuje tako: "Kdor bo veroval in bo krščen, bo zveličan, kdor pa ne bo veroval, bo obsojen".

Sveti oče v knjigi "Prestopiti prag upanja" omenja odlomek iz konstitucije "Lumen gentium", ki se glasi: "Vendar se ne zveliča, čeprav se včleni v Cerkev, kdor ne vztraja v ljubezni in kdor sicer ostane v naročju Cerkve 's telesom', a ne 's srcem'. Zavedajo naj se vsi otroci Cerkve, da morajo svoj odlični položaj pripisovati ne lastnim zaslugam, ampak posebni Kristusovi milosti; ako tej milosti niso poslušni v mislih, besedah in dejanju, ne le da se ne bodo zveličali, ampak bodo strožje sojeni".

Besede, ki jih danes neradi poslušamo, tudi ker jih premalokrat slišimo.

Emil Radetič

Kratke

Slovesna razglasitev konkatedrale v Novi Gorici

V nedeljo, 21. novembra, bo apostolski nuncij v Sloveniji msgr. Abril y Castello ob 16. uri v Novi Gorici cerkev Kristusa Odrešenika ob navzočnosti slovenskih in sosednjih škofov razglasil za konkatedralo. Koprski škof Metod Pirih je o tem dogodku za tednik Družina dejal: "V Novo Gorico običajno prihaja eden od škofov vsak drugi ponedeljek v mesecu med pastoralnim letom, da je na voljo za pogovor, zlasti duhovnikom. Prav tako za Božič in Veliko noč eden od škofov tu vodi sveto bogoslužje. Poleg verskega pomena je mesto pomembno za gospodarski, kulturni in politični razvoj. Vse to so razlogi, da lahko kakšna cerkev postane konkatedrala." In kaj se bo s povzdignjenjem v konkatedralo spremenilo? "Dejavnosti in slovesnosti, ki sta jih koprska škofa že do zdaj opravljala v tej cerkvi in tej župniji, bosta opravljala tudi v prihodnje. Gotovo pa bomo premislili tudi o drugih stvareh, kot so na primer mašniško posvečenje ali pa krizmena maša, če bo škof presodil, da je kdaj to primerno.«

Voščilo škofov Krambergerja in Glavana predsedniku vlade RS Janezu Janši

Msgr. Franc Kramberger, mariborski škof in predsednik Slovenske škofovske konference:

Spoštovani gospod predsednik Vlade!

Ob Vaši prepričljivi izvolitvi v Državnem zboru Republike Slovenije za predsednika vlade Republike Slovenije Vam v svojem imenu in v imenu vseh slovenskih škofov kot predsedujoči Slovenski škofovski konferenci izrekam iskrene čestitke in najlepša voščila.

V Državnem zboru ste napovedali, da bo vlada, ki jo boste sestavili, učinkovita, pravična in poštena. Vaša napoved nas veseli in nam daje novega upanja. Želimo Vam, da bi vse zastavljene cilje za blaginjo državljank in državljanov naše domovine lahko uresničili. Spoštovanje slehernega človeka, solidarnost z najšibkejšimi in demokratične svoboščine, zavzetost za narodni in kulturni obstoj, dobra etična vzgoja in potrebam primerno izobraževanje ter široka gmotna in duhovna blaginja so cilji, za katere si je in si bo še prizadevala tudi katoliška Cerkev v Sloveniji. Kakor je zapisano v mednarodnem Sporazumu med Republiko Slovenijo in Svetim sedežem, lahko računate na naše sodelovanje na nam lastni ravni vedno, ko gre za pospeševanje skupne blaginje in napredek človeške osebe.

Dovolite mi, da izrazim upanje, da bomo v času Vašega predsedovanja lahko sporazumno uredili tudi tista vprašanja v odnosih med državo in katoliško Cerkvijo, ki še ostajajo odprta.

Z najboljšimi željami Vas lepo pozdravljam.

Msgr. Andrej Glavan, upravitelj ljubljanske nadškofije:

Spoštovani g. Janez Janša!

Ob imenovanju za predsednika vlade Republike Slovenije Vam želim obilo Božjega blagoslova in modrosti. Želim, da si izberete dobre sodelavce. Delajte s srcem in razumom, ravnajte po vesti in ostanite složni. Le tako boste močni. Naj Vas pri vsem vodi načelo: delati za blagor in za prihodnost vsega slovenskega naroda.

Nadškofov pastoralni obisk v Nabrežini

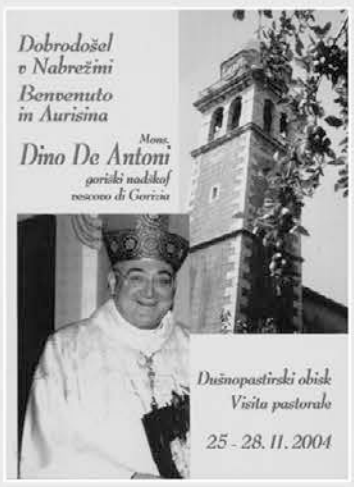

Msgr. Dino De Antoni bo v prihodnjih dneh obiskal tudi vernike in prebivalce župnije sv. Roka v Nabrežini. Objavljamo spored dušnopastirskega obiska.

Četrtek, 25. novembra: ob 9.30 sv. maša za starejše in druge; ob 10.30 obisk v Sanatoriju: ob 11.30 obisk v Centru za mentalno zdravje; ob 16.15 molitev na pokopališču. V župnijski dvorani: ob 16.30 starši prvoobhajancev in birmancev; ob 19. mladina in skavti; ob 20. uri cerkveni zbori.

Petek, 26. novembra: ob 9. obisk v srednji šoli "Igo Gruden"; ob 10. obisk otrok v vrtcu; ob 11. obisk bolnikov in ostarelih po domovih.

Sobota, 27. novembra: ob 9. obisk bolnikov in ostarelih po domovih; ob 11. priložnost za osebni razgovor po dogovoru z župnikom; ob 17. praznična sv. maša; ob 18. dvojezično srečanje z župnijskim svetom.

Nedelja, 28. novembra: ob 10. dvojezična slovesna sv. maša ob zaključku pastoralnega obiska.

Krminska Misericordia: nova oblika prostovoljnega dela

Človekoljubna organizacija Misericordia di Cormons, ki deluje v tem kraju že dvanajsto leto, v Gorici pa tri, je 10. novembra začela z novim delovanjem tudi v štandreškem predelu. Na sedežu upokojencev v ulici Sv. Mihaela 153 bodo vsako sredo od 17.30 do 18.30 (razen ob praznikih) usposobljeni prostovoljci zastonjsko izmerili krvni tlak občanom, ki bi si to želeli. Naj spomnimo, da je ta najstarejša katoliška dobrodelna organizacija prisotna v goriški pokrajini z različnimi že ustaljenimi oblikami prostovoljnega dela. Prostovoljci pomagajo bolnikom in ostarelim po domovih, prevažajo jih na preglede, sodelujejo z združenjem Karitas, asistirajo pri športnih tekmah, so aktivni na področju civilne zaščite in prirejajo tečaje prve pomoči in civilne zaščite.

Za dodatne informacije je na razpolago tel. št. 0481 630610 od ponedeljka do petka od 11.30 do 12.30. / HD

Kratke

Trgovski dom: direktor knjižnice Menato pisal deželnemu svetniku Spazzapanu

Direktor goriške državne knjižnice Marco Menato je s pismom posredoval deželnemu svetniku Spazzapanu svoja stališča glede prostorske porazdelitve v Trgovskem domu. Čudi se Spazzapanovim izjavam v tisku, ki so se nanašale na sedanjo uporabo prostorov v stavbi. V dopisu Menato podčrtuje, da je ministrstvo dodelilo dvorano v uporabo knjižnici 28. julija 2000, torej pred odobritvijo zakona št. 38 in dodaja, da so bili tedaj prostori popolnoma zapuščeni, v obupnem stanju. Direktor knjižnice se je zato obrnil na svojo direkcijo, ki mu je odobrila prispevek v višini treh milijard takratnih lir, namenjenih za popravilo in ureditev prostorov. V teku naj bi bil sedaj javni razpis za dodelitev del. Predstavnik še najavlja, da je od vsega začetka pripravljen deliti uporabo (in seveda stroške) tudi z drugimi zainteresiranimi ustanovami.

Spazzapan se ob tem vprašuje, kako in kdaj bodo sploh slovenske organizacije lahko razpolagale s prostori, ki jim po zakonu št. 38 pritičejo, vključeno s tistimi v Trgovskem domu. Če bo knjižnica na svoje stroške popravljala dvorano Petrarca (že dejstvo, da se tako imenuje, pomeni, da je daleč od slovenskih interesov...) - meni Spazzapan -, bo sožitje postalo res težavno, če bo do tega sploh kdaj prišlo, razen v zelo podrejenem in služnostnem položaju. "Je že res - zaključuje svetnik SSk -, da imamo Slovenci v Gorici kar nekaj dvoran, vendar se mi položaj zdi močno podoben tistemu, ki danes obstaja v Narodnem domu v Trstu, kjer sicer Univerza trdi, da je dvorana na razpolago vsem, v resnici pa morajo slovenske organizacije za uporabo le-te čakati šest ali več mesecev."

Razstava goriškega slikarja Ivana Žerjala v Kulturnem domu v Gorici

V četrtek, 18. t.m., bo v Galeriji Kulturnega doma v Gorici ob 18. uri odprtje samostojne razstave goriškega slikarja Ivana Žerjala, ki se je rodil leta 1976 v Gorici. Po opravljenem višješolskem študiju se je vpisal na tržaško univerzo, kjer je diplomiral iz umetnostne zgodovine. Od leta 1999 se aktivno posveča umetniškemu ustvarjanju.

Razstavo prireja upravni odbor Kulturnega doma v okviru praznovanja 23. letnice odprtja slovenskega kulturnega hrama v Gorici (1981-2004).

Razstava bo odprta v Galeriji Kulturnega doma vse do 9. decembra 2004 po tem urniku: od ponedeljka do petka: od 9. do 13. in od 16. do 18. ure ter v večernih urah med raznimi kulturnimi prireditvami.

Dan boja proti mamilom

November je bil v Sloveniji izbran za mesec boja proti mamilom. Športno združenje Dom se letos prvič namerava vključiti v to vseslovensko pobudo, saj se pri društvu, katerega predsednik je Igor Komel, dobro zavedajo, da je problematika uživanja in odvisnosti od mamil zelo aktualna tudi v zamejstvu. Zato nameravajo pri ŠZ Dom prirediti poseben Dan boja proti mamilom, v katerega želijo vključiti tudi razne športne in mladinske organizacije, šole, sredstva javnega obveščanja itd. Dan naj bi zaobjemal vrsto pobud, med katerimi predavanja po šolah, srečanje s strokovnjaki, okroglo mizo v Kulturnem domu, razdeljevanje gradiva itd. Odbor ŠZ Dom je za ta Dan izbral sredo, 24. novembra.

Vadba za predšolske otroke GYMPLAY

ŠZ Olympia je letos že peto leto priredilo vadbo za predšolske otroke GYMPLAY v lastni telovadnici na Drevoredu XX. septembra v Gorici. Dejavnost, ki se je začela že konec septembra, obiskuje petnajst malčkov iz vaških in pa mestnih vrtcev. V telovadnico prihajajo tako kot v prejšnjih sezonah dvakrat tedensko, in sicer ob torkih in petkih, z društvenim kombijem, v spremstvu trenerke Damijane Češčut in pomožne vaditeljice Veronike Vizintin. Starši, ki se zavedajo, da so vadba predšolskih otrok, gibanje, življenje v družbi zelo pomembni, pa poskrbijo za pot domov .

Društvo Olympia pa letos tudi ponovno sodeluje pri pobudi CONI/CAS GIOCOSPORT. Projekt je nastal na podlagi sporazuma, ki sta ga pred približno osmimi leti podpisala goriški CONI in pokrajinsko skrbništvo in predvideva strokovni pristop do telesne vzgoje v drugi stopnji osnovne šole. Ta pristop pa nudi športno društvo, ki poskrbi za prisotnost usposobljenega trenerja z izkaznico C.A.S. (Centro avviamento allo sport) pri urah šolske telovadbe. V prejšnjih tednih je Olympia podpisala konvencijo za ta projekt s slovenskim didaktičnim ravnateljstvom Gorica.

Vrnimo se k otroški dejavnosti društva: vpisovanje se seveda nadaljuje. Starši, ki želijo, da bi njihovi malčki pristopili h Gymplay skupini, se lahko javijo ob torkih in petkih med 15. in 16. uro v telovadnici ŠZ Olympia ali naj pokličejo na tel. 335 5952551 (Damijana).

POGOVOR Alessio Stasi bo 21. novembra v Pevmi prejel lektorat in akolitat

"Mislim, da je duhovništvo najlepši poklic!"

Alessio Stasi, doma iz Števerjana, se pripravlja na duhovništvo. Naslednjo nedeljo mu bo goriški nadškof msgr. Dino De Antoni v pevmski cerkvi podelil dve službi, preko katerih bo globlje soudeležen pri liturgični daritvi, ob Gospodovem oltarju. Lepo se mu zahvaljujemo za pogovor in iskrenost v njegovih odgovorih.

V nedeljo, 21. t.m., boš postal akolit. Za kaj gre in kaj ti to pomeni?

Prejel bom lektorat in akolitat. To sta službi, ki ju je drugi vatikanski cerkveni zbor postavil namesto nižjih redov, s katerimi se bogoslovci pripravljajo na duhovništvo. Lektor dobesedno pomeni bralec, akolit pa je dejansko mašni pomočnik, ki sme deliti obhajilo, izpostavljati Najsvetejše idr. Službi mi bo g. nadškof podelil v pevmski župnijski cerkvi v nedeljo, 21. novembra, ob 10. uri, na praznik Kristusa Kralja. Pred kratkim sem namreč bil dodeljen kot pomočnik g. Marijanu Markežiču na župnijah v Pevmi, Štmavru in Podgori. Zato bo slovesnost potekala v Pevmi, nekako na sredi treh župnijskih skupnosti.

Nam lahko orišeš glavne etape svoje poti do danes? Kdaj pa boš posvečen v diakona in duhovnika?

Duhovniški poklic sodi med moje prve otroške spomine, ko sem v števerjanskem otroškem vrtcu najraje igral vlogo duhovnika pri bogoslužju. Tudi doma sem rad postavljal oltarčke, pel nabožne pesmi in molil. Kot mašni strežnik sem bil tudi prepričan, da bom nekoč duhovnik. V šolskih letih sem rad sam zase poglabljal duhovne in verske vsebine, čeprav sem včasih bil - kot večina mladostnikov - uporen in kritičen do nekaterih stališč in pojavov v Cerkvi. Utrdil sem vero, odločil pa sem se, da pustim duhovniški poklic ob strani, vsaj za nekoliko časa.

Po maturi in dveh letih študija klasične filologije na tržaški univerzi ter drugih izkušnjah sem občutil potrebo, da grem nekam sam in razmislim o nadaljnji poti. Tako sem sklenil, da bom šel služit vojaščino, in sicer v redno vojsko. Bil sem pri alpincih in moram reči, da ni bilo vedno lahko. Po naravi sem namreč zelo svoboden in nimam rad prisil. A dosegel sem svoj namen. V Rimu sem opravil duhovne vaje. V tistih trenutkih negotovosti so mi molitev, premišljevanje, nazadnje pa srečanje in pogovor z neko osebo dali jasno spoznanje, da moja življenjska pot vodi v duhovništvo. Po odsluženi vojaščini sem začel s študijem v tržaškem bogoslovju, nadaljeval pa sem ga v Ljubljani. Trenutno sem v petem letniku ljubljanskega bogoslovnega semenišča.

Foto DPD

Prihodnje leto bom doštudiral in bom - če Bog da - posvečen najprej v diakona in nazadnje, leta 2006, v mašnika.

Mislim, da je duhovništvo najlepši poklic, pa tudi najzahtevnejši. Kot za mnoge, tudi zame pot ni bila vedno lahka. Lepo je, ker sem občutil, da mi domači nudijo neko gotovost, ki ni le materialna. Marsikomu sem tudi hvaležen za dobro besedo ali dar. Bogu se tudi zahvaljujem, da sem lahko v veseli družbi ohranil realen stik z današnjim svetom - kar za bogoslovca in duhovnika ni vedno samoumevno -, v marsikaterem prijateljskem pogovoru pa prejel tolažbo v težkih trenutkih in nov zagon. V osebni molitvi in premišljevanju pa si še najbolj utrdiš značaj in zavest o Božjem klicu. Veselim se mnogih ljudi, ki molijo zame in za duhovne poklice. Molitev največ zaleže, je pravzaprav tista nevidna moč in pozitivna energija, ki spreminja svet in srca ljudi po božji zamisli.

DD

Zadnja repriza uspešnice društva Most

Še en uspeh za Korenine pod mrežo

Kljub številnim dobro obiskanim ponovitvam na Goriškem in v bližnjih krajih je trijezična predstava Korenine pod mrežo privabila precej gledalcev tudi na letošnjo poslednjo reprizo v goriški Kulturni dom v petek, 5. t.m. Publika je živo spremljala z grenkobo prežeto središčno ljubezensko nit, pa tudi komične prizorčke in izvajalce nagradila s prisrčnim ploskanjem. Kot znano, je dramski splet, po raznih pričevanjih ljudi ob meji o težavnih časih med drugo vojno in po njej, zbranih po zaslugi članov društva MOST, napisala Lidija Jarc, režijsko pa na oder postavil igralec Radoš Bolčina, član SNG Nova Gorica. Bolčina je znal spretno vplesti v delo slovenske, italijanske in furlanske igralce, odbrane iz različnih ljubiteljskih skupin ob meji, da so se dobro ujemali, jeziki pa se enakovredno, predvsem pa smiselno prepletali med seboj. Društvo MOST je s to gledališko pobudo nedvomno doprineslo lep delež k praznovanjem vstopa Slovenije v EU in tudi dokazalo, da je tako sodelovanje možno, spodbudno, hvalevredno, in kar je zelo pomembno, uspešno.

Foto DPD

Prejeli smo

Odgovor na pismo

Spošt. Uredništvo!

Pišem Vam v odgovor na pismo, ki ste ga objavili na zadnji strani Vašega lista dne 04.11.2004, v katerem pisec kritično ocenjuje zadržanje večine Združene Levice v občinskem svetu v Sovodnjah na račun argumentov, kot so zadeva NES in prevoz otrok s šolabusom, ter me izrecno omenja, v kolikor naj bi jaz rekel, da v sovodenjskem občinskem svetu ni nobenega predstavnika komunistične prenove. Najprej ugotavljam, da po vsej verjetnosti skriva pisec marsikateri okostnjak v domači omarici, saj nima dovolj poguma, da bi se javno podpisal pod pismo, tako da bi lahko vsi bralci spoznali, kdo sploh lahko natrese v tako maloštevilnih vrsticah toliko kozlarij in netočnosti. Že samo to dejstvo bi bilo dovolj, da se na tako pismo sploh ne odgovarja; ker pa pisec navaja nekatere moje izjave, ki niso resnične, smatram za potrebno, da javnosti povem resnico.

Pogumni pisec trdi, da sem jaz izjavil na zadnjem zasedanju občinskega sveta, da v večini ZL ni več nobenega predstavnika komunistične prenove. To je navadna laž, ki jo bo zapisnik seje potrdil. Izjavil sem, da je malokdo izmed svetnikov večine aktivno včlanjen v katerokoli stranko in to drži tudi za komunistično prenovo. To pa ne pomeni, da se nihče ne prepoznava v prepričanjih in idealih strank levice in tako tudi komunistične prenove. Vse stranke levice so med drugim podprle listo ZL na zadnjih občinskih volitvah, saj smo imeli v volilnem programu kar nekaj točk (odločno stališče proti vojnam, enakopravnost, zdravstvo, okolje, sociala), v katerih se te stranke prepoznavajo. Ne bi komentiral pisanja, po katerem naj bi morala danes lista Združeni-Uniti (očitno je neznanec iz teh krogov doma) predstavljati interese komunistov v sovodenjski občini, ker v večini naj bi jih ne bilo več. Prepričan sem, da so razlike (v doslednosti, odprtosti, iskrenosti) med Združeno Levico, v katero spadajo tudi komunisti, in listo Združeni-Uniti tako velike, da ni resnega levičarja in komunista, ki bi lahko razmišljal o prestopu plota. To so v preteklosti naredili samo taki "pravi levičarji, ki so prezrli osebna prepričanja in so dali prednost drugim interesom. Ali ste, neznani pisec, prepričani, da niso ti gospodje zmožni to dejanje ponoviti?

Naj se za zaključek zaustavim še pri zadevi NES, ki jo pisec omenja v svojem posegu, in naj povem, da je bilo stališče večine v sovodenjskem svetu soglasno sprejeto, da podpremo projekt NES (drugega ni bilo!), saj smo prepričani, da je pot združevanja edina, ki lahko zagotovi goriškemu podjetju IRIS nadaljnji obstoj in razvoj, saj je drugače tako majhno podjetje, kot je danes IRIS, usojeno propadu zaradi tržnih zakonov. To pa ne pomeni, da v celoti zagovarjamo delovanje IRIS-a, saj se zavedamo, da se lahko marsikaj izboljša na področju njegovih storitev in služb. Združena Levica zagovarja tako stališče na pokrajinski ravni. Sprašujem neznanega pisca, ali se s takim stališčem lahko ponaša tudi stranka SSk, ki je član liste Združeni-Uniti. Znano mi je, to je izjavil načelnik stranke Julijan Čaudek na seji občinskega sveta v Sovodnjah, da je stranka SSk pustila prosto izbiro svojim predstavnikom v raznih organih. Dejstva so to potem potrdila, saj je SSk zagovarjala različna in sebi nasprotujoča stališča na pokrajinskem merilu. Mar ni to izmikanje pred tako važno izbiro? Mar ni to oportunizem, da se lahko drugače izrečeš z ozirom na to, če si v opoziciji ali pa na vladi? Mar ni to pilatovsko umivanje rok in beg pred odgovornostjo?

S spoštovanjem.

Župan Marko (Igor) Petejan

Srečanja z glasbo 2004-2005

Orkester Pro Musica iz Salzburga

V nizu koncertov Srečanja z glasbo 2004-2005 je bil v soboto, 13. novembra, v Kulturnem centru L. Bratuž tretji koncert letošnje sezone. Orkester Pro Musica iz Salzburga je na njem izvajal izključno Mozartovo glasbo.

Orkester je nastal leta 1988, ko je njegov dirigent Wilfried Tachezi zbral najboljše diplomirance znanega salzburškega Mozarteuma. Sestavljajo ga večinoma mladi glasbeniki, nastopa pa v komorni in simfonični zasedbi. Kmalu se je uveljavil doma, po Evropi in Aziji. Z njim so že sodelovali priznani solisti. Publika in kritika pri njem cenita predvsem homogenost, zvočnost in mladostno svežino. Wilfried Tachezi, redni profesor in vodja godalnega oddelka na Mozarteumu, dirigira kot gost pri različnih orkestrih. Poleg strokovnosti ga odlikuje nenavadna komunikativnost, s katero navdušuje in uspešno vodi zlasti mladinske instrumentalne sestave. Violinist Frank Stadler se je že med študijem izkazal kot vodilna violina in kot solist. Igral je v znamenitih orkestrih in v komornih skupinah. Vse to je poleg samega programa napovedovalo izjemno glasbeno doživetje. Premišljeno oblikovani spored in sami izvajalci so poslušalstvo pritegnili, da jim je sledilo z veliko pozornostjo, in ga navdušili. Poslušali smo Simfonijo KV v C-duru, Koncert za violino KV 218 v D-duru, Rondo' za violino KV 269 in Simfonijo KV 201 v A-duru. Poleg godal smo lahko občudovali igro pihal: oboj, rogov, trobent in pavk.

Foto Bumbaca

Mozart, ki je deloval v času med Haydnom in Beethovnom, je že izdelal kompozicijski model simfonične zasnove in tako izoblikoval zvrst, ki je potem dobila še nove dimenzije. Svojim stvaritvam je vtisnil pečat originalnosti in genialnosti. Njegova simfonična, komorna in solistična glasba je odraz bogate invencije in skladateljskega mojstrstva.

Izvajalci so v koncertantnem dialogu pokazali zelo markantno, spretno in sproščeno igro. Tako violinist kot dirigent sta suvereno in z jasnim fraziranjem poustvarila Mozartove umetnine, ki jih označujeta lahkotnost in radoživost.

Koncert je izzvenel kot žlahten poklon velikemu salzburškemu mojstru.

Andrej Bratuž

Praznovanje župnijskega zavetnika sv. Andreja v Štandrežu

Župnija sv. Andreja apostola in rajonski svet Štandrež pripravljata ob prazniku župnijskega zavetnika niz prireditev.

V torek, 23. novembra, ob 20. uri bo v župnijskem domu prof. Andrea Bellavite govoril o koncilski konstituciji Gaudium et spes.

V petek, 26. novembra, ob 17. uri bo v župnijski cerkvi spovedovanje.

V soboto, 27. novembra, ob 19. uri v župnijski cerkvi sv. maša, ob 20. uri pa koncert mešanega pevskega zbora Štandrež, ki ga vodi David Bandelli.

V nedeljo, 28. novembra, bo v župnijski cerkvi ob 9. uri sv. maša, ki jo bo vodil g. Moris Tonso, novomašnik in kaplan v Červinjanu. Ob 10. uri bo sv. mašo vodil dr. Primož Krečič, duhovni voditelj v ljubljanskem bogoslovju. Ob 11. uri bo na trgu sv. Andreja podelitev drugega Klasa Krajevne skupnosti Štandrež zaslužni osebi v vasi; ob 11.30 bosta v župnijskem domu razstava in pokušnja domačih sladic. Ob 16.30 bodo v župnijski cerkvi slovesne večernice, pri katerih bo sodeloval zbor bogoslovcev iz Ljubljane.

V ponedeljek, 29. novembra, bo ob 20. uri v župnijskem domu vzgojiteljica Nataša Konc Lorenzutti predavala na temo: Najin otrok in čut za lepo.

V torek, 30. novembra, ob prazniku sv. Andreja apostola, bo ob 18. uri v župnijski cerkvi praznična sv. maša.

V torek, 14. decembra, bo ob 20. uri v župnijskem domu srečanje z gledališkim igralcem Gregorjem Čušinom na temo: Kultura da, vera ne?

Štandreški zbor pel v Turjaku

Župnija sv. Roka iz Turjaka je v sodelovanju z občinsko upravo in krajevno turistično ustanovo ter kulturnim društvom priredila v soboto, 13. novembra, srečanje pevskih zborov, ki je potekalo v domači cerkvi pod geslom Skupaj zapojmo; predstavili so se štirje zbori. Poleg domačega cerkvenega mešanega so nastopili še mladinski iz San Pier in mešani iz Sredipolja. Kot gost je sodeloval mešani zbor iz Štandreža pod vodstvom Davida Bandellija, ki se je predstavil s skladbami Pavleta Merkuja, Ubalda Vrabca in Patricka Quaggiata. Prireditelji so se lepo izkazali. Cerkev je bila popolnoma zasedena, nastopajočim zborom pa so poklonili zvrhan koš raznih dobrot, kot se to spodobi ob sv. Martinu, spominsko plaketo in razne publikacije krajevne zgodovine. Koncertu je sledila prijetna družabnost.

Prejeli smo

Kje je Doberdob?

Ko potujemo po Sloveniji, se večkrat srečujemo z ljudmi, ki o nas vedo zelo malo. Nekateri sploh ne vedo, da živi v zamejstvu slovenska manjšina; drugi ne vedo, kje in kako živi, kako je organizirana, ne vedo, da imamo slovenske šole, društva, politične in civilne organizacije, slovenske duhovnike in izvoljene predstavnike, slovenska občila in drugo. Ko se meni zgodi, da se pogovarjam s takšnimi ljudmi, me to užali, ne morem razumeti, kako je sploh mogoče, da v državi z dvema milijonoma prebivalcev, ki jo lahko z avtom prevoziš iz enega konca do drugega v dobrih dveh urah, še obstajajo ljudje, ki vedo o nas tako malo. Kako je to mogoče? Zakaj se to dogaja? Krivcev je gotovo več! Enega sem odkril, ko sem prejšnji dan pri brivcu listal časopis Dnevnik z dne petka, 22.10.2004. Informacija! Takoj mi je pogled padel na naslov, ki se nanaša na kraj, ki je vsem nam zelo znan. Doberdob, slovenskih fantov grob, do tu vse lepo in prav; ko sem pa prebral podnaslov, sem mislil, da sem zgrešil, da ne gre za vas na goriškem Krasu.

Podnaslov se je glasil: "Doberdob je oddaljen od meje več desetin kilometrov, leži v notranjosti Italije, a je vseeno še čisto slovenska vas." Vsak komentar je odveč! Sprašujem se le, ali je podpisani R.M., avtor članka, sploh kdaj bil na našem koncu, je sploh kdaj pogledal na zemljevid. Mislim, da ne, saj bi drugače takoj videl, da Doberdob ne leži nekje v notranjosti Italije, ampak prav na meji med dvema državama; da sta v občini Doberdob dva mejna prehoda med Italijo in Slovenijo. Upam, da so na uredništvu Dnevnika že prepovedali gospodu R.M. pisati članke in ga poslali raje na kakšno manj odgovorno mesto, drugače bo preselil vso slovensko komponento nekam v notranjost Italije.

BT

ZA STRANKE 10% POPUSTA
DADA boutique
DARINKA MARINČIČ s.p.
DA-DA BOUTIQUE
GRADNIKOVE BRIGADE 49
5000 **NOVA GORICA**, SLOVENIJA
Tel.: 00386 5 3330366
00386 5 3330367
Fax: 00386 5 3330366
e-mail: dada.damijana@siol.net
www.dada.ws

PROF. LOJZKI BRATUŽ
izrekamo ob prejemu državnega odlikovanja Republike Slovenije iskrene čestitike.
Red za zasluge pri uveljavljanju, razvijanju in širjenju slovenske kulture in jezika v Italiji je veliko priznanje za celotno našo narodnostno skupnost kakor seveda v prvi vrsti za nagrajenkino vztrajno in predano strokovno delo.
SVET SLOVENSKIH ORGANIZACIJ

Obvestila

Društvi Jadro in Tržič pod pokroviteljstvom tržiške občine vabita v petek, 19. t.m., ob 18.30 v sejno dvorano občinske stavbe v Tržič, kjer bo dr. Danijel Radetič iz Jamelj predstavil svojo raziskavo o Slovencih iz Laškega.

V galeriji Ars na Travniku je do 26. novembra na ogled razstava Iz Krasa za Kras, skulpture in slikarski objekti Bogomile Doljak od ponedeljka do petka od 10.00 do 12.00 in do 15.00 do 17.00.

Odbor proti goriškemu upepeljevalniku v sodelovanju z občino Sovodnje ob Soči in Kulturnim društvom Sovodnje vabi na predavanje "Sodobne oblike onesnaževanja". Gost večera bo magistra biologije Darja Silan. Predavanje bo v petek, 26. novembra, ob 20.30 v Kulturnem domu v Sovodnjah ob Soči.

Čestitke

Predsednici Združenja cerkvenih pevskih zborov iz Gorice **prof. Lojzki Bratuž** ob prejemu visokega slovenskega državnega odlikovanja iskreno čestitajo članice in člani Združenja.

Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice čestita **prof. Lojzki Bratuž** ob odlikovanju, ki ji ga je za njeno strokovno delo podelil slovenski predsednik dr. Janez Drnovšek.

Prof. Lojzki Bratuž čestita ob prejemu državnega odlikovanja Republike Slovenije Goriška Mohorjeva družba.

Uredništvo Novega glasa se s cenjeno sodelavko **prof. Lojzko Bratuž** veseli visokega slovenskega odličja za njeno dolgoletno delo, kot ji tudi iskreno čestita!

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ
vabi na
JAVNO GENERALKO
MePZ Štandrež bo izvajal pesmi, ki jih bo zapel na tekmovanju v Postojni.
Petek, 19. novembra 2004, ob 21. uri v dvorani Anton Gregorčič v Štandrežu.
POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Darovi

Za obnovitev cerkve v Gabrjah: N.N. iz Sovodenj 10,00 evrov.

Za cerkev v Rupi: mama Ana v spomin na sina Markota 50,00 evrov.

Za cerkev na Peči: Ivo Florenin za cvetje 30,00 evrov.

Za cerkev v Podgori: namesto cvetja na grob Albina Jarca Marta, Jolanda in Alenka 60,00 evrov.

Za cerkev v Pevmi: v spomin na Nevo Prinčič Cvetka Dornik, Dolores in Eliana Bensa 100,00 evrov; prijateljice gospe Anice 300,00 evrov.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 19. novembra do 25. novembra 2004)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

Petek, 19. novembra (v studiu Andrej Baucon): Iz diskoteke 103 z Andrejem: šopek domačih viž in napevov. - Iz zborovskega arhiva. - Iz krščanskega sveta. - Glasbeni desert, zanimivosti in obvestila.

Ponedeljek, 22. novembra (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni lističi z Andrejem. - Zanimivosti in obvestila.

Torek, 23. novembra (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 24. novembra (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Veter poganja elektrarno zastonj. - Izbor melodij.

Četrtek, 25. novembra (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev. - Glasba iz studia 2.

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE – GORICA
CECILIJANKA 2004
46. REVIJA GORIŠKIH PEVSKIH ZBOROV
sodelujejo tudi zbori iz Tržaške, Videmske, Koroške in Slovenije
Posvečena je Srečku Kosovelu ob 100-letnici rojstva
Gorica, Kulturni center Lojze Bratuž
❖ sobota, 20. novembra 2004, ob 20.30
❖ nedelja, 21. novembra 2004, ob 17. uri

VSE ZA ŠPORT
K2 SPORT
RAŠTEL 19, 12, 8 - Tel. 0481/531884
GEOX SHOP
UL. OBERDAN 7
OBUTVE KOSIČ GORICA
RAŠTEL 7 - Tel. 0481/535162
K2 KIDS
UL. OBERDAN 9 - Tel. 0481/30248

avto Vuga
Nudimo tudi tekoče vzdrževanje ostalih vozil
Partizanska 39, 5000 Nova Gorica
Pooblaščeni prodajalec in serviser
SUZUKI
SUBARU
SERVIS:
Tel. : 003865-33-33-440
Prodaja: 003865-33-33-440

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA
vabi na predstavitev
KNJIŽNE ZBIRKE ZA LETO 2005
v ponedeljek, 22. decembra 2004, ob 18. uri
v galeriji Ars nad Katoliško knjigarno v Gorici

Med odlikovanci tudi Lojzka Bratuž

Predsednik Drnovšek podelil državna odlikovanja

Dne 9. novembra je predsednik Republike Slovenije Janez Drnovšek odlikoval z zlatim redom za zasluge in z redom za zasluge štirinajst posameznikov in eno organizacijo. Med odlikovanimi sta bila tudi prof. Lojzka Bratuž iz Gorice in dr. Evgen Bavčar iz Pariza. Slovesnost je bila v Veliki dvorani Predsedniške palače v Ljubljani ob prisotnosti odlikovancev, njihovih spremljevalcev in številnih osebnosti.
Z zlatim redom za zasluge so bili odlikovani:
Rudi Omota kot pionir slovenskega zvočnega filma, za življenjsko delo in prispevek k slovenski kulturi; *Miroslav Zei* za življenjsko delo in prispevek k slovenski biološki znanosti in njenemu mednarodnemu ugledu; *Žarko Petan* za življenjski opus, dolgoletno delo v slovenski kulturi in prispevek k njenemu mednarodnemu ugledu; *Janez Orešnik* za dolgoletno pedagoško, znanstvenoraziskovalno delo in zasluge pri mednarodnem uveljavljanju Republike Slovenije; *Lojze Lebič* za življenjsko delo in zasluge v slovenski glasbeni kulturi ter pri njenem mednarodnem uveljavljanju; *Zora Janžekovič* za življenjsko delo v medicini, poseben prispevek k razvoju sodobne metode zdravljenja opeklin in mednarodnemu uveljavljanju slovenske medicinske znanosti; *Darinka Soban* za zasluge v medicini, prispevek k slovenskemu naravoslovju in kulturi ter mednarodnemu uveljavljanju Republike Slovenije.
Z redom za zasluge so bili odlikovani:
Jožko Budin za zasluge pri uvajanju sodobne mature v slovenski prostor; *Lojzka Bratuž* za zasluge pri uveljavljanju, razvijanju in širjenju slovenske kulture in jezika v Italiji ter znanstveno-strokovno delo; *Ivan Vurnik* za zasluge, pomembne za slovensko kulturo, slovenstvo in ohranjanje narodne zavesti med koroškimi Slovenci; *Evgen Bavčar* za ustvarjalno delo, prispevek k slovenski kulturi, njenemu mednarodnemu uveljavljanju in prepoznavanju, posebne dosežke v umetniškem fotografskem izražanju ter za dejanja v dobro pomoči potrebnim; *Majda Ustar Lakovič* za življenjsko delo, posebej za zasluge v pnevmofiziologiji in osnovnem zdravstvenem varstvu prebivalcev ter za nesebično pomoč obolelim; *Elizabeta Vrančič* za dolgoletno predano in požrtvovalno delo v zobozdravstvu in Slovenskem zdravniškem društvu; *Aleš Krbavčič* za pedagoško, znanstvenoraziskovalno in drugo delo v farmaciji.
Odlikovana je bila tudi *Zveza paraplegikov Slovenije* ob 35. obletnici organiziranega delovanja za strokovno, organizacijsko in drugo delo v dobro paraplegikov.
Potem ko je predsednik Drnovšek podelil odlikovanja, je nagovoril prisotne in dejal, da je ena najprijetnejših predsednikovih dolžnosti prav podeljevanje odlikovanj. Dejal je tudi, da so odlikovanci s svojim delom prispevali k napredovanju slovenske države ter k njenemu uveljavljanju in ugledu v svetu.
V imenu prejemnikov priznanj se je predsedniku zahvalil akademik Janez Orešnik.
Uradnemu delu slovesnosti sta sledila nazdravljanje ter prijeten in sproščen pogovor.

AB

Silva Karim predstavlja izdelke iz keramike

V razstavišču Stolp na vratih v Štanjelu na Krasu je na ogled nova razstava. Profesorica likovne umetnosti Silva Karim prikazuje izdelke iz keramike, ki so posebna zvrst njenih umetniških prizadevanj. Poleg tega, da pedagoško delo opravlja na osnovni šoli Col, veliko svojega prostega časa namenja strokovnemu delu na likovno pedagoškem področju. Ukvarja se predvsem z grafiko, ilustracijo in keramiko.
Po svoji obliki in izraznosti izhaja keramika Silve Karim iz arhetipskih oblik, povezanih z najstarejšimi stvaritvami človeške kulture. Posodje enostavnih oblik dopolnjujejo preproste oblike in simboli, ki v elementarni likovni govorici pripovedujejo o občutljivem odnosu do vsega, kar je zemeljsko, prvinsko. Tudi krogle, ki tvorijo na razstavi svoj cikel, govorijo o iskanju primarne napetosti v obliki, ki se je tu ter tam dotaknejo drobni črtni zapisi.
Razstava umetniških stvaritev Silve Karim, ki živi v Ajdovščini, v razstavišču Stolp na vratih v Štanjelu na Krasu bo odprta do 30. novembra.

radiatorski vlažilnik in čistilnik

AIRMAG

- vlažnost zraka se poveča na 40 do 60 % Rv
- zrak vlaži s hlapi, ne s paro
- v 24 urah izhlapi do 3 litre vode
- deluje brez električnega toka
- ugodno vpliva na počutje
- klinično preizkušen na Golniku
- dolžina vlažilnika: 50 in 80 cm
- cena vlažilnika: 5.300,00 in 6.200,00 SIT

Izdeluje: TIMAG d.o.o., Kebetova 8/b, Ljubljana, tel/faks 01/505 21 46, airmag@siol.net, www.airmag.si
Prodajajo trgovine: MERKUR in SANOLABOR po vsej Sloveniji

PITTSBURGH ZLATA

AIRMAG

PRIBLIŽAJMO KAKOVOST SOBNEGA ZRAKA NARAVNEMU

Ogrevanje z radiatorji močno zmanjša vlažnost zraka v bivalnih prostorih. Meritve so pokazale, da vsebuje zrak v bivalnih prostorih, segretih na 22°C, le do 20 odstotkov relativne vlage, normativi pa za te prostore določajo 40-60 odstotkov relativne vlage.
Radiatorski vlažilnik in čistilnik sobnega zraka AIRMAG (zračni čarovnik) je zasnovan na osnovi termodinamičnih in fizikalnih zakonov. Kljub svoji enostavnosti ali pa ravno zaradi nje AIRMAG učinkovito izboljša kakovost sobnega zraka, saj z izhlapevanjem vode dvigne njegovo vlažnost na idealnih 50 do 55 odstotkov Rv (relativne vlage), sočasno pa ga očisti hišnega prahu.
V radiatorju segret in osušen zrak se usmeri v vzdolžno odprtino v sredini naprave, kjer se z zaslonom preusmeri v površino vode v obeh koritih naprave. Tu se zrak ob dotiku vode navlaži in razpraši. Zaradi gravitacije (težnosti) večji prašni delci padejo v vodo, najmanjše prašne delce in pline pa ob dotiku absorbira voda. Permanentna magneta, ki sta nameščena na spodnji strani naprave, pa zagotavljata, da očiščen in navlažen zrak pri prehodu skozi magnetno polje dobi tiste lastnosti, ki so značilne za atmosferski zrak, torej zrak na prostem. Voda se zaradi stalnega pretoka zraka (prepih) nikoli ne segreje za več kot nekaj stopinj nad temperaturo zraka v prostoru, **to pa pomeni, da AIRMAG, iz katerega dnevno izhlapijo tudi do trije litri vode, vlaži zrak v področju izhlapevanja in ne izparevanja, kjer so temperature znatno višje**. Zaradi navedenih lastnosti je radiatorski vlažilnik in čistilnik AIRMAG dobil več priznanj, med njimi tudi zlato medaljo na največjem sejmu inovacij v Pittsburghu v ZDA leta 2000.
Izboljšanje kakovosti sobnega zraka ugodno vpliva na alergijska vnetja nosu in grla, ki po nekaj letih pri določenih bolnikih rade preidejo na dihala oz. pljuča. Enako ugodno vpliva na astmatike in bolnike s kroničnimi boleznimi dihal, ki so v zimskem času zaradi klimatskih razmer bolj ogroženi. Znatno se ublažijo tudi vnetja oči, ki so posledica suhega in zaprašenega zraka v bivalnem okolju, kar najbolj občutijo uporabniki kontaktnih leč.
Na povečano vlažnost zraka v prostoru se bodo vidno odzvale tudi sobne rastline, ki se bodo v zimskem času vidno razrasle brez posebne nege, hvaležnost pa pokažejo z lepšim videzom in večjo živahnostjo tudi domače živali, ki le s težavo prenašajo suh in zaprašen zrak v prostoru.

Kratke

Muzejski večeri v Idriji

Mestni muzej v Idriji je začel že enaindvajseto sezono t.i. Muzejskih večerov. Gre za predavanja in drugačne prireditve o temah in dogodkih iz preteklosti Idrije, ki jo je najbolj označeval rudnik živega srebra, pa tudi o dogodkih in gibanjih v zgodovini oz. preteklosti Slovenije. Novo predavateljsko sezono je začel Drago Sedmak, profesor zgodovine in muzejski svetovalec Goriškega muzeja. Obravnaval je temo z naslovom Državna meja na zahodu Slovenije v 19. in 20. stoletju. Poudaril je, "da Slovenci, Italijani in Furlani že stoletja bivamo ob sedanji slovenski zahodni državni meji. Čeprav so si nas delile različne državne skupnosti in tudi različni politični sistemi, smo vseeno obstali in prepričani smo, da bomo še naprej sobivali na tem ozemlju. Tu se je v preteklosti zvrstilo ničkoliko vojaških spopadov, ko so nas delili in združevali, med nas sejali sovraštvo in strah, med nami postavljali pregrade in tudi državne meje, ki so ločevale manjšinski del slovenskega naroda od večinskega. Ljudje so ponovno zaživeli, obmejno sobivanje in sodelovanje, tako gospodarsko, kulturno in politično, je doživljalo vrhunce in padce, prebivalci pa smo si, ne glede na narodno pripadnost, vedno želeli, da med nami ne bi prihajalo do vojn, nasprotij in nesporazumov ter da bi se s čim manjšimi obmejnimi formalnostmi obiskovali, navezovali osebne in družinske stike, pa tudi gospodarsko sodelovali".

Dramski odsek PD Štandrež gost v Tolminu

Ganljiva tragikomična igra Alda Nicolaja Stara garda v izvedbi naših treh najboljših ljubiteljskih igralcev, Božidarja Tabaja, Marka Brajnika in Majde Zavadlav, v dovršeni režiji Janeza Starine je presenetila in presunila tudi gledalce, ki so popolnoma zasedli večnamensko dvorano kulturnega doma v Tolminu. Štandreški dramski odsek je tja šel v goste v petek, 12. t. m., in kot vselej doživeto odigral svojo zadnjo uspešnico v okviru tamkajšnjega abonmaja ljubiteljskih odrov. Tolminsko občinstvo je trpko uprizoritev z grenkimi humornimi odtenki zelo dobro sprejelo in se izvajalcem zahvalilo s toplim ploskanjem.

Zviti Volpone se je prikupil višješolcem, Creeps pa razočaral srednješolce

V četrtek, 11. t.m., je Goriški vrtiljak povabil višješolce, abonente Mojega gledališča, v novogoriški gledališki hram, v katerem jim je ansambel SNG Nova Gorica z gosti predstavil komedijo s poučno poanto Volpone ali Lisjak angleškega pisca in Shakespearovega sodobnika Bena Jonsona, v spektakularni režiji Vita Tauferja. Požeruška pohlepnost glavnega antijunaka Volpona, ki mu je pravšnjo mero zvitosti, opolzke poželjivosti in nenasitne grabežljivosti vtisnil Radoš Bolčina, in prilizniprenost možnih kandidatov za lov na dediščino tematsko zaznamujeta to črno komedijo, ki je prijetno vznemirila in osvojila višješolce. Tokrat so namreč zavzeto spremljali odrsko dogajanje, dražljivo podkrepljeno s plesnimi gibi dveh plesalk iz koreografskega kroga Mojce Horvat.
Žal se ne moremo tako pozitivno izraziti o predstavi, namenjeni srednješolcem. V zadnjem trenutku je namesto napovedane glasbene uprizoritve Za umret, ki jo je v režiji avtorja Emila Aberška izoblikoval Mladinski oder SNG Nova Gorica in je bila verna odslikava razmišljanja, odločanja, ravnanja današnje mladine, okužene s potrošništvom in najrazličnejšimi omamami, vskočila predstava Creeps-Spake, ki jo je na oder postavilo gledališče Ptuj in režiser Rene Maurin. Malce zavlečena, odrsko in scensko sicer izvirno uprizorjena zgodba, opremljena z animacijo in videoposnetki, se suče okrog treh deklet, ki so prišle polne upanj na televizijsko avdicijo v Maribor; ena izmed njih naj bi bila izbrana za voditeljico talk-show oddaje. V resnici se izkaže, da so na televiziji izrabili dekleta za nekakšen reality-show, saj so jih snemali tudi med pavzami, ko se je pokazal njihov pravi značaj in so se razgalili njihovi odnosi v družini. Delo Lutza Huebnerja, ki živi in ustvarja v Berlinu, razkrinkuje obupno nizko raven televizijskih oddaj, ki so vedno bolj neokusne, saj se naslajajo ob usodi drugih in imajo za protagoniste ekshibicionistične ljudi, ki morajo deliti svoje izkušnje in zgodbe z milijoni televizijskih gledalcev. V slovenski prevod, če ga sploh lahko imamo za slovenskega, sta prevajalca Miha Toš in Marko Potrč natrosila kar največ angleških tujk, jezikovnih spak in srbskih pouličnih izrazov, ki žal kraljujejo v žargonu mladih v Sloveniji. Hvala Bogu, pri nas se ta sleng ni še razširil, čeprav so se srednješolci smejali prav tem besedam, ki jih očitno poznajo. No, sicer tudi ta negativni prikaz je lahko zelo dobra stimulacija in iztočnica za odkrit pogovor v šoli o današnji televizijski ponudbi, obnašanju mladih, njihovem izražanju in naši puhli družbi nasploh.

Za naš jezik

Konferenca ali predavanje?

Pri nas v zamejstvu se dogaja marsikaj, tudi to, da ne poznamo razlike med **konferenco** in **predavanjem**.
Konferenca je:
- sestanek o kaki pomembnejši stvari, navadno z udeležbo funkcionarjev (mirovna konferenca, razorožitvena konferenca, tiskovna konferenca, na kateri se dajejo izjave občilom itd.)
- sestanek učiteljskega oz. profesorskega zbora (ocenjevalna konferenca)
- skupnost škofov (škofovska konferenca)

Konferenca **ni** predavanje posameznika, strokovnjaka ali profesorja, saj temu pravimo **predavanje**.
Razumljivo je, da marsikdo pojmuje besedo konferenca tako kot Italijani, za katere, poleg že navedenih pomenov, beseda **conferenza** pomeni tudi **discorso tenuto in pubblico su argomenti scientifici, letterari e sim**. V slovenščini pa ni tako!

Kratke

"Slovenska" številka dunajskega Loga s pesmimi Edvarda Kocbeka in Jakoba Savinška

V najnovejši, stodrugi številki letošnjega letnika nemške revije LOG, ki jo na Dunaju izdajata Lev Detela in Wolfgang Mayer König, sta med drugim predstavljena Edvard Kocbek (s člankom ob njegovi stoletnici rojstva in z nekaterimi pesmimi v prevodu Leva Detele in Petra Kerscheja) ter že leta 1961 umrli kipar Jakob Savinšek, ki je pisal tudi pesmi (za LOG jih je v nemščino prevedla Hilde Bergmann, ki poleg tega razmišlja o tem pomembnem slovenskem likovnem umetniku v informativnem sestavku). Lev Detela razpravlja v krajšem eseju o nemškem prevodu romana Prišleki (v nemščino prevedeno prozno knjigo pred kratkim umrlega pisatelja Lojzeta Kovačiča so izdali pri celovški založbi Drava) kot o pomembnem literarnem dogodku, v posebnem spominskem članku pa piše ob stoletnici rojstva Srečka Kosovela tudi o številnih prevodih njegove poezije v nemščino, še posebej pa o dvojezični publikaciji Moj črni tintnik. Nokturno s prevodi Jozeja Strutza, ki je letos izšla v celovški izdaji Rapial.

Tudi v Slovenskem znanstvenem inštitutu na Dunaju so 9. novembra na dobro obiskani slavnostni akademiji, posebej pripravljeni predvsem za nemško javnost, počastili stoletnico rojstva Edvarda Kocbeka, na kateri je o slovenskem pesniku, mislecu in politiku govoril Lev Detela. Sopranistka Andreja Brlec je ob spremljavi Janka Kastelica zapela Kocbekovo pesem Mesec na hribu - hriba ni, ki jo je uglasbil Lojze Lebič skupaj z nekaterimi drugimi teksti v ciklu samospevov na Kocbekova besedila. Vodja celovške založbe Kitab dr. Wilhelm Baum je istočasno skupaj s prevajalcem in bibliotekarjem Petrom Kerschejem predstavil zanimivo novost založbe, najnovejšo nemško antologijo celotnega Kocbekovega opusa Literatur und Engagement (Literatura in angažma), ki sta jo uredila Lev Detela in Peter Kersche. Oba urednika zadnje nemške Kocbekove knjige bosta na novo publikacijo 18. novembra opozorila še v mariborskem rotovžu v okviru prireditev tamkajšnje Literarne družbe. Na prireditvi bo sodeloval skupaj s študenti mariborske germanistike tudi univerzitetni profesor dr. Mirko Križman.

"Razbiranja"

DVOJNI ANARHIZEM

Gorazd Kocijančič: Tistim zunaj. Eksoterični zapisi 1990-2003, Ljubljana: KUD Logos, 2004.

Najprej kratka premisa. 'Eksoteričen' ni isto kot 'ezoteričen'. Kar je 'ezoterično', je namenjeno ozkemu krogu ljudi. Kar je 'eksoterično', je pa namenjeno širšemu krogu, obrnjeno je navzven - iz grškega prislova 'ekso' - zunaj.

Toliko, da ne bo nepotrebnih nesporazumov ob podnaslovu, ki ga je sicer avtor pred-razložil z naslovom Tistim zunaj.

Slovenski apofatični filozof, prevajalec antičnih in vzhodnih mislecev (kmalu bo izšel njegov prevod celotnega Platona) ter pesnikov, redaktor Nove zaveze v novem slovenskem prevodu Svetega pisma, sicer pa sodelavec rokopisnega oddelka NUK, je (i)zbral lastne zapise, ki so nastali v trinajstih letih sodelovanja z različnimi časopisi in revijami. Razdelil jih je na klasične tri dele. Prvi razdelek ("Kolumne") vsebuje kratke zapise o najrazličnejših instancah, ki mejijo na teorijo umetnosti, filozofijo in opazovanje odzivov slovenske družbe. V drugem razdelku, z naslovom "Branja in motrenja", se avtor zaustavlja ... ob avtorjih. Tu nam Kocijančič postreže s pregledi, kritikami, prebiranji različnih knjižnih del, razstav, zbornikov in jih, z značilno filozofsko vsebino, opredeljuje, identificira in interpretira. Zadnji del ("Varia") vpeljuje bralca v različne svetove, kjer je avtor nekoliko bolj esejističen in zapisuje vtise, kritike ali enostavno opazuje.

Celotna zbirka je tako raznolika, da jo je težavno tematsko opredeliti, in to je bila verjetno tudi avtorjeva želja. Njegov prispevek k slovenski esejistiki je vsebinskega značaja. Sam imenuje te zapise eksoterične, ker so namenjeni "tistim zunaj". Kocijančič naslavlja svoje spise "včasih bolj krščanskim bralcem", ki so "izkoreninjeni", ker je po njegovem mnenju izkoreninjenost "nekaj zelo krščanskega". Te zapise pa beremo kot nekaj netipično krščanskega, kar nam potrjuje, da je njegova "krščanska filozofija" namenjena tudi tistim, ki so "zunaj".

Kocijančič je v pričujočih spisih sproščen, nimamo občutka, da spregovori bralcem iz pozicije vsevednosti (kot preradi delajo mnogi filozofi). V tem najdemo ekso-teričnost njegovih spisov. Krščansko stališče, iz katerega so eseji napisani, je stališče njegovega dojemanja Skrivnosti bivanja in Prapočela tega sveta, ki se nedvoumno izraža v vsakem njegovem pisanju. Zato bo krščanski bralec v Kocijančiču našel neke vrste pozitivnega "anarhizma", ki je morda ena možnih poti v prihodnosti krščanske filozofije. Ta anarhizem pa ni militanten, ampak umirjeno prebiranje znamenj časa v luči Božjega načrta in njegove skrivnostnosti. Nekrščanski bralec pa bo ob zapisih, kolumnah, recenzijah in predstavitvah našel nov ključ razbiranja stvarnosti. Gre torej za anarhični esejizem, ki se ne ravna po pravilih, temveč motri in prebira (ter motreno in prebrano zapiše) silnice kulture v sodobnosti. Kultura je za Kocijančiča najbolj priljubljena filozofska tematika in sam jo označuje v predgovoru h knjigi kot zamejeno z Absolutnim. "Kultura je resnična, ko je v skladu z Božjo resničnostjo in njegovo voljo." Ta 'anarhični' stavek in za njim skrita celotna kulturna filozofija Gorazda Kocijančiča je celo dvojni. Pastoralno krščanstvo se v sodobnosti ne ukvarja s kulturo, čeprav bi bilo to zaželeno. Vendar je druga plat medalje prav tako temna, ker se sodobna kultura ne (ali premalo) ukvarja s krščanstvom (opustitev krščanskih korenin v evropski ustavi je le špica ledene gore). Kocijančič ta dva principa negira in ne samo, da krščanstvo prenaša v kulturo, ampak mu je ta brez Absolutnega in njegove režije tega nerazumljivo - skrivnostnega in obenem tragično - lepega sveta, brezsmiselna. Zato so spisi ubrani na teh dveh strunah in skušajo ponovno osvojiti usklajenost z "Bogom". Skrivnostnost življenja in kulture je zato predana stiku človeka z Absolutnostjo, ki zamejuje in istočasno osvobaja njegovo bivanje.

Ta nekoliko revolucionarni princip filozofije kulture, ki ni lasten sodobni miselnosti, je očitno tako zanimiv in - upamo - preroški, da je Kocijančiču pričujoča knjiga prinesla Rožančevo nagrado za najboljši slovenski esej leta 2004. Upravičeno.

David Bandelli

Prof. Tatjana Rojc je pred kratkim pri GMD izdala lep pregled slovenske književnosti, ki je namenjen italijanskim bralcem

"Kako naj nas večinski narod ceni in pozna, če mu pa ne nudimo pravih instrumentov za to?"

Prof. Tatjano Rojc smo ob izidu njene posrečene knjige Le lettere slovene dalle origini all'eta' contemporanea (Slovenska književnost od začetkov do današnjih dni) povabili na razgovor, ker smo hoteli izvedeti, kaj jo je gnalo, da se je lotila zahtevnega dela. Knjiga je namreč zares posrečena predvsem zato, ker prihaja med nas v pravem času, v njej pa je avtorica združila veliko znanja o naši književnosti z zrelim smislom za sintezo, obenem pa je knjiga napisana nevsiljivo, razumljivo in tekoče, da jo lahko prebere prav vsakdo in v razmeroma kratkem tekstu dobi prvi in dober vpogled v slovensko slovstvo. To pa so že odlike, ki jih je treba ceniti! Prav ima namreč prof. Tatjana Rojc, ko pravi, da moramo sami našim italijanskim prijateljem ponuditi orodja, instrumente, da nas bodo (bolje) spoznali in seveda zato tudi cenili. Z njeno knjigo dobiva naša narodna skupnost orodje več, ki ga lahko ponudi sosedu, da nas le-ta bolje spozna.

To pa je velika stvar in zato smo veseli, da je prof. Tatjana Rojc pristala na pogovor z nami, za kar se ji zahvaljujemo.

Kdaj si začela pripravljati dela?

Dragi Urednik, najprej prisrčna hvala za vabilo k razgovoru o mojem delu. Lepo je pogovoriti se s starim prijateljem, s katerim se poznava že desetletja in s katerim sva v tem dolgem času, zlasti v najinih, žal daljnih, študentskih letih o mnogočem predebatirala. Moje delo je nastalo tako rekoč v času, od trenutka, ko sem se soočila z akademskim svetom, pred tremi, štirimi leti, ne več kot študent, pač pa kot predavatelj: najprej v Gorici, na diplomski smeri za stike z javnostjo, ki privablja v Gorico na stotine mladih ljudi od vsepovsod, mi je brž postalo jasno, da o Slovencih tudi naši bližnji sosedje skoraj nič ne vedo: Kdo smo? Od kod prihajamo? Kdaj smo se naselili na tem ozemlju? Kakšen je naš jezik? Imamo sploh neko svojo književnost? Začela sem prav od začetka. Ko sem nato, po zaslugi prof. Mirana Košute, prvič predavala na rimski Sapienzi ob koncu akademskega leta 2002/2003, sem se soočila v tistih svojih prvih dveh tednih nove izkušnje, koliko sploh lahko še agiramo za to, da nas bodo Italijani, ki so sicer - in upravičeno - zelo ponosni na svojo kulturno in torej tudi slovstveno preteklost , začenjali spoznavati in ceniti. V lanskem akademskem letu se je potreba po novi zgodovini slovenske književnosti v slovenskem jeziku še jasneje pokazala: v Rimu sem bila namreč skozi celo leto poverjeni profesor za slovenski jezik in književnost. Z ogromnim promocijskim delom in navdušenjem mag. Uroša Urbanije, ki je slovenski lektor na Sapienzi, smo lahko število slušateljev , ki so nato polagali izpit iz književnosti in jezika, dvignili do dvajset, kar je naravnost neverjetno. Ob tem naj povem, da nam je stalo za razne pobude vedno ob strani Veleposlaništvo Republike Slovenije. Potreba po knjigi je bila torej vse bolj jasna. Svojo zamisel sem tako predlagala Goriški Mohorjevi družbi, ki je predlog takoj sprejela in zdaj je knjiga tu.

Komu je knjiga namenjena?

Našo družino sestavljata tudi dva ne-Slovenca: to sta moja svakinja in moj mož. Preko njiju sem se v širšem krogu prijateljev in znancev večkrat vprašala, kako naj nas večinski narod ceni in pozna, če mu pa ne nudimo pravih instrumentov za to. Premoremo izredno visoko literaturo, ki nas je preko ubesedenja čutenja in značilnosti slovenskega naroda reševala skozi stoletja, ko nismo premogli svoje samostojne države. Zakaj naj bi torej predvsem v zavesti Italijanov bili vedno majhen, nepomemben narod, brez zgodovine in predvsem brez kulture? Pisanje je pa terjalo zares ogromno napora: samo iz ljubezni do naše besedne umetnosti nisem vrgla puške v koruzo, zakaj čutila sem veliko odgovornost v vlogi posrednika, ki mi je bila nekako posredno namenjena. Če bi ob sebi ne imela svojega moža, in - naj posebej poudarim - opore pri Založniku ter, obenem, pri prof. Mariji Kacin, ki mi je s svojim znanjem in nasveti bila v veliko pomoč, ne vem, če bi v razmeroma tako kratkem času knjigi prišla do kraja.

Foto DPD

Katerih načel si se držala pri svojem pisanju, saj si morala pripraviti zares zgoščeno sintezo slovenske književnosti in nasploh slovenskega slovstva?

Začela sem od začetka in pri tem skušala ovrednotiti tudi nove slovstvene dosežke. Prav zaradi tega je knjiga razmeroma precej bogata z bibliografijo in citati, ki zajemajo iz klasične slovenske literarne zgodovine, pa tudi iz najnovejših tekstov, ki so izšli vse do leta 2004. Vendar moj namen ni bil, da bi posredovala popoln seznam avtorjev in del. Cilj je bil namreč ta, da bi poskusila uokviriti glavne slovenske literarne tokove v širši evropski kontekst. Prav zaradi tega sem kdaj segla tudi na druga področja, na glasbeno ali filmsko področje, recimo. Predvsem pa je bilo zame pomembno to, da podam popolno sliko zgodovinske poti slovenske naroda, s posebnim ozirom na zgodovinske dogodke v devetnajstem in dvajsetem stoletju. Nekateri avtorji so bili deležni širše obravnave, ker sem po svoji presoji menila, da moramo pač svoje velikane primerno uokviriti tudi v luči filozofskih smernic, ki so bile na čelu posameznih filozofskih in literarnih tokov vse od protestantizma dalje. Kjer je bilo mogoče, sem nakazala tudi naveze slovenske književnosti z italijansko, vendar nikakor nisem želela knjige, ki bi bila namenjena zgolj izvedencem, ampak, nasprotno, knjigo, ki bi bila berljiva in zanimiva vsakemu bralcu.

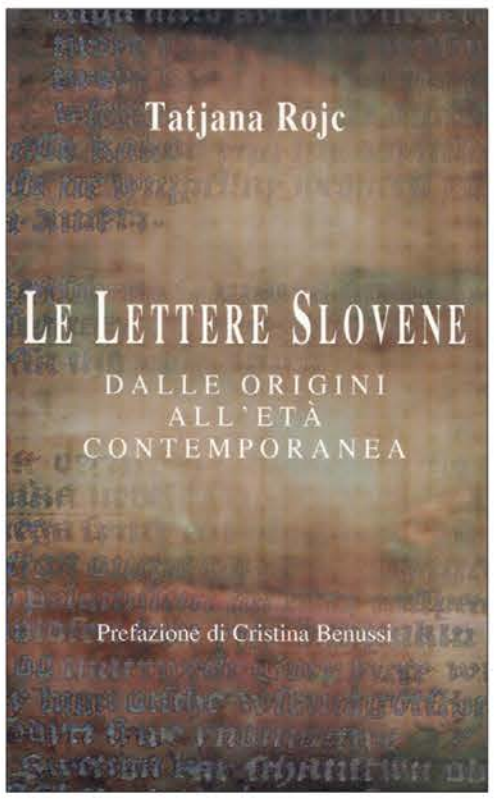

Smo po Tvojem mnenju Slovenci s svojo književnostjo lahko zanimivi za naše večje sosede Italijane in zakaj?

Prav iz razlogov, ki sem jih komaj navedla, menim da bodo Italijani odkrili marsikaj zanimivega. Želela bi pa, da bi znali Slovenci vzgojiti generacijo literarnih prevajalcev, ki bi tudi preko kvalitetnih prevodov vsaj najpomembnejših slovenskih avtorjev, sistematično posegli na italijansko knjižno tržišče, kar bi gotovo še dodatno približalo naš svet italijanskim sosedom.

Poučuješ na univerzi in si dnevno v stiku z mladimi Italijani. Se zanimajo za naš jezik in za našo književnost?

Prav gotovo. In zanimanje vse bolj raste. V Trstu, Vidmu, Gorici, Rimu - te so stvarnosti, ki jim najbolj sledim- je zanimanje vse večje. To pa je tudi odvisno od navdušenja posameznih predavateljev in od kapacitete, ki jo vsak izmed nas premore, da snov primerno približa študentom. V Rimu so sami študentje organizirali promocijsko akcijo in vabili svoje kolege na študij slovenščine: s pomočjo Oddelka za slovenščino na tujih univerzah na ljubljanski Filozofski fakulteti so skupaj s kolegi iz Padove in Visoke šole za prevajalce in tolmače v Trstu v glavnem skoraj samostojno sestavili zanimivo tiskano publikacijo, kjer so, skupaj s prispevki slovenskega Veleposlanika g. Vojka Volka in njihovih docentov, navdušeno razglabljali o svojih stikih s slovenskim svetom, o bivanju v Sloveniji (veliko število študentov slovenskega jezika in književnosti namreč redno obiskuje ljubljanske seminarje); dva izmed njih sta se celo pripeljala v Trst, da bi napisala razgovor s pisateljem Borisom Pahorjem, ki je bil ob svojem devetdesetem jubileju skupaj s prevajalko in esejistko prof. Marijo Kacin gost pri nas na Sapienzi. Letos je v Rimu število študentov še poraslo za drugih deset novih slušateljev.

Če bi lahko ob koncu kratkega pogovora izrazila željo, kaj bi si želela za svojo knjigo?

Najprej to, da bi z njo svojim staršem, posebno očetu, ki je bil te zadnje tedne v bolnišnici, bila v zadoščenje. Da bi lahko preko nje svojim najdražjim izkazala ljubezen in spoštovanje. In obenem, da bi knjiga našla pot do čim večjega števila bralcev, tudi Slovencev: naša kultura, naš jezik, naša besedna umetnost so tako čudovito bogastvo, da smo nanj zares lahko ponosni. In, ne nazadnje, da bi bili tudi pri Založbi, kjer smo čudovito sodelovali (naj posebej omenim ob predsedniku monsinjorju dr. Simčiču še prof. Češčutovo, oblikovalca umetnika Franka Žerjala, ki je knjigi dal zares enkratno grafično podobo, ter dr.Mirjam Simčič), zadovoljni.

Jurij Paljk

Kratke

Expo 2008 v Društvu slovenskih izobražencev

Sredi decembra bo padla odločitev o izbiri lokacije za expo 2008. Za to svetovno razstavo se poteguje Trst v konkurenci z grškim Solunom in špansko Saragozo. Pri izbiri bo sodelovala tudi Slovenija, ki je pred kratkim postala polnopravna članica zadevnega mednarodnega združenja. O problemu tržaške kandidature bodo spregovorili v ponedeljek, 22. novembra, na večeru v Društvu slovenskih izobražencev v Trstu predstavniki prireditvenga odbora Expo Challenge 2008, in sicer njegov predsednik arhitekt Fabio Assanti s sodelavci, ter predsednik Slovenskega deželnega gospodarskega združenja Edi Kraus Večer prireja DSI v sodelovanju s Slovenskim deželenim gospodarskim združenjem.

Večer bo v Peterlinovi dvorani, ul. Donizetti 3, z začetkom ob 20.30.

Čokolada preplavila trg Sv. Antona

Sladkosnedneži so se minuli konec tedna znašli na trgu Sv. Antona v pravem raju, saj so lahko zatopili svoje sladke sanje v ravno tako slastne čokoladne izdelke, ki so bili obiskovalcem na ogled in predvsem v pokušnjo pod šotorom, ki je že tretje leto zapored gostoval priljubljeno manifestacijo Mittelciok. Čokoladni sejem so priredili Združenje trgovcev in upraviteljev javnih lokalov, Združenje za dvačni nadzor, tržaška trgovinska zbornica, tržaška pokrajina, občina trst in Urad za turistično promocijo. Geslo, pod katerim je manifestacija potekala, je bila kakovost, saj so trgovci in obrtniki prispeli na tržaško prizorišče s svojimi najboljšimi izdelki. Prodajalci so namreč prispeli iz sosedjih dežel, nekaj pa je bilo tudi 'čokoladarjev', ki redno proizvaja svoje produkte v deželi; med temi je bila tudi skupina slovenskih tržaških proizvajalcev: Ota, Marc, Bon Bon & Chocolate. Na stojnicah so si obiskovalci lahko nakupili in pokušali najrazličnejše čokoladne izdelke: bombone vseh vrst, čokolado v fantazioznih oblikah salam; seveda pa so Tržačane najbolj prevzele različne vrste čokolad, mlečne, fondan in tudi navadne ploščice odlične jedače, ki jo imamo vsi, prav vsi radi.

Ženski novinarski svet

Posvet Ženske in informacija - Predlogi in priložnosti v novi, razširjeni Evropi, ki je minuli četrtek potekal v glavni dvorani Mib-School of Managment, je vzel v pretres prodornost, ki ga ženski svet ima v sredstvih javnega obveščanja ravno v času največje širitve evropske družine. Za predavalniško mizo so sedeli predsednik deželne novinarske zbornice Piero Villotta in podpredsednica Maria Stella Malafronte ter novinarka Slovenskega radia in televizije Mirjam Muženič. Slednja je navzočin posredovala svoje izkušnje v času, ko je Slovenija stopala v Evropsko unijo: obenem je izpostavila svojo vlogo posrednice zamejskega sveta širši slovenski javnosti, saj je postala v svojem dolgoletnem poročanju dogajanj pri nas prava izvedenka naših tžav, dilem in vprašanj. Splošno gledano, pa sta okrogla miza in debata, ki je prvi sledila, posredovala ne preveč spodbudno sliko vpliva žensk na medije, saj mora žensko novinarstvo večkrat prestati driskriminantni spekter videza, oz. zunanje podobe in ne sposobnosti pri delu.

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA in
TRŽAŠKA KNJIGARNA

vabita na predstavitev

KNJIŽNE ZBIRKE GMD ZA LETO 2005

v četrtek, 25. novembra 2004, ob 18. uri
v Tržaški knjigarni v Trstu, Ul. sv. Frančiška 20

Škrbina na Krasu / Počastitev primorskih padalcev

Z Ivom Božičem v srcu

"Iskra resnice ne ugasne v temi, počaka svoj čas in spet zažari." Tako je zapisano na tabli, ki stoji v Škrbini na Krasu in je posvečena skupini padlih borcev za svobodo, ki so zaradi njihove posebne življenjske usode morali dočakati osamosvojitev domovine, da bi jim bila priznana nenadomestljiva vloga, ki so jo za časa druge svetovne vojne imeli v boju proti okupatorju. Dalje je na tabli razlaga: "Na Primorsko so v letih 1943/44 britanski zavezniki s padali spustili šest skupin slovenskih padalcev, radiotelegrafistov in diverzantov. Prišli so iz Afrike v boj proti okupatorju."

Teh fantov se že sedmo leto zapored spominjamo s svečanostjo, ki poteka v Škrbini in na kateri so prisotni ne le domačini, bivše borčevske organizacije, slovenska vojska, ampak tudi predstavniki bivših zavezniških sil, Britanci in Američani po zaslugi svojih diplomatskih predstavništev: skratka osrednji sestav zaveznikov, ki so med drugo svetovno vojno osvobajali naše kraje.

Škrbinska svečanost, ki je potekala v četrtek minulega tedna, je tako tudi s petjem in glasbo učencev osnovne šole iz Komna pod vodstvom Andreje Rustja in Grajskega kvinteta združila korenine slovenskega narodnega čutenja s prihodnostjo, ki so jo zaznamovale note skupne evropske himne. Jutranje srečanje se je najprej pričelo s sveto mašo, ki jo je daroval vojaški kaplan M. Pregelj in na kateri so se spomnili tudi nedavno preminulega padalca Iva Božiča. Po verski svečanosti se je množica zbrala pred tablo v vasi in pod prijetnimi novembrskimi sončnimi žarki sledila polaganju vencev delegacij, katerim je stala ob strani častna straža slovenske vojske.

Foto IG

Posebno občuteni so bili govori posameznih gostov. Po uvodnem pozdravu župana občine Komen Uroša Slamiča je besedo prevzel predsednik Zveze borcev Slovenije, Janez Stanovnik. Njegove besede so bile besede hvaležnosti za padle padalce-domoljube; obenem pa so bile prežete tudi z grenkobo in kesanjem, saj je povojna oblast njihovo žrtvovanje zamolčala, saj je bilo 18 naših padlih mladeničev povezanih z zahodnimi osvobodilnimi enotami. "Ko se je vojna končala, se je tudi za njih nadaljevala hladna vojna. Ideologija je prevzela medsebojno zaupanje, ki je bilo temelj zavezništva, in ga po vojni sprevrgla v medsebojno sumničenje", je povedal Stanovnik in dodal, da, kar je bilo našim fantom storjenega, ni bila le napaka, "temveč zločin". Po osamosvojitvi pa je leta 1995 Zveza borcev sprejela herojske padalce med svoje člane in zahtevala od predsednika države odlikovanje, do katerega je tudi prišlo.

Bivši padalec Stanislav Simčič je nato orisal afriške okoliščine, v katerih so se enote slovenskih padalcev formirale; Ciril Kobal, ravno tako bivši padalec, je svojcem preminulega Iva Božiča izrekel sožalje v imenu osrednjega odbora Prekomorcev. Spregovorila sta nato ameriški veleposlanik v Sloveniji Thomas B. Robertson in vojaški ataše britanskega veleposlaništva podpolkovnik Lindsay Wilson, ki ni zablestel le zaradi visoke uniforme, a predvsem zaradi občutenega posega, v katerem se je takole izrazil: "Ne bi mogli postati danes to, kar smo, brez vašega žrtvovanja; hvala, da ste nam dali svobodo; tudi zaradi te smo danes tukaj, v lepi in samostojni Sloveniji." Zadnji je stopil pred mikrofon bivši britanski kapetan SOE John Earl, ki od konca vojne dalje živi v Trstu. Spregovoril je v slovenščini in poudaril domoljubnost slovenskih padalcev, katerih usoda se je končno uresničila s samostojno in demokratično Slovenijo. Tudi Earl se je spomnil na Iva Božiča in sklenil svoj poseg s preprostimi besedami, a dandanes nadvse potrebnimi vrlinami: "Gojiti je treba vrednote strpnosti in medsebojnega spoštovanja."

Igor Gregori

Narodni dom / Dokumentarni film

Bratina - Tomizza, dialog okrog sorodnih vrlin

V veliki dvorani Narodnega doma v Trstu je bila minuli petek premierna uprizoritev zadnje produkcije Kinoateljeja, dokumentarca Bratina - Tomizza Et(h)nos anche noi tudi mi.

Uvodni pozdrav je iz Gorice prinesel direktor Kinoateljeja, Aleš Doktorič, ki je nato takoj prepustil besedo poslancu Državnega zbora Francu Juriju, osebnosti, ki je idealno zastopala polovico iste duše, ki tvori dokumentarni film, to je Tomizzovo človekoljubno dediščino. "Čeprav sta si bila Bratina in Tomizza navidezno različna (eden je pripadal goriško slovenskemu okolju, drugi istrsko italijanskemu svetu), je lahko najti v njih skupne elemente in poteze, kot so ideja o sožitju, medkulturnost, ponovno odkritje drugega v sebi, prežemanje prostora in družbe, ki se razprostirata od Jadrana do Alp".

Dokumentarni film sodi v projekt Bratina - Tomizza: dialog med dvema manjšinama, ki je bil sofinanciran s prispevki Evropske unije, v sklopu programa Interreg IIIA Italija - Slovenija. Film je posnel Boris Palčič, njegova asistentka je bila Mateja Zorn. Scenarij sta napisala Jože Dolmark in sam režiser. Glasbena kulisa je sad ustvarjalnosti Aleksandra Ipavca, montaža pa je bila prepuščena Petru Samcu, Radovan Čok je bil zadolžen kot direktor fotografije. Kot je poudaril scenarist Jože Dolmark, sta glavna junaka dokumentarca "dve veliki osebnosti, Bratina in Tomizza, ki sta zapustili pečat na tem lepem in zgodovinsko burnem ozemlju. Oba sta z zavzetostjo govorila o stvari skupnega življenja na obeh straneh meje, o sožitju narodov in njihovih različnih kultur, o medsebojnem razumevanju in o obojestranski strpnosti." In še: "Verjela sta, da so to stvari, ki se jih ljudje lahko dotaknemo, vzljubimo in skupno gojimo. Verjela sta, da se človeški očesi hočeta preliti eno v drugo kot dve sosednji jezeri," in to vse "v skupnem evropskem domu."

Zarodek dokumentarca, ki se preko 40 minut preliva iz ene misli v drugo, v kateri se ideje enega spajajo in dopolnjujejo z idejami drugega, je nastal oktobra 2002 v krogu 'istrsko-goriške prijateljske zaveze'. Želja, ki se je takrat porodila, je težila k vzpostavitvi idealnega prostora, ki bi z 'laičnega' zornega kota lahko na svojevrsten način razglabljal ne le o Bratini in Tomizzi, temveč o problematiki meje in medetničnih odnosov, ki bi ga ne obremenjevala nacionalistična teža obeh strani.

Nastal je tako dokumentarec, v katerem je književnost v nenehnem dialogu s sociološko znanostjo; italijanščina se tako prevesi v slovenski jezik, Tomizzova Materada se napaja v Bratinovi Soči, filmska umetnost, ki je bila tako draga goriškemu senatorju, se istoveti z istrskimi oljkami pisca številnih romanov.

Društvo slovenskih izobražencev / Peterlinova dvorana

Slovenija je v celoti odvisna od svojih ustvarjalnih moči

Ponedeljkov večer Društva slovenskih izobražencev (ponedeljek 8. t. m.), na katerem je bil gost bivši predsednik Državnega zbora Borut Pahor, je občinstvu Peterlinove dvorane posredoval podobo političnega vodje, ki bo v novi zasedbi slovenskega parlamenta pripravljen raje konstruktivno podpirati bodočo vlado v vrstah opozicije, kot pa postati okrnjen del njenega kolesja.

Novo izvoljeni evropski poslanec, ki bo v strasbourškem parlamentu v vrstah socialistov, je v odgovorih, ki mu jih je zastavljal povezovalec večera Sergij Pahor, seveda presojal posledice nedavnih političnih volitev in nova prizorišča ter prihodnje poteze državnih ljubljanskih kadrov, v katere kaže, da ne bo stopil, saj je članstvo njegove stranke predlog aktivnega sodelovanja v vladi zavrnilo.

Pahor je najprej izhajal iz misli, da mora slovenska družba sloneti na odprti identiteti, saj je "Slovenija v celoti odvisna od svojih ustvarjalnih moči." Evropski poslanec pa je izrazil trdno prepričanje, da bo novi vladi (srečanje je potekalo na predvečer Janševega imenovanja za mandatarja sestave nove vlade) uspelo načeti novo plodno obdobje slovenske zgodovine le, če bo dobila širok vsesplošni konsenz; po čem pa bo Janša ta konsenz meril: "meriti se bo moral s termini, kot so konkurenčnost, socialna stabilna, a hkrati živahna državna ureditev ter narodna identiteta. Če bo znal pokazati širino idej, bo lahko računal na našo podporo", je povedal predsednik stranke Združene liste socialnih demokratov. Borut Pahor razmišlja o današnjem položaju v luči potencialnih pozitivnih sprememb, kot smo jim bili v zadnjih 14 letih že dvakrat priča. "Treba je tretjič napeti lok. Prvič smo ga nategnili ob osamosvojitvi in prvih volitvah aprila leta 1990, drugič pa z novimi volitvami tri leta zatem", s katerimi je Slovenija postala članica Nato in začela pogajanja za vstop v EU.

Foto IG

Ravno ostale evropske države, ki so skupno s Slovenijo pristopile k Uniji, so Pahorju služile kot primerjalna diskriminanta za presojo družbeno gospodarskega stanja na domačih tleh. "Privilegirana prednost Slovenije v 90. letih v primerjavi z drugimi državami, ki so z nami pristopile k Uniji maja letos, se je v vseh teh letih krčila. Bolj ortodoksne države nekdanjega vzhodnega bloka so svoje zgodovinske zamude naglo odpravljale," kar je državljanom sicer stalo precejšnje klestenje javnih uslug, tako da so tudi danes na tovrstne politike varčevanja navajeni. "V Sloveniji pa smo v vseh teh letih, kar se da, dobro živeli," naš sistem je bil lahko bolj primerljiv z zahodno organizacijo socialne države in zato dosedanje slovenske vlade niso uvedle globokih reform. Nič čudnega torej, če bodo današnja klestenja za naše državljane nepopularna". Če pa želimo ciljati na konkurenčno družbo in na novi pospešek, bo treba imeti jasno pred seboj odvečne stroške (npr. "politika bi morala začeti varčevati pri sebi") in nato ukrepati. Podpirati bo treba obenem majhna in srednja podjetja in razbremeniti gospodarstvo. Pahor vidi tudi v vse večji složnosti slovenskih sindikatov pomemben dejavnik na poti politike dela in v pluralnosti medijev priložnost, ki se je nihče ne brani.

Pahor se nadalje zavzema tudi za drugačen odnos do manjšine. "Janša je napovedal ustanovitev urada za manjšine v okviru predsedstva vlade", obenem pa bi se morala Slovenija bolj zavzeti za izvajanje zaščitnega zakona.

IG

Stolnica sv. Justa Zahvalna nedelja

Bodite jasni pričevalci Božje besede v družbi

Sporočilo, ki ga je tržaški škof msgr. Evgen Ravignani namenil vernikom tržaške škofije, je bilo jasno: Bodite jasni pričevalci Božje besede v družbi, kjer je vedno več protislovij in nasprotovanj! S temi besedami je gospod škof nagovoril številne prisotne vernike, ki so se v nedeljo popoldne zbrali v stolnici sv. Justa ob vsakoletni tradicionalni maši hvaležnici. Na začetku svoje homilije se je najprej zahvalil za bogate darove zemlje in poudaril, da kmečko delo sloni predvsem na treh krepostih: na spoštovanju zemlje, na čutu zmernosti in na previdnosti. V drugem delu svojega nagovora pa se je gospod škof obrnil na vse vernike in jih spomnil na pred letom dni zaključeno škofijsko zborovanje in na izsledke, do katerih so prišle posamezne komisije: treba je dati prednost Božji besedi, ki naj nas vodi, da se primerno soočamo z izzivi tretjega tisočletja. V luči tega navodila naj se nadaljuje skrb za ostarele, socialno ogrožene, za mlade. Posebna želja pa, ki je prišla na dan tako od slovenskih kot od italijanskih vernikov, je ta, da ohranimo skrb za edinost, saj je g. škof prepričan, da nič ne more ločevati tistih, ki verjamejo v isto besedo, zato naj ne bodimo samo poslušalci besede, ampak naj jo tudi uresničujemo.

Foto Kroma

Da je maša hvaležnica vsakoletno prijetno srečanje več komponent slovenskega verskega življa na Tržaškem, je pričala prisotnost narodnih noš ter predstavnikov posameznih župnij, ki so ob darovanju prinašali svoje darove na oltar, mašo samo pa so oblikovali pevci Zveze cerkvenih pevskih zborov pod vodstvom Edija Raceta, otroški zbor Kraški cvet pod vodstvom sestre Karmen Koren ter skavti in skavtinje, škofu pa so stali ob strani še sobratje duhovniki, ki skrbijo za slovenske vernike na Tržaškem. Letošnji darovi bodo namenjeni centru La madre - Mati, ki živi od podpore Cerkve in nudi pomoč materam samohranilkam ter dekletom v težavah. Hvaležnica pri sv. Justu je tako kronala niz posameznih hvaležnic po župnijah, ki so se večinoma odvijale prejšnjo nedeljo, bila pa je spet priložnost, da se slovenski verniki srečajo s svojim škofom in da ponovno pokažejo utrip slovenskega srca v sami katedrali tržaškega mesta, ki naj še naprej živi v bratstvu in edinosti različnih jezikov in kultur.

JC

Obvestila

Slovensko prosvetno društvo Mačkolje prireja v petek, 19. novembra 2004, ob 20.30, v dvorani Srenjske hiše v Mačkoljah, srečanje z naslovom "Ivan Trinko - kulturni in politični delavec". O liku beneškega rojaka bosta spregovorila Giorgio Bankič in msgr. Marino Qualizza, pevski pozdrav bo podal MePZ Mačkolje pod vodstvom Andreje Štucin. Prisrčno vabljeni!

Darovi

Za cerkev v Nabrežini: Rudež 40,00, Blason 40,00, Rojc 30,00, Jazbec R. 50,00, Terčon 10,00, Pertot 20,00, Zidarič B. 50,00, Kukanja P. 50,00, Condomini 50,00, skavti 30,00, Jazbec druž. 80,00, Schart 50,00, Tomec 20,00, Caharija 15,00, Brumat 30,00, bolniki 40,00 evrov.

Namesto cvetja na grob Nadijine mame, gospe Kristine Maganja, darujeta Ondina in Miro 50,00 evrov za misijonarja Danila Lisjaka.

Čestitke

Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta čestita predsednici Združenja cerkvenih pevskih zborov iz Gorice **prof. Lojzki Bratuž** ob izjemnem dogodku, saj je prejela visoko slovensko državno odlikovanje!

V Nabrežini bo dušnopastirski obisk goriškega nadškofa msgr. Dina De Antonija od 25. do 28. novembra.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV in GLASBENA MATICA - ŠOLA MARIJ KOGOJ

vabita na predstavitev zbirke otroških pesmi

Dine Slama

DO MI RE IN KAJ ŠE VSE

z risbami **Vesne Benedetič**

O pesmarici bo spregovorila *prof. Bojana Kralj*. Izbor pesmi pa bosta izvedla OPZ Glasbene matice in OPZ Dijaškega doma Simon Gregorčič iz Gorice, ki ju vodi *Irena Pahor*.

Večer bo **v petek, 19. novembra, ob 17.30** v Gallusovi dvorani na sedežu Glasbene matice v Ul. Montorsino 2 v Trstu.

Župnija Bazovica

Občutena zahvalna nedelja

Vsak, ki le kdaj pa kdaj pride v cerkev, ve in vidi, da niso vse nedelje v letu enake.

Ena takih bolj značilnih nedelj je tudi zahvalna nedelja ali hvaležnica.

Uči nas tiste osnovne hvaležnosti do Boga in do sočloveka. Ker ljudje nismo samozadostni, ampak odvisni od drugih, je zato prav, da smo tudi hvaležni, še posbej vsem tistim, ki za nas kaj dobrega storijo. To so v prvi vrsti naši starši, sozakoncu je to zakonec; staršem so to stari starši,...Vsi dolgujemo svojo zahvalo Bogu za toliko dobrot, ki nam jih daje.

Na to dvojno hvaležnost do Boga in bližnjega je opozoril domači župnik Žarko Škerlj pri nedeljski sv.maši, dne 7. novembra, ki so jo lepo s petjem in branjem beril ter prošenj oblikovali otroci otroškega zbora A. M. Slomšek, ki ga vodi požrtvovalna gospa Zdenka Križmančič. Ob oltar so žene prinesle sadove zemlje, to je razne poljske pridelke, ki so sad res najprej človeških rok, pa tudi sad božje dobrote, ki nam je pošiljala toploto sonca in dež, da so pridelki rastli, in poslal je svojo rast, da so zares rastli in dozoreli.

Po maši smo v bližnjem Slomškovem Domu imeli še žrebanje misijonskega srečolova in družabno srečanje ob mizah. Kar lepo število ljudi se je zbralo in z nestrpnostjo pričakovalo eno od lepih daril srečolova.

Naj se na koncu prav iskreno zahvalim vsem, ki so peli in molili pri maši; vsem, ki se bolj ali manj redno zbirajo v cerkvi; ki za cerkev skrbijo, jo čistijo in krasijo; zanjo darujejo. Vsem, ki so prinesli darove zemlje ali pridelke pred oltar, ali tistim, ki so spekli slaščice ali pripravili mize,...Vsem, ki so srečke kupili in s tem pomagali lačnim v misijonih.

Iskrena hvala in Bog povrni tudi Slovenski prosveti iz Trsta, ki nam vsako leto denarno pomaga pri pripravi raznih kulturnih in verskih prireditev, ter Zadružni Kraški banki z Opčin, ki prav tako vsako leto rada pomaga pri zbiranju daril za srečolov.

Žarko Škerlj

Lep sprejem novega župnega upravitelja

Praznovanje hvaležnice v Boljuncu

Praznovanje letošnje zahvalne nedelje, ko se cerkvene skupnosti zahvalijo Bogu za prejete darove med celim letom, je bilo letos v Boljuncu še posebej praznično. Župnijska skupnost se je na to pripravljala že med tednom ter lepo okrasila cerkev in poskrbela, da so značilni poljski pridelki krasili vznožje oltarja, boljunške gospodinje pa so poskrbele za nadvse okusne dobrote, ki so jih ob darovanju položile na oltar. Med mašo, ob darovanju, je skupina otrok simbolično prinesla na oltar hleb kruha in steklenico vina.

Toda poseben dogodek dneva je bil sprejem novega župnega upravitelja, patra Rafka Ropreta, ki skupno z gospodom Maksom Suardom upravljata novo pastoralno področje v Bregu. Ob vstopu pred oltar je patru Rafku v imenu župnijske skupnosti izrekel dobrodošlico član naše skupnosti Aleš Stefančič ter se mu zahvalil, da je sprejel težko nalogo vodenja župnije, ki čeprav majhna, ima vrsto problemov, s katerimi se bo treba soočati. Med mašo je ubrano pel domači ženski pevski zbor, vmes pa je zazvenela tudi pesem mladih skupine Šalom, ki je tega dne obiskala boljunsko cerkev in s svojo pesmijo in nastopom še bolj popestrila praznik.

Po maši se je pater Rafko zadržal z župljani in z gosti v dvorani Mladinskega doma, kjer so mu prisotni še voščili za rojstni dan, ki ga je praznoval pred nekaj dnevi, ter mu zapeli in podarili šopek rož v spomin na resnično doživeti praznik. Pater Rafko se je zahvalil za sprejem in poudaril svoj namen, da želi z božjo pomočjo in pomočjo nas laikov delati in se truditi v naši župniji za rast in poglobitev verskega stanja.

AS

Dan slovenskih cerkvenih glasbenikov tokrat na Tržaškem

Organisti in dirigenti so odkrivali primorske cerkvene skladatelje

Ko bi v enem stavku strniti pomen srečanja Slovenskega Ceciljinega društva (SCD) v soboto, 13. t.m., na Tržaškem, bi lahko zapisali, da je to bila priložnost, da so gojitelji slovenske cerkvene glasbe doživeli in občutili enotnost kulturnega in duhovnega prostora, onih korenin in vrednot, ki so skupne vsem, tako tistim, ki delujejo v mejah matične domovine, kot onim, ki bivamo izven nje, a še vedno v slovenskem narodnem prostoru.

Dan slovenskih cerkvenih glasbenikov sta ob SCD-ju priredila še Zveza cerkvenih pevskih zborov (ZCPZ) iz Trsta in Koncertna pobuda Rojan. Program srečanja je bil kar bogat. Po uvodnih pozdravih sta predsednica Združenja cerkvenih pevskih zborov iz Gorice, Lojzka Bratuž in častni predsednik tržaške ZCPZ, Zorko Harej, odgovarjala na vprašanja dirigenta in glasbenega urednika Janka Bana. Orisala sta zgodovinski okvir in pomen cerkvene glasbe na Primorskem v 20. stoletju, ob tem pa sta izpostavila vrsto najbolj izstopajočih skladateljev, kot so bili L. Bratuž, V. Vodopivec, E. Komel, I. Laharnar, F. Venturini, I. Grbec, U. Vrabec in S. Malič, ki so se ga še posebej spomnili, da bi obeležili njegovo 100-letnico. Pri tem so izpostavili dejstvo, da je imelo na Primorskem cerkveno petje pod fašizmom in po njem ob verskem tudi izrazito narodnoobrambni pomen. Saj se slovenska prisotnot izpričuje tudi z javnim petjem v slovenščini.

Po okrogli mizi so prisotne seznanili s tekočim delovanjem SCD-ja, Slovenskega odbora za cerkveno glasbo, ki povezuje vse slovenske škofije in zamejstvo ter same ZCPZ. Sledila pa je predstavitev raznih zborovskih zbirk, ki so izšle v zadnjih časih. Tako v Gorici izhajajo izbrane pesmi Lojzeta Bratuža, ki jih urejuje Ivan Florjanc. Tržaška Zveza je tem času izdala Vodopivčeve Solistične pesmi in še otroške Dine Slama ter izbor Trinkovih Duhovnih pesmi. Založba Astrum pa je predstavila kratko božično kantato po ljudskih napevih in še druge zanimive glasbene izdaje. Posebno doživetje je bilo aktivno spoznavanje avtorjev s petjem značilnih pesmi ali odlomkov, med drugim tudi Bratuža in Maliča. Temu prikazu je sledilo predavanje o gregorijanskem koralu. Ivan Florjanc je osvetlil začetke solmizacije in predstavil delo, ki ga je v tem smislu opravil Guido Areški. Jutranji del je zaključila živahna in vsebinsko raznolika razprava.

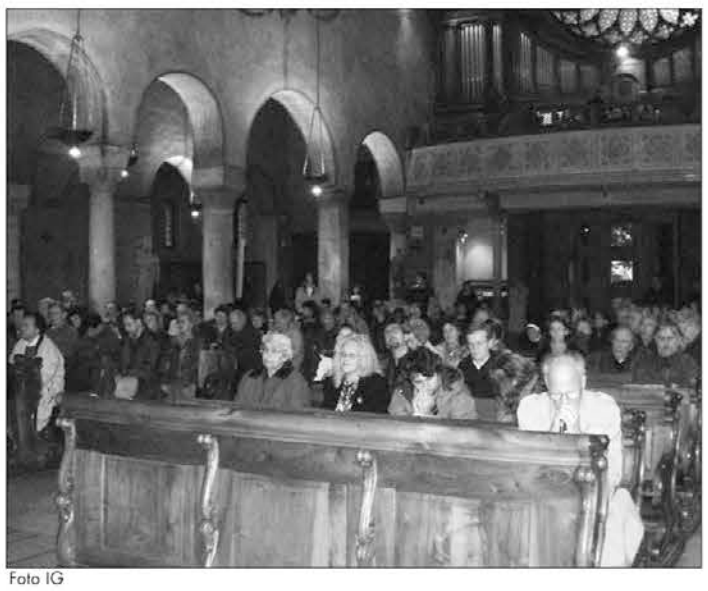
Foto IG

Srečanje se je nadaljevalo popoldne v prostorih Marijinega doma v ul. Risorta, kjer je udeležence nagovoril vodja Slovenskega pastoralnega središča msgr. M. Gerdol. Profesor na slovenski Akademiji za glasbo, Ivan Florjanc, pa je osvetlil temo Slovenska cerkvena glasba v evropskem prostoru. Njegovo predavanje je bilo prevedeno, tako da so mu lahko sledili tudi prisotni italijanski glasbeniki.

Zelo lep je bil odziv na koncert v stolnici sv. Justa. Zanimiv prikaz slovenske cerkvene glasbe so oblikovali MePZ Anton Foerster z dirigentko Damijano Močnik Božič, OPZ Kraški cvet pod vodstvom s. Karmen Koren, mešani Mladinski zbor Trst pod vodstvom Aleksandre Pertot in še tržaški Stolniški zbor pod vodstvom Marca Sofianopula. Učinkovite orgelske improvizacije med nastopi in končna Bachova Fuga v a -molu s Sekvenco, v izvedbi organista Daliborja Miklavčiča, pa so smiselno zaokrožile celoto.

Podelitev Murkovih nagrad na domačiji patra Stanislava Škrabca v Hrovači pri Ribnici

"Narodi, ki nehajo pripovedovati štorijo, umrejo"

Slovensko etnološko društvo prireja vsako leto praznik etnološke odličnosti, na katerem podeljujejo nagrade, ki so jih poimenovali po Matiji Murku, ki je že konec devetnajstega stoletja začrtal v svojih spisih nadaljnji razvoj slovenskega etnološkega dela.

Letos so nagrade podelili na Škrabčevi domačiji v Hrovači pri Ribnici, to je v rojstni hiši patra Stanislava Škrabca, najvažnejšega slovenskega jezikoslovca devetnajstega stoletja, ki se je med drugim tudi potegoval za ohranitev slovenskega liturgičnega petja.

Dr. Gačnik podeli Murkovo nagradu dr. Našku Križnarju

Predsednik Slovenskega etnološkega društva dr. Aleš Gačnik je v svojem nagovoru dejal, da je lepo biti milijonar (kot se glasi slovenski naslov znanega tv kviza), a lepo je biti tudi etnolog. Etnologija ima v sedanjem času pred seboj vrsto izzivov: proučevanje in ohranjanje dediščine v sedanjem času ni dovolj, dediščino je treba tudi pravilno vrednotiti in pospeševati podjetniško kulturo tudi na tem področju. Etnologija je veda, ki je naravnana tudi v prihodnost, saj nudi podlago, da se na podlagi zavesti in ponosa na lastne korenine in specifiko krepi tudi identiteta naroda.

Župan Ribnice Alojz Marn je Gačnikovo misel pravzaprav ponovil, saj je prepričan, da je premalo ohranjati kulturno dediščino, treba jo je razvijati, in sicer tudi kot možno kulturno-turistično osnovo za razvoj slovenskih regij .

Lanski Murkov nagrajenec dr. Janez Bogataj se je v svojem govoru tudi dotaknil tega vprašanja, saj je poudaril, da je ob splošni brezbrižnosti države ribniška suha roba dosegla zaščito geografskega porekla, in to tudi po pomoči etnološke stroke, ki se je direktno zavzela za to. Zaščita in ovrednotenje lokalnih posebnosti prispevata tudi po Bogatajevem mnenju k razvoju samega kraja in regije ter k njeni razpoznavnosti tudi v širšem prostoru.

Med pozitivne dosežke etnološke stroke v minulem letu je Bogataj omenil izid Slovenskega etnološkega leksikona in odprtje novih prostorov Slovenskega etnografskega muzeja. S prvim je Slovenija dobila osnovo za nadaljnje raziskovanje vsakdanjega življenja na Slovenskem skozi čas. Po Bogatajevem mnenju bi Slovenci morali leksikon tudi uporabljati in ne samo ga imeti na knjižni polici. Tudi novi razstavni prostori Slovenskega etnografskega muzeja ponujajo obiskovalcu možnost, da si ogleda razvoj vsakodnevnega življenja skozi čas. Za glasbeni okvir prireditve je skrbela skupina Brina, ki s svojo glasbo predstavlja idealno vez med sodobno glasbenim ustvarjanjem in slovensko glasbeno tradicijo.

Murkovo listino so letos podelili Vaškemu turističnemu društvu Hrovača pri Ribnici. Povezanost društva z etnološkim delom je razvidna iz pestrega delovanja društva. Med odmevnejšimi prireditvami velja omeniti žive jaslice, ki jih prirejajo vsako leto. Tudi drugače so dejavnosti društva povezane s koledarskimi prazniki, poleg tega pa v društvu skrbijo za ohranjanje tradicije na področju izdelovanja suhe robe, dejavni pa so tudi na področju ohranjanja kulinarične tradicije. Tak primer je fižolov dan, kjer poleg enolončnic pripravijo tudi razne vrste peciva. Pri prirejanju praznikov in prireditev pri društvu sodelujo z etnologi in se tako izogibajo folklorizaciji tradicije.

Murkovo priznanje za dosežke v letu 2003 je prejela etnologinja Brigita Rajšter, po poklicu kustosinja v muzeju v Slovenj Gradcu. Priznanje so ji podelili zaradi knjižne izdaje raziskave o prehrambeni kulturi rudarjev v Mežiški dolini. "Knapovska košta", tako je naslov knjige, ponuja vpogled v spreminjanje prehrambenih navad koroških rudarjev. Na začetku je bila rudarska hrana podobna kmečki, saj so rudarji prihajali iz kmečkega okolja, kasneje pa je postajala vse bolj različna. Knjiga ponuja ne samo pričevanja in recepte, ampak tudi slovar izrazov, ki so bili značilni za rudarski poklic. Glavno nagrado za etnološko odličnost, to je Murkovo nagrado, pa so letos podelili dr. Našku Križnarju, in sicer za njegove dosežke na področju etnološke avdiovizualne dokumentacije. Filmsko-dokumentarni opus Naška Križnarja pokriva vse slovenske pokrajine. Že kot kustos v novogoriškem muzeju si je prizadeval vključiti avdiovizualni material pri etnološkem delu. Kasneje je to sistematično začel razvijati ne samo teoretično, ampak tudi v praksi: od ustanovitve leta 1983 vodi Avdiovizualni laboratorij ZRC SAZU, kjer nastaja večina njegovega ustvarjalnega dela, poleg tega pa se etnološki vizualni dokumentaciji posveča tudi kot mentor - od leta 1997 prireja Poletno šolo vizualnega, v letih 1985-2001 je predaval na Filozofski fakulteti v Ljubljani vizualno antropologijo, od leta 2002 pa predava o vizualnih raziskavah na Fakulteti za humanistične študije v Kopru.

V zahvalnem nagovoru je dr. Naško Križnar dejal, da je vesel in počaščen, obenem pa se zaveda, da pomeni nagrada odgovornost. Tudi dr. Naško Križnar je poudaril pomen izida Slovenskega etnološkega leksikona, ki je morda zadnje veliko delo slovenske etnologije. Tudi na Slovenskem se etnologija vse bolj fragmentira. Vsekakor, tudi v bodoče bo treba izhajati iz tradicije. Križnar je to misel podkrepil s temi Šalamunovimi verzi: Narodi, ki nehajo pripovedovati štorijo, /umrejo. Dišeči po olju, so/ direkten dostop do srca sveta. / Ne ljubi se jim več delati/ krogov, ne tekati po snegu bosim./ Narodi, ki prenehajo pripovedovati štorijo,/ ne trepetajo več pod težo nerazumljivih /sil, zvezde, ki so šle pred / njimi, so oni sami. Sami postanejo/ zvezde,/ Narodi, ki žive v milini in razkošju."

Peter Rustja

Izjava

O drugem železniškem tiru Koper-Divača

V zvezi s predlogom župana MO Koper Borisa Popoviča, podprtim tudi s strani posameznih komentatorjev PN, da naj v zameno za izgradnjo drugega tira Koper-Divača posodobili sedanji tir in zgradili krajši železniški odsek Trst-Koper, želimo opozoriti predvsem na sledečih nekaj dejstev. Drugi tir Koper-Divača je sestavni del Nacionalnega programa razvoja železniške infrastrukture, ki je bil izdelan na podlagi študij interdisciplinarne ekipe strokovnjakov, usklajen z mednarodnimi prometnimi sporazumi in potrjen na državni ravni (gl. UL RS št.13/1.3.1996). V njem so predvidene, kot primarne, naložbe v obnovo in posodobitev hrbtenice slovenskega prometnega križa, to je prog Jesenice-Ljubljana-Zagreb in Trst/Koper-Ljubljana-Maribor, ki sta hkrati sestavni del 10. oz. 5. evropskega koridorja, in pri katerih je Slovenija v pogledu smeri, standardov in rokov posodobitve vezana na evropske sporazume. Ta posodobitev se ob velikih finančnih naporih izvaja, tudi na odseku Koper-Divača, ter je županov poziv v tem pogledu odveč.

Kot naslednje prioritetne naloge Nacionalnega programa pa sodijo dograditev novih priključkov na to osrednje železniško omrežje oz. obnova in razširitev kapacitet že obstoječih. Med njimi so tudi izgradnja železniške povezave z Madžarsko (odsek Puconci-Hodož), ki je bila ravnokar zaključena, in drugi tir Koper-Divača, ki je v fazi priprave izgradnje. Z njima si Slovenija odpira najhitrejšo smer sever-jug, to je zvezo Kopra z blagovnimi tokovi iz Madžarske, Češke, Slovaške in južne Poljske. Srednjeevropske države bodo namreč uporabljale slovenske proge in slovensko luko le, če bodo konkurenčnejše od drugih. Z namenom pritegnitve čimveč tovorov na svoje proge in pristanišča je tudi Italija pohitela s posodobitvijo svoje bližnje smeri sever-jug (pontebska proga), ki ima zmogljivost okrog dvesto vlakov na dan, a vozi danes po njej komaj tretjina kompozicij. Zato je povsem razumljivo, da se predsednik F-Jk Illy tako vztrajno zavzema za navezavo Kopra na italijansko železniško omrežje, ni pa nobenega resnega opravičila, da to počnejo tudi župan Kopra in PN. Bruno Korelič je v Financah (24.4.2003) izjavil, da bi bila preusmeritev koprskih tovorov prek Italije za slovenske železnice prava katastrofa, pa čeprav bi bila za Luko Koper sodobna železniška povezava v obe smeri celo ugodna.

Zavedamo se, da bodo morala jadranska pristanišča, v konkurenci s severnimi lukami, z usklajenim delovanjem ustvarjati sinergije, vendar je to za zdaj še odmaknjen cilj, odvisen od mnogih notranjih in zunanjih političnih in gospodarskih dejavnikov, ne pa od kake medsebojne železniške povezave Trsta in Kopra, ki jo za zdaj ne opravičuje noben, omembe vreden tovorni promet med obema lukama. Pa tudi če bi kdaj obstajal tak promet, bi bile ladijske povezave med njima še najbolj poceni. O kompleksnosti problema ustvarjanja sinergij med obema lukama govori tudi prvi ponesrečen poskus, ki je bil za Luko Koper prava polomija. Ob nekajletnem finančnem, organizacijskem in živčnem izčrpavanju ob vseh mogočih ovirah na 7. pomolu je povrhu vsega že izgubila tri dragocena leta za nadaljnji razvoj lastnega kontejnerskega terminala. Ob navedenih dejstvih podpisani menimo, da so poskusi oviranja izgradnje drugega tira do Divače brez predložitve tehtnih, strokovno verificiranih in sprejemljivih argumentov neodgovorno dejanje.

Člani in somišljeniki Mnenjskega gibanja za Slovensko Istro: Milan Gregorič, Silvan Prodan, Mag. Bert Pribac, Lucijan Pelicon, Ado Butala, Dušan Puh, Jože A.Hočevar, Evgen Pečarič, Tomaž Bizajl,

Delovanje Slovenske skupnosti

Z evropskimi narodi je sardinska skupnost

Pod tem geslom poteka v Arborei (Oristano) 29. kongres Sardinske akcijske stranke (P.S.d.A.), pri katerem je prisotnih 251 delegatov, ki zastopajo ideje in voljo okrog 2.500 vpisanih članov na celotnem otoku.

Kongres so pozdravili mnogi politični, kulturni in sindikalni predstavniki, med njimi bivši predsednik republike Francesco Cossiga, predstavniki raznih krajevnih in državnih strank ter mnogi gostje, med katerimi je Slovensko skupnost v deželi F-Jk zastopal njen predsednik Drago Štoka. Ta je v svojem pozdravnem nagovoru, ki ga je začel v svojem maternem jeziku, spomnil prisotne na preganjanje Slovencev v Italiji pod fašizmom, govoril o konfinacijah, ki so jih mnogi izmed njih morali pretrpeti, tudi na sardinskem otoku, in omenil, kako so se prebivalci otoka radi gostoljubno obnašali do preganjenih Slovencev v takratni fašistični Italiji.

Štoka je nadalje govoril o preteklih skupnih kontaktih s sardinsko stranko, posebej o evropskih volitvah leta 1979 ter 1983 in zaželel, da bi v bodoči vedno bolj enotni Evropi mogli narodi, jezikovne manjšine te narodne skupnosti vselej dobiti skupen jezik in skupen prostor v svojih upravičenih težnjah v želji po skupni vsesplošni evropski rasti. Po uvodnem poročilu, ki ga je podal politični tajnik stranke Giacomo Senna, je bila živahna diskusija, kateri bo sledila izvolitev 70 članov novega strankinega vodstva, ki bo pa naslednja tri leta skrbelo za življenje in razvoj Sardinske akcijske stranke in njenih 2.500 vpisanih članov.

Predsednik SSk dr. Drago Štoka je minuli teden v imenu stranke Slovenska skupnost v Bruslju v Evropskem parlamentu prisostvoval zasedanju Evropske svobodne zveze EFA, ki združuje evropske manjšinske stranke in gibanja. Na tem zasedanju je dr. Štoka predložil dokumentacijo v zvezi z vstopom v EFA Enotne liste koroških Slovencev, nakar je tudi spregovoril o uspehih in težavah slovenske narodne manjšine v Avstriji, kot je tudi predstavil stanje naše manjšine v Italiji, ki doslej ni uresničila postavk in norm zaščitnega zakona št. 38/2001. Štoka je prisotnim prikazal tudi nedavno enostransko proslavljanje 50-letnice vrnitve Italije v Trst. Člani in delegati EFA so Štokovo resolucijo sprejeli in jo soglasno odobrili, nakar je dr. Štoka takoj poklical evropskega poslanca Michla Ebnerja, ki jo bo predložil še na drugih ustreznih evropskih forumih.

Z 2. strani

Tremonti razgibal...

Evropski parlament bo o tem sklepal 18. novembra. S svojo zahtevo pa je prišla na dan Severna liga, ki bi rada videla, da bi predsednik ene izmed dežel na Severu Italije postal eden njenih vidnejših političnih predstavnikov. V poštev prihajajo - pravijo v Severni ligi - Piemont, Lombardija in Veneto. Kaj pa Krščanskodemokratska zveza? Kaže, da bi njen voditelj Follini končno le bil pripravljen sprejeti Berlusconijevo ponudbo, naj postane član vlade, in sicer njen podpredsednik. Po stolčkih v vladi pa se toži tudi nekaterim manjšim skupinam, kot so socialisti in republikanci ter še nekateri drugi.

V ponedeljek, 15. t.m., ni bilo pouka v šolah vseh vrst in stopenj širom po državi. Stavkalo je tako učno kot neučno osebje v znak protesta zoper odločitev šolskega ministrstva, da se bo odslej število šolnikov letno zmanjšalo za 2%, kar pomeni, da bi bilo ob službo letno kakih 14 tisoč ljudi. Sindikalne organizacije postavljajo seveda še druge zahteve, ki zadevajo predvsem pravni položaj učiteljev in profesorjev. V ponedeljek ni bilo torej pouka tudi na šolah s slovenskim učnim jezikom v naši deželi. Ne gre končno podcenjevati splošnega nelagodja, ki vlada v krogih, ki imajo neposreden stik s področjem sodstva. V parlamentu je namreč v teku razprava o zakonskem osnutku desnosredinske vlade, proti kateremu so se že večkrat izrekle vse neposredno prizadete stanovske organizacije, vlada pa trmasto vztraja na svojih stališčih.

Naj na koncu še omenimo, kako se v notranjepolitičnem življenju čedalje bolj čuti, da se naglo bližamo pomembnim volilnim preizkušnjam. Prihodnje leto bodo namreč deželne volitve, leta 2006 pa državnozborske. Vse zadnje podobne preizkušnje so se slabo končale za desnosredinsko večino. Na neposredni prizadeti strani je zato čutiti čedalje večjo živčnost, kar je sicer nekaj povsem naravnega.

Slovenija bo morda leta 2007 sopredsedovala Evropski zvezi

Opozicija poskuša ovirati sestavljanje nove vlade

V Sloveniji, kjer so javnomnenjske ankete in raziskave zelo v modi, nihče ni poizkušal ugotoviti, kaj ljudi v tem času najbolj zanima. Ali je to sestavljanje nove vlade pod predsedstvom Janeza Janše ali pa morda največjo zaskrbljenost povzroča zapiranje novih podjetij oz. tovarn, ki se dušijo v izgubah, kot sta to znana tovarna obutve Alpina na Gorenjskem in tekstilna tovarna v Preboldu na Štajerskem. Število brezposelnih se bo zaradi teh dveh in možnih drugih primerov stečajev podjetij spet povečalo. Mnogi lastniki avtomobilov pa so v prejšnjih dneh tarnali zaradi visokih stroškov, ki jih je zahtevala namestitev zimske opreme na vozila, obveznosti, ki je pričela veljati v ponedeljek, 15. novembra.

Pa vendar je vlada najvišji organ izvršilne oblasti v državi, ki zato v marsičem odloča o našem življenju, ga pogojuje in usmerja. Predsednik SDS in nove vlade Janez Janša ter predsednik LDS, največje poraženke parlamentarnih volitev dne 3. oktobra, Anton Rop, sta si izmenjala nekaj pisem o tem, ali bi nemara tudi omenjena sedaj največja stranka opozicije sodelovala v novi vladi, s čimer bi oblikovali t.i. veliko koalicijo. Toda izkazalo se je, da je bilo dopisovanje med obema politikoma predvsem politične in prestižne narave, pri čemer je bil cilj LDS in njenega predsednika Antona Ropa ovirati sestavljanje nove vlade. Premier Janez Janša mora vlado do 24. t.m. predstaviti parlamentu in, sodeč po intenzivnosti pogovorov s predstavniki političnih strank, ki bodo tvorile koalicijo, bo svojo obveznost tudi izpolnil. V javnosti krožijo imena možnih ministrov, a o kadrovskih izbirah predsednik vlade še ni sporočil nič uradnega. Zagotovo pa imajo stranke nove koalicije na voljo dovolj dobrih izvedencev z znanjem in izkušnjami za oblikovanje in sestavo posameznih resorjev, kar zanika zatrjevanje zlasti LDS, da nova koalicija nima na voljo strokovnjakov, zaradi česar naj bi se vlada kmalu "sesula".

V državnem zboru medtem nadaljujejo ustanavljanje odborov in komisij, s čimer bo najvišje predstavniško telo Slovenije oblikovano in usposobljeno za delovanje. Iz Bruslja je prišlo povabilo, ki je laskavo za Slovenijo in kaže na njen ugled pri državah članicah povezave. Slovenijo so namreč povabili, da bi v skladu z določili nove evropske ustave, leta 2007 skupaj z Nemčijo in Portugalsko, prevzela sopredsedovanje EU. Predlog bi seveda pomenil prevzem velikih kadrovskih in tudi finančnih obveznosti, zato bo o njem odločil parlament na svojem izrednem zasedanju.

Državni svet, drugi dom slovenskega parlamenta, je pripravil dvodnevni posvet o žrtvah druge svetovne vojne v Sloveniji. Predstavniki Inštituta za novejšo zgodovino so predstavili nekaj ugotovitev in podatkov iz študije z naslovom Žrtve druge svetovne vojne in zaradi nje v Sloveniji, ki jo že dalj časa pripravljajo. Študija se nanaša na čas od aprila leta 1941, ko je bila Slovenija kot del tedanje Jugoslavije napadena, pa do vključno januarja leta 1946, to je do zaključka povojnih pobojev. Inštitut za novejšo zgodovino je pri zbiranju in razčlenjevanju gradiva izhajal predvsem iz podatkov, vsebovanih v raznih arhivih. Sodelavka omenjenega inštituta Mojca Šorn je povedala, da so najprej ocenjevali, da sta druga svetovna vojna in obdobje po njej terjala približno 65.000 žrtev. Po zadnjih podatkih, zbranih do aprila letos, pa se je število žrtev povečalo na 89.404. Ob začetku vojne leta 1941 je v Sloveniji živel skoraj poldrugi milijon prebivalcev, padli, umorjeni in druge žrtve pa so število prebivalstva znižali za okoli šest odstotkov. Po uradni navedbi, sporočeni na omenjenem posvetu, ki ga je pripravil Državni svet, je med žrtvami druge svetovne vojne in obdobja po njej, do leta 1946, bilo vsaj 13.556 žrtev povojnih izvensodnih usmrtitev. Med slednjimi naj bi bilo 13.406 domobrancev.

Bojazen, da bo slovenski narod postopno izumrl

Predsednik slovenske škofovske konference dr. Franc Kramberger, sicer mariborski škof, je Janezu Janši poslal čestitke z željami ob izvolitvi za predsednika vlade. Izrazil je upanje, "da bodo v času njegovega predsedovanja lahko sporazumno uredili tudi tista vprašanja v odnosih med državo Slovenijo in katoliško Cerkvijo, ki še ostajajo odprta."

Tednik Demokracija je v novi številki objavil pogovor s sociologom in ekonomistom dr. Markom Kosom o demografski krizi v Sloveniji. V intervjuju izraža veliko zaskrbljenost spričo hitrega zmanjševanja števila rojstev, o čemer pa v predvolilni kampanji niso govorili. S pomočjo matematične in primerjalne operacije (ekstrapolacije) je ugotovil, da se bo število Slovencev, če se bo nadaljevalo upadanje števila rojstev, v naslednjih stotih letih zmanjšalo kar za 980.000 prebivalcev. Če pa za izhodiščno točko vzamemo leto 1995, ko se je število rojstev res dramatično zmanjšalo, bo nas Slovencev kar 1.825.000 manj kot danes.

Po mnenju uglednega strokovnjaka bi morala Slovenija v naslednjih desetih letih "uvoziti" skoraj 185.000 ljudi iz tujine. Od tega naj bi bilo 60% žensk, da bi pri nas povečali rodnost. S tem bi nadomestili tudi čedalje večje pomanjkanje delavcev v Sloveniji.

Marijan Drobež

Razočarani in nejevoljni prebivalci Posočja

Obnova po potresu počasna in premalo uspešna

Glasilo Posoškega razvojnega centra, Epicenter, v svoji novi številki kritično obravnava tudi potek in pomanjkljivosti pri obnovi stanovanjskih in drugih poslopij ter infrastrukturnih objektov, po potresu, ki je pred dobrimi tremi meseci ponovno prizadel območja tolminske, kobariške in bovške občine. Naj opozorimo, da je isto glasilo z navdušenjem pisalo o sklepih vlade in parlamenta glede popotresne obnove in razvoja Posočja, ki so bili sprejeti pred volitvami.

Glavna in odgovorna urednica glasila Tatjana Šalej-Faletič je sedaj zapisala, "da se stvari, namesto da bi se začele počasi umirjati, še bolj zaostrujejo. Država nas je očitno spet potegnila. Obnova, vse kaže tako, se odvija še počasneje kot tista po prvem potresu. Ljudje čakajo na obljubljeno pomoč, ki je ni in ni. Navajam, da je zima pred vrati, dimniki hiš pa so še vedno porušeni. Če jih lastniki obnovijo sami, ostanejo brez obljubljene denarne pomoči, če pa čakajo, da si bodo stanje ogledali strokovnjaki, bodo lahko že čez dan ali dva hodili po hiši v bundah in snežkah. Če bi se obljube ministra za gospodarstvo dr. Mateja Lahovnika in ministrice za regionalni razvoj Zdenke Kovač, da bodo finančno pomagali podjetjem, ki so utrpela večjo poslovno škodo, izpolnile, slednja sedaj ne bi imela tolikšnega izpada dohodkov in ne bi poslovala z rdečimi številkami. Ljudje sicer še vedno verjamejo in upajo, da bodo obljube izpolnjene, vendar pa se bojijo, da bo njihov učinek zaradi zavlačevanja pomoči manjši, kot bi lahko bil.

Tri mesece po potresu marsikje še ni bilo strokovne ekipe, ki bi določila potek obnove zgradbe ali objekta. Ljudje so upravičeno zaskrbljeni in se vprašujejo, kako bodo lahko popravili objekte, mraz z nizkimi temperaturami pa je že na pohodu. Tisti, ki so odvisni od turistične dejavnosti, se boje, da se jim bo sanacija objektov zavlekla vse do začetka nove turistične sezone, kar bo ponovno povzročilo izpad dohodka. Ob takšnih in podobnih primerih se človeku v spomin nehote prikradejo obljube, ki spominjajo na tiste v predvolilnem času. Ali gre res za splet naključij ali pa za obljube, ki že takoj po volitvah utonejo v pozabo? Očitkov in primerov na račun naših vodilnih bi lahko še in še naštevali."

Glavna in odgovorna urednica zelo razširjenega glasila Posoškega razvojnega centra poskuša v svojem uvodniku o vrzelih obnove po potresu pomiriti prizadete. Zapisala je, "da so ljudje zaradi svoje prizadetosti in slabih izkušenj, pridobljenih pred nekaj leti, izgubili pravo mero razsodnosti in tokrat reagirajo še bolj burno. Pozabljajo, da s tem delajo krivico vsem, ki so jim pripravljeni pomagati, tudi strokovnjakom, ki pridejo ocenjevat škodo in pomagat pri popravilih, kjer je to mogoče. Gotovo niso prišli na prizadeto območje v Posočju poslušat zmerjanja, kletvic in celo groženj. So le delavci, ki po svojih najboljših močeh opravljajo svoje delo in si z njim služijo kruh. Verjeti ali ne, večine le-teh politika sploh ne zanima."

V uvodniku navaja nove posebnosti sedanjega stanja v Posočju, ki je posledica prepočasne obnove po potresu. Poudarila je, "da se bomo morali v Posočju še nečesa naučiti, brzdati nehvaležnost, naše burne reakcije, zamere, krive obtožbe, predvsem pa nevoščljivost. Če bomo živeli v stilu "Če jaz ne morem imeti hiše, je tudi sosed ne bo imel!", se nam prej ali slej obeta beda. In to tista v pravem pomenu besede. In verjemite, da bi nas takšna izobčenost prizadela veliko bolj kot pa naravne nesreče. Namesto da s prstom kažemo drug na drugega, raje stopimo skupaj. Začnimo se poslušati, pogovarjati, mirno in brez očitkov, in pomagati drug drugemu. Zavedati se moramo, da smo odvisni drug od drugega."

Kratke

Razstava del prevajalca Janka Modra v goriški knjižnici Franceta Bevka

Goriška knjižnica Franceta Bevka v Novi Gorici poleg svojega osnovnega poslanstva, to je izposojanja knjig in drugih sredstev sodobnega obveščanja in izobraževanja, izvaja tudi druge dejavnosti. Tako občasno izdaja svoje publikacije, predstavlja knjige in druga dela znanih pisateljev oz. avtorjev ter prireja razne razstave, pretežno s področja kulture in narodne zgodovine.

V preddverju zgradbe knjižnice je sedaj odprta razstava knjig in publikacij v slovenščini, ki jih je kar iz petindvajsetih tujih jezikov prevedel starosta slovenskih prevajalcev, dr. Janko Moder. Prevajalsko delo opravlja že od leta 1943, z njim pa nadaljuje, čeprav je nedavno praznoval že devetdeseto obletnico rojstva. Na omenjeni razstavi, ki jo je oblikoval in uredil bibliograf in kulturni ustvarjalec Marijan Brecelj, prikazuje okoli 290 slovenskih prevodov del iz tuje literature, dramatike in tudi iz verskih knjig. Vendar naj bi bila to le tretjina del, ki jih je doslej prevedel prof. Janko Moder. Sedaj prevaja drugi del Fausta, slovitega dela pisatelja Johanna Wolfganga Goetheja. Prvi del Fausta je namreč že prevedel ob svoji 90-letnici.

Zelo zanimiva in poučna razstava del v slovenskem jeziku, ki jih je Janko Moder prevedel iz literature in dramatike petindvajsetih držav oz. narodov, v goriški knjižnici Franceta Bevka, bo na ogled do konca meseca novembra.

Možnosti za ustanovitev univerze v Novi Gorici

Novi predsednik slovenske vlade Janez Janša, ki sicer še izbira ministre iz strank nove koalicije, je v javnosti in parlamentu že predstavil svoj program za nadaljnji razvoj Slovenije na raznih področjih. Poudaril je zlasti prizadevanja za večjo socialno pravičnost in za zagotovitev pogojev, da bi vsak Slovenec oz. državljan imel enake možnosti za delo in uveljavitev v družbi.

Zanimiv in aktualen je tudi tisti del programa prihodnje Janševe vlade, ki bi se nanašal na področje vzgoje in izobraževanja. Menil je, da so osnovnošolski otroci sedaj preveč obremenjeni, zato jih je treba v šolskih programih in predmetnikih razbremeniti. V šole bodo uvedli tudi večji delež vzgoje, ki je sedaj zanemarjena. Velika novost v programu nove slovenske vlade, ki bo zapisan v koalicijsko pogodbo med strankami, je določilo, "da je nujno ustanoviti nekaj novih univerz." Glede na to mnenje in zagotovila Janeza Janše kaže, da bi končno lahko bila ustanovljena tudi univerza v Novi Gorici, za kar si na Goriškem že dalj časa prizadevajo. Njihovih teženj in predlogov bivši minister za šolstvo, znanost in šport, dr. Slavko Gaber sploh ni hotel obravnavati oz. jih upoštevati. Do pobude je bil pasiven tudi nekdanji poslanec ZLSD oz. njen predsednik, Borut Pahor. V Novi Gorici so medtem razvili visokošolski izobraževalni in znanstvenoraziskovalni zavod Politehnika, ki je postal temelj in možno izhodišče za ustanovitev prave univerze.

Premajhna skrb za preprečevanje poklicnih bolezni v Sloveniji

V Sloveniji je stanje glede poklicnih bolezni nejasno in slabo urejeno. Po novem pravilniku, ki ga je sprejela EU, imajo v državah članicah okoli 200 različnih diagnoz poklicnih bolezni. Delavci s temi diagnozami imajo pravico uveljavljati poklicno bolezen. Poleg poklicnih bolezni EU svetuje tudi uveljavitev suma na takšno bolezen. Omenjamo išias, ki je nedvomno z delom povezana bolezen. Pri teh boleznih pa ni popolnoma zanesljivo, ali je na njihov nastanek vplivalo prav delo. Razlika med obojim je tudi v tem, da imajo tisti s poklicno boleznijo pravico do 50 tisoč evrov odškodnine, tisti s sumom poklicne bolezni pa na primer samo do 20 tisoč.

V evropskem pravnem redu pa ostaja določilo, da vsaka država članica povezave sama odloči o tem, katere bolezni bo vključila med poklicne, določi tudi pogoje, pod katerimi so priznane za poklicne bolezni. Izvedenka dr. Metoda Dodič-Fikfak je opozorila, da je pri azbestu mogoče določiti le azbestozo ali tudi plevralne plake in rak debelega črevesa ali želodca. Poudarila je tudi, da diagnoza poklicne bolezni ni pomembna le zaradi pravic, ki jih dobi oboleli, zlasti odškodnine, ampak tudi zaradi terapije delovnega mesta. Če bi namreč delovno mesto hitro "pozdravili", bi lahko preprečili nastajanje novih poklicnih obolenj.

Vzeto v celoti, pa v Sloveniji doslej ni bilo potrebne skrbi za ugotavljanje in preprečevanje poklicnih bolezni. V Sloveniji že 15 let niso sistematično odkrivali in priznavali poklicnih bolezni. Glede na izkušnje bi morali letno priznati od 1000 do 1.500 poklicnih bolezni, invalidske komisije pa so jih doslej priznavale le kakih trideset. To pomeni, da je lahko samo v zadnjih štirinajstih letih poklicno obolelo kakšnih dvajset tisoč zaposlenih delavcev, ki so bili prikrajšani za svoje pravice, a tega ne vedo. Diagnoza pljučnega raka je, denimo, enaka, ne glede na to, zaradi česa se je v človeku razvil - je enaka pri kadilcu in pri tistem, ki je bil izpostavljen azbestu. Zdravnik napiše le: rak na pljučih.

Predpisi EU, ki jih mora upoštevati in izvajati tudi Slovenija, bodo nemara zagotovili vzpostavitev reda na področju poklicnih bolezni. Ob tem pa v Sloveniji zadnja leta vedno več ljudi toži delodajalce zaradi poškodb na delovnem mestu. Tožbenih zahtevkov zaradi poklicnih bolezni pa ni veliko. Izjema so le oboleli zaradi azbesta.

V Sloveniji so azbest, ki povzroča raka in druge bolezni, uporabljali od konca 19. stoletja pa do leta 1997. Od prvega stika s to karcinogeno snovjo pa do zaznave bolezni lahko mine kar deset do petnajst let. O primerih azbestoze so zdravniki poročali šele v zadnjih letih, in to le iz zahodnega dela Slovenije, azbest pa so uporabljali povsod.

Čeprav je sedaj uporaba azbesta prepovedana, ga je veliko vgrajenega v stavbe, vsebuje ga kar tretjina strešnih kritin. Ker le-te zdržijo največ 30 let, so večinoma že dotrajane. Ker jih je treba zamenjati, je nevarno, da bodo z azbestom prišli v stik delavci in zaradi tega čez nekaj let oboleli. Že omenjena strokovnjakinja za poklicne bolezni, dr. Metoda Dodič-Fikfak, opozarja, "da je posebno nevarno čistiti in krtačiti dotrajane strehe, saj lahko delavec pri tem vdihne izredno veliko azbesta. Zbolijo lahko tudi ljudje, ki nikoli niso delali v azbestni industriji."

Vsakoletno poročilo ustanove ISTAT

Italijani vse starejši in vse bolj revni

V prejšnjih dneh je italijanska osrednja ustanova za statistiko objavila podatke o tem, kako se spreminja prebivalstvo Italije in kako to prebivalstvo živi. Prvi podatek, ki ga v svoji raziskavi izpostavijo, je dejstvo, da postajajo prebivalci Apeninskega polotoka vse starejši in da je pričakovana življenjska doba vse večja. To pomeni, da je v letu 2004 pričakovana življenjska doba za ženske skoraj 83 let, za moške pa samo 77 let. Izmed ostalih evropskih narodov imajo daljšo pričakovano življenjsko dobo samo Španke, ki naj bi v povprečju dosegle 83,1 leta in Švedi, ki naj bi dosegli 77,7 leta. Istočasno pa se je povečal tudi indeks, ki postavlja v razmerje število oseb, ki imajo več kot 65 let, in število oseb, ki imajo manj kot 15 let. To je t.i. indeks staranja prebivalstva, ki dosega v Italiji iz leta v leto višje vrednosti. V letu 2002 je znašal 133,8%, v letu 2004 pa že 135,4%.

Daljše pričakovana življenjska doba pa je za marsikoga tudi vir preglavic in strahu, saj se stalno veča tudi število oseb, ki niso zadovoljne s svojim življenjskim standardom. Leta 2001 so ocenili, da ni zadovoljnih s svojim življenjskim standardom samo 20,3% italijanskih družin, v letu 2002 je ta odstotek narasel na 40,4%, v letu 2003 pa je znašal že 47,5%. To pomeni, da skoraj polovica italijanskih družin ni zadovoljnih s stopnjo blaginje, ki so jo v teh letih dosegle. Zanimiv pa je podatek, da je vedno več družin, ki so nezadovoljne s svojimi dohodki predvsem na severu države. Narašča pa tudi število družin, ki so prepričane, da njihovi prihodki niso več zadostni za vse njihove potrebe. Sicer pa to trditev dokazujejo tudi druge spremenljivke, na podlagi katerih lahko ugotovimo, da ima vse več družin težave z nakupi ob koncu meseca, saj nima denarja za njihovo kritje.Podobne podatke pa dobimo tudi, če preverjamo zadovoljstvo posameznikov.

Nezadovoljstvo družin pa izvira iz vedno večjih izdatkov, ki jih le-te imajo. Ugotovili so, da so se mesečni izdatki povprečne družine povečali za 5,4%, kar je precej več, kot znaša uradna inflacijska stopnja (2,7%). Zelo velik porast izdatkov so zabeležili pri postavki "stroški za stanovanje in dom", ki so v enem samem letu narasli za 6,1%.

Po drugi strani pa so zabeležili, da so italijanske družine kupile kar nekaj trajnih dobrin, s čimer se je povečala blaginja. V letu 2003 je precej narasel odstotek družin, ki so si privoščile nakup klimatske naprave v hiši. Ta podatek pa nas ne sme posebno presenetiti, če pomislimo, kako toplo poletje smo imeli v letu 2003. Nadalje se je povečal odstotek družin, ki imajo doma računalnik. Skoraj v vsaki družini pa imajo že prenosni telefon, ponekod celo več kot enega.

Tudi socialno življenje italijanskih družin je v zadnjih letih doživelo precejšnje novosti. Ljudje smo postali bolj individualisti, imamo vedno manj prijateljev in se z njimi vedno manj srečujemo. Žal je tudi to posledica manjših razpoložljivih dohodkov. Že obisk picerije prinaša določen izdatek, ki si ga ne morejo vsi privoščiti. Ker se vedno manj srečujemo s prijatelji, se je povečalo gledanje televizije, ki pa ponuja vsak dan bolj neumne programe.

Iz analize izhaja še podatek, da preživimo vedno več časa v čakalnicah pred zdravniškimi ordinacijami, saj je število resničnih ali namišljenih bolnikov vedno večje.

Mara Petaros

Repentabor / 6. Razstavni natečaj kraških medov

Pozornost didaktiki in zaščiti kraškega medu

Pod geslom čebela in družba je v soboto, 13. novembra, potekala v repentabrski občini šesta izvedba Razstavnega natečaja kraških medov, ki ga prirejajo občini Repentabor in Grožnjan, Konzorcij čebelarjev za Tržaško pokrajino, čebelarsko društvo Sežana in krožek Istria. Okrogli mizi v nekdanji šoli na Colu je prisluhnilo lepo število čebelarjev, strokovnjakov in radovednežev iz Italije, Slovenije in Hrvaške. Srečanje se je sklenilo s podeljevanjem priznanj najboljšim medom (prijavljenih je bilo 120 medov, v različnih kategorijah pa jih je bilo nagrajenih približno 70). Razstavni natečaj, ki je bil lani v Grožnjanu, prihodnje leto pa bo v Sežani, je zaključila pokušnja raznih vrst kraških medov in tipičnih kraških sirov, saj je k pobudi pristopil tudi Odbor za vrednotenje kraških mlečno-sirarskih proizvodov Moisir.

Okrogli mizi je predsedoval tržaški pokrajinski odbornik za kmetijstvo Fulvio Tamaro, slušatelje pa sta pozdravila repentabrski in zgoniški župan Križman in Sardoč ter ravnatelj tržaškega kmetijskega nadzorništva Giovanni Degenhardt. Vsi so poudarili pomen spoznavanja medu in čebel pri najmlajših, še posebno pri nas, kjer ni ekstenzivnih kultur in je torej končni proizvod neoporečen.

Biologinja Paola Bordon in predsednik tržaških čebelarjev Livio Dorigo sta predstavila delovanje društva, ki se sega od promocije proizvodov in usposabljanja članov (v društvu jih je vpisanih 90, na Tržaškem pa je kakih 600 panjev) do raziskovalnega dela, pomembno realnost pa predstavlja didaktična dejavnost za vse stopnje šoloobveznih otrok.

Podpredsednik konzorcija Aljoša Gabrovec je predstavil delovanje društva v okviru Interreg projekta Spoznaj Kras, ki skuša vrednotiti enogastronomsko ter naravno bogastvo in edinstvenost kraškega območja. Poleg tega pa je Gabrovec z grenkobo podčrtal problem sedeža konzorcija, ki je sicer v bivšem centru Ersa na Proseku, Dežela pa ga namerava prodati. Tamaro je k temu dodal, da je Pokrajina že večkrat, a neuspešno, predlagala Deželi odkup ali zamenjavo nepremičnine.

Predstavnica tržaške zdravstvene enote ASL Tiziana Del Pio je prikazala hranljivost medu, ki ga odlikujejo metabolične, zdravilne in dietetične lastnosti zaradi visoke vsebnosti sladborjev, organskih kislin, aminokislin, vitaminov, mineralnih snovi in encimov. Med je zelo bogat z enostavnimi in lahko prebavljivimi sladkorji monosaharidi in aminokislinami, ki blagodejno vplivajo na živčni sistem. Del Piova je še poudarila, da bi lahko ustanovili Laboratorij okusa, da bi še posebno pri najmlajših ustvarili temelje za konstruktivnejši odnos do prehranjevanja, v katerem bi seveda našel pravo mesto tudi med.

Pier Antonio Belletti z videmske univerze je predstavil raziskavo o porabi medu med osnovnošolskimi otroki in ugotovil, da je med premalo poznan, le 60% otrok ga uživa, tako da je treba v tej smeri še marsikaj storiti. Raziskovalka Maria Luisa Pizzulin pa se je poglobila v analizo kraškega medu, ki lahko zaradi svoje edinstvene sestave upravičeno stremi po zaščitni znamki.

Predsednika konzorcija Livio Dorigo in sežanskega društva Ivan Atelšek sta izrazila upanje, da bo čimprej prišlo do zaščite kraškega medu in da bo torej z blagovno znamko bolj prepoznaven.

MR

Ob koncu oktobra se je začelo pobiranje oljk

Izteka se letošnja oljčna sezona, ki je nadvse spodbudna bodisi po kakovosti plodov bodisi po količini. Od pobiranja do predelave mora poteči čim manj časa, največ 24 ali 48 ur, zato se moramo čimprej javiti v oljarni in se domeniti za dan in uro predelave. Pobrane oljke hranimo v suhem, hladnem, zračnem in čistem prostoru, po možnosti v plastičnih zabojih, ki imajo luknje za prezračevanje. Oljke lahko tudi raztegnemo na tleh, vsekakor pa jih ne gnetemo na kupe, saj bi se ogrele in bi posledično upadla kakovost olja. Zaradi tega ni priporočljivo niti hranjenje plodov v vrečah, še posebno plastičnih.

Olje hranimo v posodah iz nerjavečega jekla, lahko tudi v steklenicah, ki pa morajo biti temne barve. Olje je namreč zelo občutljivo na sončno svetlobo. Pazljivi moramo biti tudi na temperaturo shrambe, ki naj bo čimbolj stalna, in sicer okoli 15 stopinj Celzija. Če je temperatura prenizka, olje kristalizira, poleg tega pa je onemogočeno naravno čiščenje, ker se trdi delci ne sesedejo.

Po pobiranju oljk je v nasadu priporočljivo dvojno škropljenje z bakrovimi pripravki.

Objavljeni so predvsem prispevki s področja kmetijstva

Pregled vsebine nove številke Briškega časnika

Občina Brda štirikrat na leto, ob pričetku pomladi, poletja, jeseni in zime, izdaja novo številko glasila te lokalne skupnosti, Briškega časnika. Vsa gospodinjstva ga prejemajo brezplačno, naklada omenjenega glasila pa znaša 2.500 izvodov. Nova številka objavlja največ prispevkov s področja kmetijstva, pri čemer strokovnjaki in domačini ugotavljajo, da sta za gospodarstvo, prihodnost in blaginjo prebivalstva še zmerom najbolj pomembni vinogradništvo in sadjarstvo. Opozarjajo, "da poljedelstvo in živinoreja spričo omenjenih površin skoraj nimata prihodnosti." V Brdih vedo, da na slovenskem in tujih trgih z vinom konkurenca hitro narašča, toda so prepričani, da bo zaradi kakovosti njihovih vin prodaja slednjih tudi v prihodnje zagotovljena. Tega prepričanja so tudi svetovalci za sadjarstvo, vinogradništvo in vinarstvo pri območni kmetijsko-gozdarski zbornici v Novi Gorici, Ivan Kodrič, Andreja Škvarč in Tamara Rusjan, ki objavljajo svoje poglede in stališča glede nadaljnjih možnosti in razvoja omenjenih dejavnosti v Brdih. V novi številki je objavljenih tudi veliko prispevkov o dogodkih v preteklosti posameznih vasi, delovanju občinskega sveta, spominih starejših Bricev in o vsem drugem, kar opredeljuje zgodovino in sedanji utrip Brd. Milena Beguš je, denimo, napisala prispevek o stotem rojstnem dnevu Rozalije Srebernič iz Dolnjega Cerovega, "ki se je uvrstila v kar številno družino briških stoletnic." Nadalje je objavljena vest o prizadevanjih župana Franca Mužiča, da bi čista voda pritekla tudi v briška gospodinjstva. Sedaj je že skoraj dogovorjeno, da se bodo Brda po zgraditvi potrebnega omrežja z vodo preskrbovala iz vodovoda Mrzlek v Solkanu.

Zanimiva in aktualna so razmišljanja novega župnika v Medani, dr. Ivana Likarja, ki jih je povzel v naslovu svojega prispevka, Umetnost življenja je v ravnotežju. Ob dobrem pridelku vina letos je zatrdil, "da je nekdo, ki skrivno deluje po svojih zakonih in daje rast. Zato nismo edini v igri narave. Potrebni sta materialni razsežnosti življenja in bivanja. To je nujnost, saj revščina ni po Božji volji. Ne smemo prezreti duhovne razsežnosti, kajti človek ni le snovno bitje, ampak tudi (če ne celo prej) duhovno bitje. Umetnost življenja je v ravnotežju. In najpomembnejše je prav ravnotežje med materialno in duhovno razsežnostjo, med biti in imeti, med "mesom", kot pravi Sveto pismo, in med duhom. Znane so nam tudi te besede: Kaj namreč pomaga človeku, če si ves svet pridobi, svojo dušo pa zavrže ali pogubi? Je nekaj čudnega v globini človekovega srca. Pogosto se namreč zgodi, da človek v izobilju prezre duhovno plat svojega življenja in se posveti izključno materialni strani. Bog nikakor ne kaznuje tako, kakor ljudje navadno mislimo. Narava je namreč tako ustvarjena, da se sama obrne proti človeku, ki dela proti Božjim zapovedim, položenim v naravo in človekovo srce. Poglejmo na primer kakršno koli obliko zasvojenosti. Ni treba posebne Božje kazni; kazen je že zasvojenost sama. So tudi ljudje (sicer bolj redki), ki pretiravajo z delom. Prej ali slej se izrabijo, si nakopljejo razne bolezni, in podobno. Kazen pride sama po sebi, ker je bilo porušeno ravnotežje, o katerem govorimo. Naj za sklep tega razmišljanja in v prid iskanja ravnotežja obeh razsežnosti človekovega življenja, materialne in duhovne, kot potrdilo navedem prelepo Gradnikovo pesem z naslovom: Kmet govori Bogu."

M.

Nasveti varčevalcem

Vlaganje v nepremičnine (1)

Po sanjskih vzponih v letih 90 je svetovne borzne indekse zajela v zadnjih treh letih najbolj globoka in mučna nestabilnost po drugi svetovni vojni. V zadnjem letu so se sicer tečaji delnic bistveno oddaljili od minimalnih vrednosti iz marca leta 2001. Neupravičena bojazen pred izgubo celotne naložbe je marsikaterega varčevalca silila, da se je znebil vseh delnic v portfelju. Istočasno so investitorji začeli preusmerjati kapitale na gotove oblike vlaganja, predvsem na državne obveznice, čeprav donos slednjih s težavo presega letno inflacijsko stopnjo. V tem okviru so postale privlačne tudi naložbe v nepremičnine. V slednje lahko investitor vlaga direktno ali preko **nepremičninskega investicijskega sklada** (it.: fondo immobiliare). Z razliko od ostalega dela Evrope in posebno ZDA se je ta oblika varčevanja začela uveljavljati v Italiji šele v zadnjih treh letih. Uradno se je trgovanje z nepremičninskimi skladi začelo leta 1999. Ob koncu prejšnjega leta je bilo na voljo investitorjem v Italiji skupno 19 nepremičninskih investicijskih skladov za skupno premoženjsko maso 5 milijard evrov.

Podobno kot pri naložbah v sklade vrednostnih papirjev nakaže varčevalec določeno vsoto denarja in tako postane član oziroma imetnik ali bolje postane lastnik določenega števila kvot, ki predstavljajo njegov delež v skladu. Vsaka posamezna kvota, na katero je razdeljeno premoženje nepremičninskega sklada, ima določeno ceno. Razlika med nakupno in prodajno ceno kvote določa donosnost takega načina vlaganja. Z razliko od "tradicionalnih skladov", za katere je značilna dnevna kotacija, pride v poštev za nepremičninske sklade le semestrska določitev vrednosti kvote.

Kaj se v resnici dogaja z denarjem varčevalcev? Upravitelj sklada oziroma pooblaščena delniška družba s kapitalom vlagateljev namesto vrednostnih papirjev (državne in privatne obveznice, delnice) kupuje in prodaja nepremičnine po načelu razpršitve premoženja sklada ter unovčuje iztržke iz najemnin posameznih objektov. Cena kvote oziroma donosnost sklada je torej odvisna od spreminjanja cen nepremičnin in višine najemnin slednjih.

Pri vlaganju v nepremičninske sklade ima varčevalec vstopne stroške, ki znašajo povprečno 3-4 % vložene vsote. K temu izdatku je potrebno prišteti še provizijo za upravitelja sklada (povprečno1,5 % letno). Z razliko od neposrednega nakupa nepremičnin je varčevanje v sklade možno z relativno nizkimi vsotami. Minimalni začetni polog znaša vsaj 25.000 evrov. Vlaganje v obliki varčevalnega programa z rednimi mesečnimi pologi ne pride v poštev.

Bralci lahko sodelujejo pri naši rubriki z vprašanji in pripombami. Elektronska pošta: s.pahor@tin.it.

Stojan Pahor

Z 2. strani

Neverjetno!

Veliko gneva in zavajanja je bilo seveda usmerjenega predvsem na Slovenijo in Slovence, pri čemer gre predvsem opozoriti na to, da zdaj očitki niso več posplošeni na ves slovanski rod in njegov komunizem, ampak letijo točno na Slovence. Italijanska levica se brani, kot ve in more, toda očitno je, da ima veliko masla na glavi. V duhu časa je bilo, da so pri levici prevladovali ideološki momenti in da bi bila ista levica pripravljena na vse drugačne obračune in žrtve, če bi se ji posrečilo sprožiti revolucijo, kot je takrat želel in pričakoval celoten levi tabor in vsak pravi komunist. Mi, ki smo živeli na meji med dvema svetovoma z drugačno usodo, lahko to zelo dobro razumemo in tudi vsak pravi komunist, če je pošten, bi moral to priznati. Tako priznanje pa gre seveda zelo težko iz ust.

Ob vsem tem plazu demagogije, prizadetosti in laži so se pojavile tudi trezne misli in mnenja ljudi, ki modro mislijo in so znali poiskati krivca za nasilje v razmerah, ki jih je povzročilo nasilje z drugačno barvo in s katerim je druga svetovna vojna sicer na zunaj počistila, a je še prisotno v mnogih glavah in dušah, ki ostajajo nepoboljšljivo črne. Na prste ene roke pa bi lahko prešteli tiste, ki so se izognili besedam o bolečih italijanskih ozemeljskih izgubah, o "Caporettu", ki je "zdaj" Kobarid, o Rapalski meji, ki je naravno ločevala Italijo od Balkana in ki je odrezala pol milijona Slovencev in Hrvatov od matičnih narodov. Fašizem je le imel nekaj dobrega, da je namreč v sebi nosil kal propada, ki je večji del Primorske in Istre vrnil lastnima narodoma. In to je bilo dobro! Slabo je bilo - objektivno slabo za Slovence, Italijane in Hrvate -, da se je to ujemalo s komunističnim režimom, ki je preprečil, da bi Italijani iz obalnih centrov v Istri sprejeli novo državo kot rezultat spremenljivih zgodovinskih premikov in dogajanja in bi v njej našli prostor in sožitje s sosedi, kot se je dogajalo na istem prostoru stoletja prej.

SSG / Premiera otroške igre v okviru Goriškega vrtiljaka

Iskriva uprizoritev znane zgodbice o nežnem bikcu Ferdinandu

V lanski sezoni je premierno priletela v Gorico Ptička smejalka, letos pa se je Malim in Velikim polžkom, v sklopu Goriškega vrtiljaka, v ponedeljek, 8., z dvema predpremiernima, in v torek, 9. t.m., s premiernima uprizoritvama v Kulturnem centru Lojze Bratuž predstavil blagi in miroljubni bikec Ferdinand. Tako so na Goriškem vsaj otroci imeli svojo premiero, če že odrasli je ne moremo dočakati. Svojo drugo letošnjo produkcijo je namreč ansambel SSG namenil prav najmlajšim obiskovalcem gledališča, malčkom iz vrtca in osnovnošolcem, in jim iz ogromne pravljične skrinje odbral priljubljeno pripoved Munra Leafa v prevodu Alojza Gradišnika. V dramske spone jo je stkal Marjan Bevk in jo tudi učinkovito zrežiral ter postavil na oder s štirimi igralci, Niklo Petruško Panizon (bikec), Stojanom Coljo (stari), Gregorjem Gečem (visoki) in Alešem Kolarjem (suhi). Ti so se različno, pač po svojih fizičnih in igralskih, pa tudi plesnih in pevskih sposobnostih, spoprijeli s tem odrskim izzivom in ga prepustili v oceno otrokom, najbolj iskrenim kritikom. S svojo spretno gibčnostjo, ljubko povedno mimiko se je najbolj prikupila Nikla Panizon, ki je dobro obvladala plesni gib mlade koreografinje Anje Robide in tudi kar zapletene songe Milana Jesiha na glasbeni podlagi Mirka Vuksanoviča, večkratnega sodelavca otroških igric v raznih gledališčih. Največ smeha je priklical Stojan Colja s svojim zateglim petjem znane španske pesmi in šegavo preobrazbo v bikčevo mater "gospo kravo".

V živahno, večkrat tudi s hudomušnimi in dobrodušno ironičnimi namigi prepredeno pravljico je Bevk vnesel nekaj iskric iz našega kaotičnega sveta, kjer kraljujejo bučna glasba, hrup, videoigrice... in so knjige privlačne le za malokoga, ter nevsiljivo postavil poudarek na miru in uživanju narave.

Zgodbica pripoveduje o bikcu Ferdinandu, ki je zrasel na obsežnih španskih planjavah in mrzil vsako nasilje. Najraje je poležaval pod svojim plutovcem, ovohaval rožice in poslušal glasbo, namesto da bi se vneto in strastno pripravljal na bikoborbe kot ostali biki, ki so si želeli, da bi jih peljali v Madrid, v areno, in tam doživeli slavo. Po golem naključju doleti "ta sreča" prav Ferdinanda, ker so ga gospodje iz velikega mesta zagledali ravno, ko je zbezljal zaradi čebeljega pika. Po borbi v areni, kjer je matadorja pretental z rožicami, se je blažen vrnil na svojo trato in še naprej občudoval naravo in nebo.

Bevk je pravljico zavil v nekakšen simpatičen okvir igre v igri in s preprostimi, toda domiselno dognanimi režijskimi vabami ujel pozornost otrok, ki so se na najbolj posrečene in duhovite iskrice tudi primerno odzivali. Štiridesetminutna igrica je likovno, scensko – npr. plutovec, posrečeno prikazan z obešenimi zamaški - , glasbeno in plesno pisana in mikavna, čeprav ne vedno enako uglajena. Z njene, za igralce kar zahtevne glasbene in plesne slike malčki spoznajo delček španske ljudske kulture, pa tudi njenega vročekrvnega južnjaškega duha. Prava paša za oči so še barvita živahnost kostumov Silve Gregorčič in njihovi spretno uporabljeni detajli.

Otroška ponudba SSG je padla na rodovitna tla, saj je znala navdušiti otroke in tudi njihove odrasle spremljevalce, ki so se o njej izrekli pohvalno.

Iva Koršič

Doberdob Tiskovno sporočilo svetniške skupine Skupaj za bodočnost

O regulacijskem načrtu

V zvezi z novim regulacijskim načrtom za občino Doberdob nam je svetniška skupina Skupaj za bodočnost posredovala tiskovno sporočilo. V njem ugotavlja, da je njihova bojazen, ki je izhajala iz naglice, s katero je bil pripravljen peti regulacijski načrt, po temeljitem pregledu dokumentacije žal dobila potrditev. "Od trenutka dodelitve tehnikom naloga za pripravo regulacijskega nacrta do izteka zadnjega županskega mandata dr. M. Lavrenčiča je bilo verjetno na razpolago premalo časa, kaj šele za temeljito študijo gospodarko-razvojnega načrta. Prejšnja uprava je hotela na vsak način spraviti pod streho novi regulacijski načrt v lastni režiji.

Vse to je privedlo do številnih napak. Tudi dobre ideje niso bile izpeljane smotrno in dejansko delujejo v škodo občanov.

Poglejmo na primer področje turizma, kmetijstva in kmečkega turizma, ki naj bi po smernicah občinske uprave v prihodnje predstavljal izrazit vir blaginje za občane. če izvzamemo ogromne površine področja naravnega rezervata, področja kraske gmajne (landa carsica) in t.i. območja evropske pomembnosti (SIC), ki morajo praktično ostati nedotaknjeni, je preostala neurbanizirana površina razdeljena v dve kategoriji: prva v gozdnato, druga pa v območje kmečko-krajinske pomembnosti.

Večji del področja, ki so ga označili kot gozdnato, nima nič skupnega z gozdom, saj je teritorij našega Krasa raznolik.

Naši predniki so to našo skopo zemljo preuredili na tak način, da so izkoristili vsak obdelovalni košček. Skrbno so ga prečistili, odstranili kamne iz dolin, uredili pašnike in njive, okoli katerih pa so pustili rasti hraste, gabre, rešeljike, jesene in druga tipično kraška drevesa.

Današnje stanje ni povsem drugačno: razlika je v tem, da kjer se trenutno zemlja ne obdeluje, je ruj in drugo rastlinje delno preraslo obrobje. Na istem področju pa ljudje še vedno obdelujejo zemljo zato je neopravičljivo, da se to območje označuje kot gozdnato. Ta regulacijski načrt pa uvaja stroga določila in nesmiselno onemogoča posestnikom, da bi na tem območju razvijali sodobno ali biološko kmetijstvo.

Preostalo zemljišče, sicer majhne površine, imenovano področje kmečko-krajinske pomembnosti se v bistvu ne razlikuje od gozdnatega glede na geomorfološki in rastlinski vidik. Peti regulacijski načrt na tem področju (z razliko od gozdnatega) dovoljuje kmetom omejen razvoj, a jih vseeno obremenjuje z nepotrebnimi in nasprotujocimi predpisi, ki vsekakor ovirajo razvoj.

Če bo ta regulacijski načrt dokončno sprejet in odobren v tej obliki, se bodo v naši občini nekateri lastniki zemljišč v kmečko krajinskem področju lahko za malenkost premaknili z mrtve točke, drugi pa bodo kratkomalo propadli. Drugi pereč problem petega regulacijskega načrta smo že v volilni kampanji obravnavali na dolgo in široko. Gre namreč za Obrtno cono, ki so jo večidel zaprli. Nanjo spominja le še obstoječi obrat. S to potezo uprava ni prizadela samo razvoja, ampak je tudi povzročila precejšnjo finančno škodo lastnikom zemljišč. Tem je bilo čez noč razvrednoteno zemljišče, ki so ga slano plačali. Obenem so splahnele vse možnosti, da bi v občini dobili veliko novih delovnih mest. Gospod župan je sicer na zadnji seji občinskega sveta dne 29. oktobra 2004 izjavil, da se bodo zavzemali za iskanje primernega področja za novo obrtno cono, ki pa ne sme biti na kraškem ozemlju. Ker je naše ozemlje namreč izključno kraško, sprašujemo torej, katero drugo občino je potrebno osvojiti, da bomo pridobili nekraško ozemlje in na njem lahko zgradili obrtno cono.

Z gospodarsko-razvojnega vidika manj pomembna, a za vse občane zanimiva je tista točka, ki obravnava urbanistično področje. To obmocje je po novem regulacijskem načrtu razdeljeno na cono s stavbami zgodovinske važnosti, večjih vaških jeder in kraških naselij, ter na cone z bolj ali manj novimi stavbami in novimi zazidljivimi zemljišči. V tem tiskovnem sporočilu se ne bomo spuščali v tehnične napake in protislovja, ki jih ni malo, ampak se bomo osredotočili na Abak arhitektonskih značilnosti in gradbenih tehnik, ki so si ga zamislili predvsem za zaščito in ovrednotenje starih stavb z značilno kraško arhitekturo. Bilo bi vse lepo in prav, če bi poleg abaka pripravili študijo, ki bi podrobno identificirala vse zanimivosti in dragocenosti naše arhitekture. Taka študija bi nedvoumno pojasnila, za katere zgradbe striktno veljajo napotki iz abaka in da ne veljajo, kot kaže, tudi za novo zgrajene hiše. Ob koncu bi se še dotaknili za nas jasno definirane, a za devinsko-nabrežinsko občino žal sporne meje med našima občinama. Ob koncu upamo, da se je z načrtovalci regulacijskega načrta poigral risarski škrat, saj je mejo začrtal tako, da je sosednji občini podaril večjo površino ozemlja.

Menimo, da tak regulacijski načrt nima zadostnih konkretnih postavk za razvoj in ovrednotenje doberdobskega teritorija, in pozivamo zato vse, ki jih novi regulacijski načrt kakorkoli zanima, da si ga ogledajo na občini na tehničnem uradu."

Prejeli smo

Nespodobno in nepatriotsko

V četrtek, 11.oktobra 2004, je bilo v PN objavljeno pismo tov. Vladimirja Krpana, območnega preds. ZZB Nova Gorica, v katerem se obregne ob govore predsednika DZ RS gospoda dr. Franceta Cukjatija, ki jih je imel ob priložnosti Vseh svetih, prazniku spomina na mrtve. Gospod Cukjati je enostavno, lepo in prav nič ideološko (kot pravi Krpan) povedal golo resnico. Če je kdo vedno ideološko barval ta dan, so bili Krpanovi ideološki predniki in on sam, saj je iz njegovega pisma razvidno, da zgodovine sploh ne pozna ali se še naprej spreneveda s floskulami narodnoosvobajanja (kakšnega osvobajanja?) Vsi danes vemo, da je po drugi svetovni vojni prišlo do osvoboditve le v državah, ki niso pripadale komunističnemu svetu diktatur, ker osvoboditev za te zadnje je delno nastopila šele po padcu berlinskega zidu.

Patetično govori o "rodoljubih, ki naj bi se uprli nacifašistični vojski in vojaškim enotam njihovih sodelavcev". Nič bolj lažnega in zavajalskega. Popolno nepoznavanje že same kronologije in zgodovinskih dejstev (pojav vaških straž in domobrancev je bil le odgovor na pobijanje Slovencev od strani revolucionarjev, ki so že v začetku konspirativno sodelovali z okupatorjem - gl. Erlichovo spomenico italijanskim oblastem, ki je bila celo povojno obdobje skrbno skrivana pred javnostjo - V.Blažič: SEMENA RAZDORA). Komunisti že niso bili rodoljubi, ker so se borili za kominterno, ki je bila proti vsaki nacionalni zavesti in patriotizmu. Primer so patrioti TIGR, ki so bili preganjani od komunističnih oblastnikov in ZZB. Danes se ta dejstva skušajo zaman zamegliti z ustanavljanjem društev TIGR, za potrebe ohranjanja ZZB, ki ji manjka legitimnost patriotizma.

Ko nadalje pravi o žrtvah nacifašizma, ki ležijo na pokopališčih, popolnoma pozabi na žrtve komunizma, ki jih je krepko več in ležijo neobeležene po celi Sloveniji izven pokopališč, v jamah, breznih, pod smetišči, pod igrišči za golf itd.. Naj mi ne govori o pieteti, ker komunisti te vrednote ne poznajo.

Krpan očita gospodu Cukjatiju, ko pravi, da tisti pošteni borci iz vrst partizanov so bili žrtve komunistične prevare in zarote. Kaj bolj resničnega kot to dejstvo? Danes dobro poznamo metode znanih kriminalcev, ki so vodili partizanstvo (Tito, Kardelj, Kidrič, Rozman, Ribičič itd.itd.)

G. preds. DZ SLO dr. F.Cukjati je lepo povedal zgodovinsko resnico: Nacizem, fašizem in komunizem so povzročili gorje druge svetovne vojne. Naj se tov. Krpan zaveda, da je Sovjetska zveza prijateljevala s Hitlerjem proti zahodnim demokracijam, dokler je ni napadel. Šele potem, iz golega oportunizma, je sprejela pomoč Zahodnjakov proti njej sorodnemu nacifašizmu. Dokaz je prav povojna razmejitev med svobodnim svetom in komunističnimi diktaturami, ki metodološko so celo prekašale nacifašizem. Slovenija, na žalost, je bila v tem sklopu zločinskih diktatur, zato je otročje, če ne kar cinično govoriti o "trojnem velikem zavezništvu". Komunisti znajo še danes izkoriščati ta dejstva oportunizma, ki naj bi dokazovala, da spadajo v demokratičen krog, kar je skregano z zdravo pametjo.

Tudi braniti se z jalovim izkoriščanjem italijanskega iredentizma ni resno. Italijani so prefinjeni in bodo dobro izkoristili fojbe, ki so bile realnost, čeprav je v njih le malo fašistov (po 43.letu so se ti prelevili v Garibaldince, ki jih prej ni bilo), polne so pa slovenskih nasprotnikov komunizma in teh ni malo, če upoštevamo samo področje do rapalske meje, kjer so Slovenci, po sili razmer, bili italijanski državljani. Tega nikoli ne upoštevajo naši zgodovinarji. Italijani pravijo, da jih je 10.000. Verjetno niso daleč od resnice.

Plemeniti ideali, na katerih je zrasla današnja Evropa, pa zagotovo niso komunistični, kot je v pismu hotel prikazati tov. Krpan.

Pavel Ferluga

KNJIŽNA ZBIRKA

2005

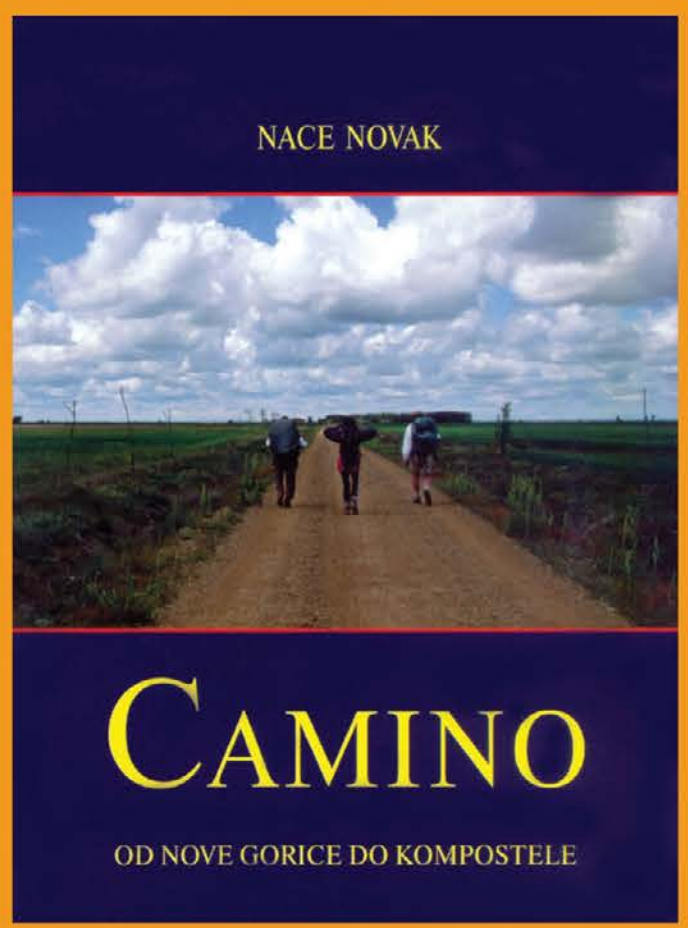

Neobičajen potopis mladega novogoriškega romarja, ki je prehodil 800 km dolgo pot po severni Španiji do Santiaga de Compostela

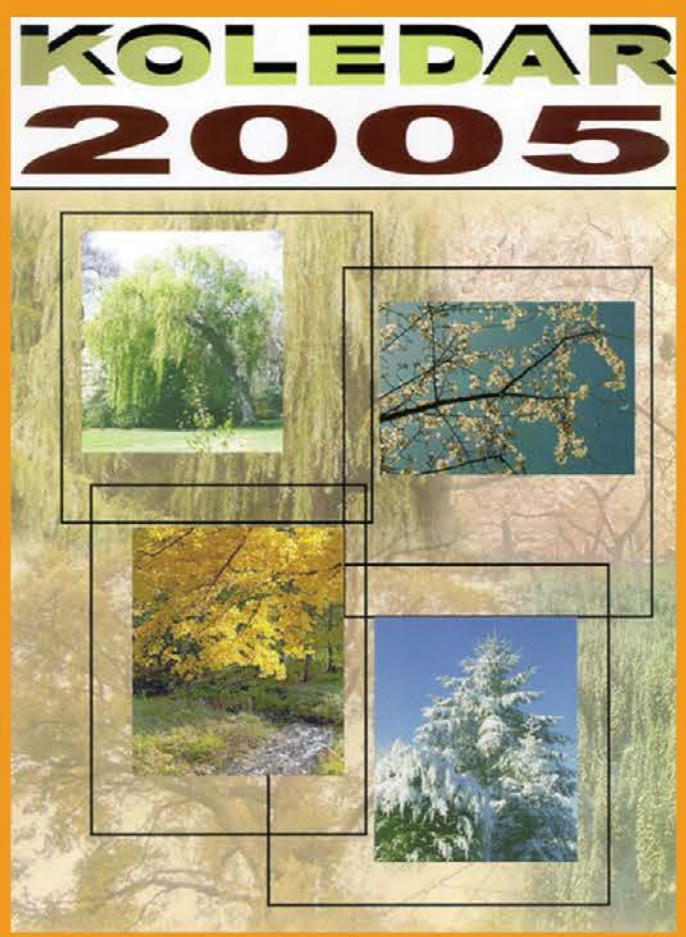

Koledar 2005 – zvesti zapisovalec pomembnih dogodkov med našimi ljudmi, delovanja naših društev in družbenega dogajanja

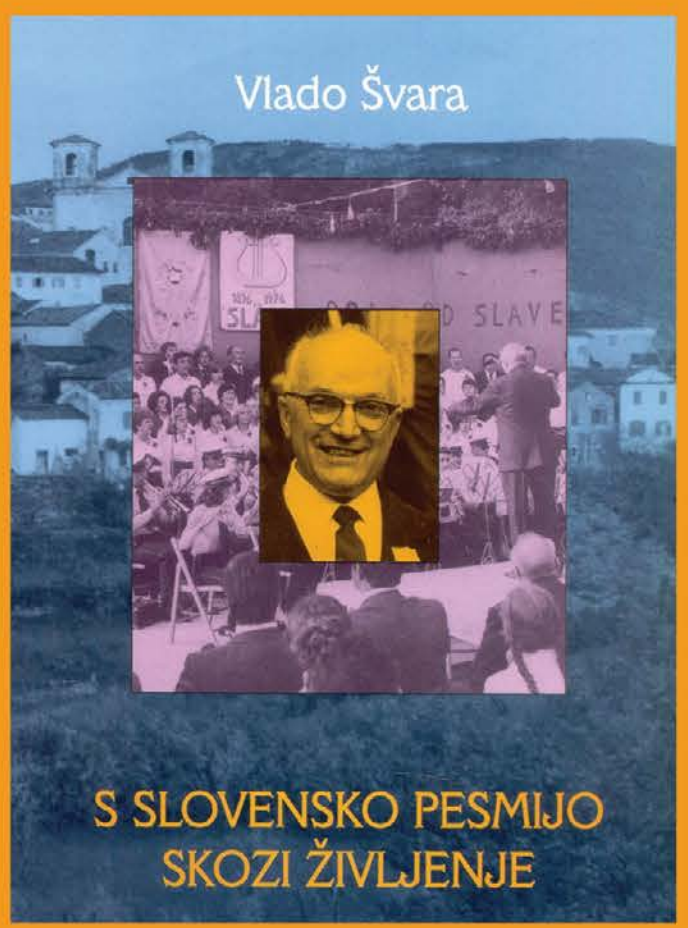

Življenjska pripoved tržaškega glasbenika in pevovodja, ki je zborovskemu delovanju posvetil nad šestdeset let svojega življenja

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

TRAVNIK – PIAZZA VITTORIA 25, GORICA-GORIZIA, TEL. 0481 533177, FAX 0481 548276,
E-MAIL MOHORJEVA@ADRIACOM.IT